

INFORMACJE

Zarządu Głównego PTTK

Nr 6

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 1997

Do użytku wewnętrznego.

SPOTKANIE U PREZYDENTA

Zgodnie z zaproszeniem, które Pan Prezydent Aleksander Kwaśniewski skierował w swoim liście do XIV Walnego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, w dniu 18 września 1997 r. dwudziestoosobowa grupa działaczy PTTK na czele z Prezesem ZG PTTK Januszem Zdebskim, Prezesem GKR Stanisławem Dygasiewiczem oraz Prezesem GSK Anną Kirchner udała się na spotkanie do Pałacu Namiestnikowskiego. Oprócz gospodarza Pana Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego w spotkaniu uczestniczyło kierownictwo Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki z panem Prezesem Stanisławem Stefanem Paszczykiem na czele, a także Sekretarz Stanu pan Marek Ungier i Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP pani Barbara Labuda.

Spotkanie zaczęło się od podkreślenia faktu, że Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze jako spadkobierca Polskiego Towarzystwa Tatrzańskie i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego upowszechnia turystykę w tym szczególnie kwalifikowaną oraz rozbudza zainteresowania krajoznawcze. Właśnie ta praca stała się podstawą postanowienia Prezydenta RP o przyznaniu działaczom PTTK orderów za wybitne zasługi w upowszechnianiu turystyki.

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski został Odznaczony **kol. Eugeniusz Kędziński** - długoletni Prezes Oddziału PTTK w Międzyzdrojach, a Krzyżami Kawalerskimi Orderu Odrodzenia Polski **kol. Ryszard Mazur** - długoletni Prezes Oddziału PTTK w Cieszynie, **kol. Tadeusz Sobieszek** z Lublina, Wiceprezes Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK i **kol. Tadeusz Stefański** - wieloletni Przewodniczący Komisji Przewodnickiej Zarządu Głównego PTTK.

Po wręczeniu orderów zabrał głos Prezydent RP pan Aleksander Kwaśniewski -

*Szanowne Panie i Szanowni Panowie, Pani, Panowie, Ministrowie,
Drodzy Odznaczeni*

Przede wszystkim chcę wyrazić podziękowanie w imieniu nas wszystkich, w imieniu Rzeczypospolitej tym, którzy zostali uhonorowani wysokimi odznaczeniami za ich działalność w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, za wszystko, co już dokonali, a jestem

pewny, że nie jest to ostatnie słowo, że będziemy mogli liczyć na Panów aktywność, na Panów pomysły, na Panów pracę.

Chcę skorzystać także z dzisiejszej okazji, aby powiedzieć coś więcej aniżeli to, co było zawarte w moim liście do XIV Zjazdu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, który został przez panią Minister Barbarę Labudę odczytany i skwitowany przez pana Prezesa Janusza Zdebskiego w serdecznym liście do mnie, za który to list dziękuję. Otóż, drodzy Państwo, Wasze Towarzystwo, które dochodzi do pięćdziesiątki, bo powstało w roku 1950, szczególnie dla pokolenia mojego, urodzonego w roku 1954, jest bardzo trwałym elementem naszego życia. Jestem bardzo zbudowany faktem, że Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przetrwało wszystkie wichry historyczne, burze dziejowe, wszystkie napięcia ... i dzisiaj w dobrej formie snuje plany na przyszłość i co jeszcze ważniejsze jest dobrze odbierane przez zarówno tych, którzy są formalnie członkami Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego a jest to chyba około 100 tys. ludzi a także przez tych wszystkich, którzy korzystają z Waszych ofert, z Waszych propozycji, z Waszych usług, z Waszych imprez, z tego wszystkiego, co robicie. Na pewno kluczem do zrozumienia sukcesu PTTK jest zrozumienie, że turystyka, krajoznawstwo, poznawanie terenów, nowych miejsc, poznawanie historii, poznawanie geografii, natury leży bardzo głęboko w potrzebach ludzkich zarówno młodego człowieka, jak i tego, który zachowuje aktywność do samego końca. - Ale jako człowiek, który miał okazję przyglądać się Waszej pracy z bliska mogę powiedzieć, że kluczem również do Waszego sukcesu i Waszej dzisiaj mocnej pozycji w polskim życiu publicznym jest to, że potrafiliście zawsze bardzo precyzyjnie oddzielić to, co jest właściwie turystyką, to co jest potrzebą człowieka od tego wszystkiego, co jest polityką, co jest poglądem, ideologią itd. PTTK było zawsze miejscem spotkania ludzi o różnych politycznych postawach, ale zawsze bardzo związanych z turystyką, krajoznawstwem, z takim bardzo patriotycznym spojrzeniem na naszą Ojczyznę, na Polskę. Pamiętam, iż w Waszej organizacji zawsze można było spotkać różnych ludzi zarówno, jeśli chodzi o poglądy, ale także różnych ludzi, jeśli chodzi o generację. I to też jest wielka wartość i to jest także wielki powód do Waszej i naszej wspólnej satysfakcji.

Jestem Drodzy Państwo, przekonany, że przed Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym stoją bardzo interesujące cele. Turystyka będzie się w Polsce rozwijała. Będzie też coraz większe zainteresowanie, turystyką kwalifikowaną. Jestem przekonany, że macie wiele do zrobienia, jeśli chodzi o młode pokolenia, o zaszczepienie zainteresowania krajoznawstwem. Polacy, jeżeli wszystko dobrze pójdzie, a ja wierzę, że dobrze pójdzie, będą mieli coraz więcej wolnego czasu, będą coraz bardziej skłonni korzystać z tego, co oferujecie i coraz bardziej będzie potrzebne im to właśnie dobre, na wysokim poziomie przewodnictwo, informacja, wiedza, wciągnięcie do tego, co jest sensem działalności PTTK.

Za to wszystko, co Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze już osiągnęło dziękuję, ale proszę o więcej, proszę o dalej i umawiamy się na uroczystości pięćdziesięciolecia. Zgoda?

Dziękuję bardzo.

Po wystąpieniu Pana Prezydenta głos zabrał Prezes Zarządu Głównego PTTK kol. Janusz Zdebski. Podziękował za wyróżnienia działaczy PTTK i podkreślił, że Towarzystwo oprócz zapewnienia swoim członkom możliwości wędrowania prowadzi działalność mającą szeroki wymiar społeczny prowadząc schroniska, wytyczając i znakując szlaki oraz chroniąc ważne dla Polski materialne i niematerialne wartości. W tym właśnie kontekście mówiąc o najbliższym Kongresie Krajoznawstwa Polskiego zwrócił się do Prezydenta Rzeczypospolitej z serdeczną prośbą o objęcie przez Niego Honorowego Patronatu nad tym Kongresem. Prezydent RP pan Aleksander Kwaśniewski podziękował prezesom Towarzystwa za wystąpienie i przyjął Honorowy Patronat.

Następnie, już w części towarzyskiej, przy lampce wina rozmawiano o relacjach prawnych polskiej turystyki, ochronie zabytków, przewodnictwie i bazie turystycznej.

Andrzej Gordon

Koleżanki i Koledzy uczestniczący w XIV Walnym Zjeździe PTTK.

Przypadł nam niewątpliwie zaszczyt goszczenia w Lublinie przedstawicieli Oddziałów PTTK z całej Polski.

Przygotowania do Walnego Zjazdu zbiegły się z 90-leciem powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, którego pierwszymi członkami byli także mieszkańcy Regionu Lubelskiego.

XIV Walny Zjazd odbył się w przeddzień podobnego jubileuszu Lubelskiego Oddziału PTK-PTTK (20.01.1998).

Wybór Lublina na miejsce Walnego Zjazdu wzmocnił więzi organizacyjne w naszym regionie, a działacze borykających się z trudnościami - znanymi większości Oddziałów w Polsce - zachęcił do dalszej pracy społecznej na rzecz Towarzystwa.

Spotkania z Członkami Honorowymi PTTK, wspólne - poprzedzające Zjazd - zwiedzanie wybranych zabytków Lublina i Regionu pozostaną nam w pamięci.

Prezentowana przez Koleżanki i Kolegów troska o sprawę Towarzystwa, będzie zachętą do dalszego upowszechniania wiedzy o Kraju i kontynuowania podejmowanych działań służących realizacji celów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Z koleżeńskim pozdrowieniem

*Zarząd Oddziału Miejskiego PTTK
w Lublinie*

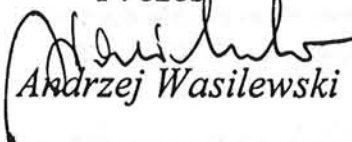
Wiceprezes Urz.

Bogdan Kotowski

Sekretarz

Katarzyna Komisarczuk

Prezes

Andrzej Wasilewski

U C H W A Ł A Nr 1 /XIV/97 Zarządu Głównego PTTK z 18.10.1997 r.

w sprawie: zasad kształtowania składek członkowskich, wpisowego, opłat za legitymacje PTTK oraz podziału wpływów z tych tytułów między Zarządem Głównym PTTK a Oddziałami PTTK w okresie XIV kadencji władz naczelných PTTK.

Na podstawie art. 30 ust. 5, art. 53 oraz realizując postanowienia art. 14 pkt. 1, 4 i art. 17 Statutu PTTK oraz na podstawie uchwały XIV Walnego Zjazdu PTTK uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Zarząd Główny PTTK poczynszy od 1998 roku i w kolejnych latach XIV kadencji uchwałal będzie, w terminie do 31 października roku poprzedzającego, wysokość podstawowej rocznej składki obowiązującej członków zwyczajnych Towarzystwa.
2. Składka o której mowa w ust. 1 w roku 1998 wynosi:
 - 1) normalna - 12,- zł.;
 - 2) ulgowa - 6,- zł.

§ 2

1. Zarząd Główny PTTK uchwała następujący podział wpływów z podstawowej rocznej składki członkowskiej:
 - 1) pierwsza część wpływów w kwocie uchwalonej przez XIV Walny Zjazd PTTK przekazywana jest w całości do Zarządu Głównego PTTK;
 - 2) druga część wpływów stanowiąca różnicę pomiędzy wysokością podstawowej rocznej składki członkowskiej uchwalonej przez Zarząd Główny a wysokością odprowadzanej do Zarządu Głównego pozostaje w dyspozycji zarządu oddziału.
2. Wysokość części podstawowej rocznej składki o której mowa w § 2 ust. 1 pkt. 1 w okresie XIV kadencji władz naczelných PTTK jest stała i wynosi:
 - 1) w przypadku składki rocznej normalnej - 6,- zł. ;
 - 2) w przypadku składki rocznej ulgowej - 3,- zł.

§ 3

Środki finansowe z części składki podstawowej gromadzone na koncie Zarządu Głównego PTTK przeznacza się na:

- 1) druk „Karty Rabatowej PTTK” oraz informatora PTTK do tej karty.
- 2) druk znaczków stanowiących potwierdzenie opłacenia składek członkowskich oraz innych druków statutowych.

§ 4

Składka dla członków wspierających nie powinna być niższa niż sześciokrotna wartość podstawowej rocznej składki normalnej, a uchwały o wysokości tej składki podejmowane są odpowiednio przez Zarząd Główny lub zarządy oddziałów.

§ 5

Składka członkowska ulgowa, o której mowa w § 1 ust. 2 pkt. 2 przysługuje:

- młodzieży szkolnej;
- młodzieży akademickiej studiującej w systemie stacjonarnym;
- emerytom, rencistom i inwalidom;
- żołnierzom niezawodowym;
- opiekunom SKKT PTTK.

§ 6

1. Członkowie Honorowi PTTK zwolnieni są z obowiązku opłacania składki członkowskiej.
2. Dzieci i młodzież z domów dziecka, zakładów opiekuńczych, szkół specjalnych zwolnieni są z opłaty składki członkowskiej.

1. Ustala się wpisowe do PTTK, jako opłatę jednorazową wnoszoną przy składaniu deklaracji członka PTTK. Wysokość wpisowego jest równa części podstawowej rocznej składki ulgowej odprowadzanej do ZG PTTK.
2. Członek PTTK pokrywa koszty legitymacji członkowskiej PTTK wg. aktualnych cen.

§ 8

1. Zarządy oddziałów mogą uchylać swoimi uchwałami inne składki członkowskie - uzupełniające zgodnie ze swoim Statutem oddziału.
2. Uchwały o których mowa w ust. 1 winny być podejmowane w terminie do 30 listopada roku poprzedzającego.

§ 9

1. Środki finansowe wpływające do oddziałów stanowiące różnice pomiędzy wysokością podstawowej rocznej składki członkowskiej uchwalonej przez Zarząd Główny PTTK a wysokością odprowadzoną do ZG PTTK, tj. kwot o których mowa w § 2 ust. 2 oraz z tytułu uchwalonych składek członkowskich uzupełniających o których mowa § 8 i kwot, o których mowa w § 4 i § 7 ust. 1 pozostają w dyspozycji zarządu oddziału.
2. Zarząd oddziału swoimi uchwałami ustala zasady podziału tych wpływów pomiędzy oddział oraz macierzyste koła i kluby.

§ 10

1. Opłacanie podstawowych składek członkowskich przez członków zwyczajnych następuje w relacji rocznej.
2. Opłacanie składek członkowskich przez członków wspierających następuje raz w roku.
3. Opłacanie podstawowych składek członkowskich powinno następować nie później niż do końca danego roku kalendarzowego.
4. Opłacanie podstawowych składek członkowskich udokumentowane jest znaczkami wydawanymi przez ZG PTTK i odpowiednią pieczęcią oddziału, koła lub klubu PTTK.
5. Zarządy oddziałów w przypadku uchwalenia własnych składek członkowskich uzupełniających określają zasady ich rejestrowania i księgowania oraz potwierdzania w legitymacjach członkowskich PTTK.

§ 11

1. Zobowiązuje się Sekretarza Generalnego PTTK do wydania zarządzenia regulującego sposób realizacji Uchwały i zasady zapewniające spływ środków do ZG pochodzących z części podstawowej rocznej składki członkowskiej, o której mowa w § 2 ust. 2.
2. Uchyla się Uchwałę Nr 35/XII/91 Zarządu Głównego PTTK z 5.10.1991 r. w sprawie: zasad kształtowania składek członkowskich, wpisowego, opłat za legitymacje PTTK oraz sposobu rozliczeń między Oddziałami PTTK a Zarządem Głównym PTTK.
3. Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

ZARZĄD GŁÓWNY PTTK

ZARZĄDZENIE Nr 1/97

Sekretarza Generalnego ZG PTTK z 23.10.1997 r.

w sprawie realizacji Uchwały Zarządu Głównego PTTK Nr 1/XIV/97 z 18.10.1997 r. oraz zasad dystrybucji „Karty Rabatowej PTTK”

Na podstawie § 11 ust. 1 Uchwały Nr 1 /XIV/97 z dnia 18.10.1997 r. w sprawie zasad kształtowania składek członkowskich, wpisowego, opłat za legitymację PTTK oraz podziału wpływów z tych tytułów między Zarząd Głównym PTTK a oddziałami PTTK w okresie XIV kadencji władz naczelných PTTK oraz na podstawie ust. 3 i 4 Regulaminu „Karty Rabatowej PTTK” wprowadzonej uchwałą Nr 67/XIII/95 ZG PTTK z 4 marca 1995 roku,

Potwierdzeniem opłacenia podstawowej rocznej składki członkowskiej, o której mowa w § 1 ust. 1 Uchwały Nr 1/XIV/97 ZG PTTK przez członka PTTK jest wklejony w legitymacji członkowskiej odpowiedni znaczek z adnotacją za który rok kalendarzowy opłacono składkę i ostemplowany pieczęcią macierzystego oddziału, koła lub klubu PTTK.

§ 2

Osoby zwolnione od obowiązku opłacania składek członkowskich, o których mowa w § 6 ust. 2 Uchwały Nr 1 /XIV/97 zobowiązane są uzyskać w legitymacji członkowskiej adnotację: „zwolniona(y) z opłat składki członkowskiej za rok ...” - potwierdzoną stemplem macierzystego oddziału, koła lub klubu PTTK.

§ 3

W przypadku, gdy Członek Honorowy PTTK dobrowolnie wyraża chęć opłacania składki członkowskiej stosuje się przepisy niniejszego zarządzenia.

§ 4

„Kartę Rabatową PTTK” otrzymuje każdy członek zwyczajny PTTK w kole - klubie PTTK lub oddziale PTTK po opłaceniu podstawowej rocznej składki członkowskiej, o której mowa w § 1 Uchwały ZG PTTK Nr 1/XIV/97 ZG PTTK.

§ 5

1. Druk i dystrybucję znaczków potwierdzających opłatę składki członkowskiej, „Karty Rabatowej PTTK” oraz „Informatora” do tej „Karty” zapewnia Zarząd Główny PTTK.
2. Oddziały PTTK zamawiają w ZG PTTK znaczki członkowskie i „Kartę Rabatową PTTK” wraz z „Informatorem” tej „Karty” na drukach stanowiących załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.
3. Pion Organizacyjny Biura ZG PTTK realizuje zamówienia oddziałów po uprzednim potwierdzeniu przez Pion Finansowy Biura ZG PTTK wniesienia przez Oddział obowiązujących wpłat z tytułu podstawowej rocznej składki członkowskiej, o której mowa w § 2 ust. 2 Uchwały Nr 1/XIV/97 ZG PTTK.

§ 6

1. „Karta Rabatowa PTTK” posiada ważność na dany rok kalendarzowy.
2. Zapasy znaczków członkowskich i „Kart Rabatowych PTTK” zakupionych przez oddziały w Zarządzie Głównym przed wejściem w życie niniejszego zarządzenia nie podlegają zwrotowi i wykupowi przez Zarząd Główny PTTK.

§ 7

1. Oddziały PTTK, które chcą umożliwić członkom PTTK opłacenie zaległych składek członkowskich za rok 1997, a nie posiadają zapasu znaczków mogą składać zamówienia w Biurze ZG PTTK na zakup znaczków w terminie do 28 lutego 1998 roku po cenach obowiązujących w roku 1997, tj. znaczki normalne - „N” 2 x 4,10 zł, znaczki ulgowe - „U” 2 x 2,05 zł.
2. Zamówienia oddziałów na znaczki, o których mowa w ust. 1 będą realizowane po przekazaniu przez oddział równowartości środków finansowych na konto ZG PTTK przeznaczonych na ten cel.
3. Po terminie wymienionym w ust. 1 Zarząd Główny PTTK nie będzie realizował zamówień na znaczki członkowskie za zaległe opłaty składki członkowskiej za 1997 rok

§ 8

Członkowie Honorowi PTTK i członkowie PTTK zwolnieni z płacenia składki członkowskiej o których mowa w § 6 Uchwały Nr 1 /XIV /97 ZG PTTK otrzymują bezpłatnie „Kartę Rabatową PTTK” w macierzystej jednostce organizacyjnej z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 6 pkt. 1 rozdziału pierwszego Regulaminu tej „Karty”.

§ 9

1. Członek PTTK ponosi opłatę za legitymację członkowską PTTK wg. faktycznych kosztów produkcji legitymacji. Druk i dystrybucję legitymacji zapewnia Zarząd Główny PTTK.
2. Oddziały PTTK otrzymują legitymacje członkowskie PTTK po ich opłaceniu w Biurze ZG PTTK lub po przekazaniu środków na konto ZG PTTK.

§ 10

1. Dopuszcza się możliwość tworzenia porozumień międzyoddziałowych z terenu województwa w celu wspólnego zakupu i dystrybucji znaczków, legitymacji członkowskich PTTK, „Kart Rabatowych PTTK” i „Informatorów” do tych „Kart”.
2. W przypadku podjęcia inicjatywy, o której mowa w ust. 1 odpowiedzialnym za sprawną realizację wspólnego porozumienia, czyni się skarbnika tego oddziału, który działa w imieniu pozostałych oddziałów z terenu województwa.

Wpływy z tytułu:

§ 11

- 1) różnicy pomiędzy wysokością podstawowej rocznej składki członkowskiej uchwalonej przez Zarząd Główny PTTK, a wysokością odprowadzoną do ZG PTTK przez oddziały PTTK, o której mowa w § 2 ust. 2 pkt. 1, 2 Uchwały Nr 1/XIV/97 ZG PTTK,
- 2) innych składek członkowskich uzupełniających uchwalonych przez zarządy oddziałów,
- 3) składek od członków wspierających oddziały PTTK,
- 4) wpisowego do PTTK - stanowią dochody oddziałów, a o ich podziale oraz przeznaczeniu pomiędzy oddział i macierzyste koła - kluby decyduje zarząd oddziału swoimi uchwałami.

§ 12

Ewidencja księgową wpływów z tytułu składek członkowskich, innych składek członkowskich uzupełniających, wpisowego i opłat za legitymacje członkowskie odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami w rachunkowości.

§ 13

Zobowiązuję zarządy kół, klubów, oddziałów PTTK do poinformowania swoich członków o postanowieniach niniejszego zarządzenia.

§ 14

1. Traci moc zarządzenie Nr 19/91 Sekretarza Generalnego ZG PTTK z dnia 9.10.1991 roku w sprawie realizacji uchwały Nr 35/XII/91 ZG PTTK.
2. Traci moc zarządzenie Nr 9/96 Sekretarza Generalnego ZG PTTK z dnia 26.11.1996 roku w sprawie zasad dystrybucji „Karty Rabatowej PTTK”.

§ 15

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania a jego postanowienia obowiązują w jednostkach PTTK poczynając od 1 stycznia 1998 roku.

p.o. Sekretarz Generalny ZG PTTK

Wojciech Redzej

.....
.....
.....
/ nazwa Oddziału/

Załącznik Nr. 1 do
do Zarządzenia Nr 1/97 z 23.10.1997 r.
Sekretarza Generalnego ZG PTTK

ul.....
.....
/nr kodu - miejscowość/

.....199.. r.
/data/

Zarząd Główny PTTK
ul. Senatorska 11
00-075 Warszawa

Zapotrzebowanie na rok
na znaczki członkowskie PTTK oraz "Kartę Rabatową PTTK"

1. Oddział zgłasza zapotrzebowanie na:
.....szt. Karty Rabatowej PTTK,
.....szt. Karty Rabatowej PTTK dla osób zwolnionych z obowiązku opłacania
składki członka PTTK (na podstawie & 6 uchwały ZG PTTK 1/XIV/97 z 18.10.1997 r.)

2. Opłata z tytułu składki członkowskiej została dokonana
przez Oddział w dniu na konto Zarządu Głównego PTTK za:

..... sztuk znaczków "N" x 6,00 zł = zł
..... sztuk znaczków "U" x 3,00 zł = zł

razem: _____

słownie: złotych

.....
/Gł.Księgowy Oddz./ (pieczęć Oddziału) /Kier. Biura Oddz./

Adnotacje Pionu Finansowego Biura ZG PTTK:

Na konto ZG PTTK wpłynęło w dniu x)

Do kasy ZG PTTK wpłynęło w dniu

..... zł z tytułu opłat składki członkowskiej normalnej,
..... zł z tytułu opłat składki członkowskiej ulgowej.

Proszę o przekazanie Oddziałowi:

- * szt. Karty Rabatowej PTTK,
- * szt. znaczków "N",
- * szt. znaczków "U".

/podpis osoby odp. w Pionie
Finansowym Biura ZG PTTK/

Adnotacje Pionu Organizacyjnego Biura ZG PTTK:

.....szt. "Karty Rabatowej PTTK" od Nr do Nr
przekazano Oddziałowi w dniu

x) właściwe zaznaczyć

/podpis osoby odp. w Pionie
Organizacyjnym Biura ZG PTTK/

Uchwała nr 2 / XIV / 97
Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie zasad działania komisji, rad i zespołów Zarządu
Głównego PTTK.

Na podstawie art. 30 pkt 9 i w związku z art. art. 8, 9, 33, 34 i 35 Statutu PTTK,
Zarząd Główny p o s t a n a w i a :

& 1

Zadaniem komisji, rad i zespołów Zarządu Głównego PTTK jest realizacja celów i zadań PTTK w dziedzinie przez nie reprezentowanej, w szczególności :

1. fachowe doradztwo dla Zarządu Głównego, kształtowanie polityki w danej dziedzinie, koordynacja działalności właściwych oddziałowych komisji i klubów ;
2. dokonywanie oceny infrastruktury turystycznej oraz opiniowanie i wnioskowanie nowych rozwiązań w zakresie zagospodarowania turystycznego ;
3. kształtowanie właściwych wzorców postaw i zachowań związanych z aktywnością turystyczną;
4. określanie wymogów dla kadry, opracowywanie programów szkolenia, szkolenie i nadawanie uprawnień;
5. promocja określonych regionów, wydawnictw oraz wspieranie inicjatyw regionalnych przez ich popularyzację wśród jednostek organizacyjnych i członków Towarzystwa, pomoc organizacyjna, kadrowa i finansowa ze środków będących w dyspozycji komisji, rad i zespołów;
6. współpraca z innymi organizacjami zajmującymi się turystyką, krajoznawstwem lub dziedzinami pokrewnymi w zakresie pełnomocnictw udzielonych przez Zarząd Główny PTTK ;
7. organizowanie innych przedsięwzięć zleconych przez Zarząd Główny PTTK lub wnioskowanych przez oddziały lub kluby.

& 2

1. Komisje stałe ZG PTTK :

- a/ Komisja Turystyki Górskiej;
- b/ Komisja Turystyki Kajakowej;
- c/ Komisja Turystyki Kolarskiej;
- d/ Komisja Turystyki Narciarskiej;
- e/ Komisja Turystyki Pieszej;
- f/ Komisja Turystyki Żeglarskiej;
- g/ Komisja Krajoznawcza;
- h/ Komisja Ochrony Przyrody;
- i/ Komisja Opieki nad Zabytkami;
- j/ Komisja Przewodnicza.

są wybierane w składzie od 7 do 15 osób przez narady aktywu na okres kadencji Zarządu Głównego. Zasady wyboru komisji ustalają regulaminy uchwalone przez nie i zatwierdzone przez Zarząd Główny.

2. Komisje stałe Zarządu Głównego wybierają ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego lub wiceprzewodniczących i sekretarza; mogą też wyłonić ze swego grona prezydium.

& 3

1. Poza komisjami stałymi, o których mowa w & 2, Zarząd Główny powołuje na okres swej kadencji następujące komisje, rady i zespoły Zarządu Głównego:

- a/ Komisję Działalności Podwodnej;
- b/ Komisję Imprez na Orientację;
- c/ Komisję Turystyki Jeździeckiej;
- d/ Komisję Turystyki Motorowej;
- e/ Komisję Fotografii Krajoznawczej;
- f/ Komisję Historii i Tradycji;
- g/ Komisję Akademicką;
- h/ Komisję Kół, Oddziałów Zakładowych i Osiedlowych;
- i/ Komisję ds. Współpracy z Wojskiem Polskim;
- j/ Radę ds. Młodzieży Szkolnej;
- k/ Radę ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych;
- l/ Kapitułę Odznaczeń;
- l/ Zespół Statutowo - Regulaminowy;
- m/ Radę Ekonomiczną.

2. Prawo zgłaszania kandydatów do komisji, rad i zespołów wymienionych w ust.1 przysługuje:

- a/ naradzie aktywu danej dyscypliny lub środowiska;
- b/ ustępującej komisji, radzie lub zespołowi;
- c/ Prezydium ZG PTTK.

3. Liczebność komisji, rad i zespołów wymienionych w ust.1 wynosi od 5 do 15 osób.

4. Skład komisji, rady i zespołu, w tym przewodniczącego i wiceprzewodniczącego / wiceprzewodniczących / zatwierdza Zarząd Główny PTTK.

5. Po wejściu w życie zmian w Statucie PTTK, komisje wymienione w ust.1 pkt a/ - e/ stają się z mocy prawa komisjami stałymi Zarządu Głównego w rozumieniu przepisów art. 33 ust.2 nowego Statutu.

& 4

Przewodniczący komisji, rad i zespołów biorą udział w posiedzenia Zarządu Głównego PTTK z głosem doradczym.

& 5

W zależności od potrzeb, Zarząd Główny może powołać inne niż wymienione w && 2 i 3 komisje, rady i zespoły, określając każdorazowo ich cel, liczebność, skład oraz czasokres i tryb działania.

& 6

1. Komisje, rady i zespoły działają zgodnie z regulaminami uchwalonymi przez nie i zatwierdzonymi przez Zarząd Główny.

2. Regulamin komisji, rady i zespołu nie może być sprzeczny z regulaminem wzorcowym, uchwalonym przez Zarząd Główny PTTK.

3. Do czasu wejścia w życie zmian w Statucie PTTK oraz uchwalenia przez Zarząd Główny wzorcowego regulaminu komisji, rad i zespołów, obowiązują dotychczasowe regulaminy komisji, rad i zespołów.

4. Komisje, rady i zespoły wybrane oraz powołane na okres XIII kadencji Zarządu Głównego, działają do czasu zatwierdzenia przez Zarząd Główny XIV kadencji składu nowych komisji. Wybory lub powołanie nowych komisji, rad i zespołów powinno nastąpić nie później niż do 31 stycznia 1988 r.

5. W terminie trzech miesięcy od uchwalenia przez Zarząd Główny wzorcowego regulaminu, komisje i rady opracują własne regulaminy i przedłożą je do zatwierdzenia Zarządowi Głównemu.

& 7

1. Komisje, rady i zespoły Zarządu Głównego dysponują środkami finansowymi pochodzącymi z:

- a/ budżetu w wysokości określonej uchwałą budżetową;
- b/ funduszy celowych pozabudżetowych;
- c/ darowizn.

2. Obsługę administracyjno- biurową niezbędną dla sprawnego działania komisji, rad i zespołów zapewnia Biuro Zarządu Głównego PTTK; w odniesieniu do Komisji Turystyki Górskiej i Komisji Turystyki Narciarskiej - Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w Krakowie, zaś w odniesieniu do Komisji Fotografii Krajoznawczej - Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi.

& 8

Uchyła się uchwałę nr 1/XIII/93 Zarządu Głównego z dnia 17.04.1993 r. w sprawie zasad funkcjonowania komisji, rad i zespołów.

ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K

Uchwała nr 3 / XIV / 97

Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 r.
w sprawie przyjęcia do akceptującej wiadomości składu osobowego
Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK na XIV kadencję.

Zgodnie z art. art. 33 i 35 Statutu PTTK, Zarząd Główny PTTK przyjmuje do akceptującej wiadomości skład osobowy Komisji wybranej na XIV kadencję przez Krajową Radę Aktywu Górskiego 28.06.1997 r.:

1. Marek Staffa / Wrocław /	- przewodniczący
2. Edward Kudelski / Tychy /	- wiceprzewodniczący
3. Zbigniew Kresek / Kraków /	- sekretarz
4. Andrzej Matuszczyk / Kraków /	- z-ca sekretarza
5. Zbigniew Garbaczewski / Wrocław /	- przewodniczący Delegatury Sudeckiej
6. Ignacy Zatwarnicki / Sanok /	- przewodniczący Delegatury Wschodnio - karpackiej
7. Władysław Firlej / Bielsko-Biała /	- Delegatura Zachodniokarpacka
8. Jadwiga Polańska / Kraków /	- przewodniczący Podkomisji Kultury i Historii Turystyki Górskiej
9. Wojciech Stankiewicz / Poznań /	- przewodniczący Podkomisji Klubów Górskich
10. Jerzy Gajewski / Kraków /	- członek
11. Wojciech Gelo / Ustrzyki Dolne /	- członek
12. Stanisław Keller / Oświęcim /	- członek
13. Zygmunt Kałuża / Rzeszów /	- członek
14. Wiesław Wójcik / Kraków /	- członek
15. Tymoteusz Wróblewski / Kielce /	- członek

ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K

Uchwała nr 4 / XIV / 97

Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie przyjęcia do akceptującej wiadomości składu osobowego *Komisji Turystyki Kajakowej ZG PTTK* na XIV kadencję.

Zgodnie z art. art. 33 i 35 Statutu PTTK oraz na wniosek Komisji Turystyki Kajakowej ZG PTTK, Zarząd Główny PTTK przyjmuje do akceptującej wiadomości skład osobowy tej Komisji wybrany na XIV kadencję przez Krajową Radę Aktywu Kajakowego 27.09.1997 r.:

1. Adam Nowicki / Warszawa /	- przewodniczący
2. Józef Rusiecki / Toruń /	- wiceprzewodniczący ds. programowych
3. Andrzej Pawlewski / Warszawa /	- wiceprzewodniczący ds. organizacyjnych
4. Barbara Kalinowska / Warszawa /	- sekretarz
5. Zbigniew Błażejowski / Warszawa /	- członek
6. Aleksander Doba / Szczecin /	- członek
7. Krzysztof Jurek / Kraków /	- członek
8. Teresa Kaczmarek / Bydgoszcz /	- członek
9. Jerzy Korek / Bydgoszcz /	- członek
10. Jan Kramek / Warszawa /	- członek
11. Tomasz Kukula / Warszawa /	- członek
12. Marek Lityński / Warszawa /	- członek
13. Henryk Sienkiewicz / Warszawa /	- członek
14. Zygmunt Solarski / Rzeszów /	- członek
15. Zbigniew Wójcicki / Gdańsk /	- członek

ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K

Uchwała nr 5 / XIV / 97

Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie przyjęcia do akceptującej wiadomości składu osobowego *Komisji Krajoznawczej ZG PTTK* na XIV kadencję.

Zgodnie z art. art. 33 i 35 Statutu PTTK, Zarząd Główny PTTK przyjmuje do akceptującej wiadomości skład osobowy Komisji Krajoznawczej wybranej na XIV kadencję przez Krajową Radę Aktywu Krajoznawczego 31.08.1997 r. :

1. Włodzimierz Łęcki / Poznań /	- przewodniczący
2. Marian Czyżewski / Gdańsk /	- wiceprzewodniczący
3. Wojciech Napiórkowski / Płock /	- sekretarz
4. Anna Becker - Kulińska / Warszawa /	- członek
5. Pola Kuleczka / Zielona Góra /	- członek
6. Antoni Marchwicki / Kraków /	- członek
7. Krzysztof R. Mazurski / Wrocław /	- członek
8. Anna Michalska / Kraków /	- członek
9. Grażyna Orłowska- Rybicka / Warszawa /	- członek
10. Henryk Paciej / Opole /	- członek
11. Jerzy Pawlik / Katowice /	- członek
12. Zbigniew Pękala / Ostrowiec Św. /	- członek
13. Krzysztof Stańczyk / Warszawa /	- członek
14. Ryszard Wrzosek / Gdynia /	- członek
15. Janusz Żmudziński / Warszawa /	- członek

Uchwała nr 6 / XIV / 97
Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie przyjęcia do akceptującej wiadomości składu osobowego
Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK na XIV kadencję.

Zgodnie z art. art. 33 i 35 Statutu PTTK, Zarząd Główny PTTK przyjmuje do akceptującej wiadomości skład osobowy Komisji Turystyki Kolarskiej wybranej na XIV kadencję przez Krajową Radę Aktywu Kolarskiego 15.08.1997 r. :

1. Roman Kościński / Warszawa / - przewodniczący
2. Włodzimierz Balicki / Warszawa / - wiceprzewodniczący
3. Ryszard Mielnik / Katowice - wiceprzewodniczący
4. Andrzej Kozłowski / Warszawa / - sekretarz
5. Jerzy Meissner / Warszawa / - sekretarz
6. Zbigniew Boroński / Bydgoszcz / - członek
7. Eugeniusz Jeziorowski / Gdynia / - członek
8. Ryszard Kapczyński / Bytom / - członek
9. Stanisław Karuga / Katowice / - członek
10. Marian Kotarski / Myszków / - członek
11. Michał Raczyński / Nysa / - członek
12. Jolanta Rudzka / Kędzierzyn - Koźle / - członek
13. Jan Rychlik / Pyskowice / - członek
14. Waldemar Wiczorkowski / Toruń / - członek
15. Jerzy Winsze / Szczecin / - członek

**ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K**

Uchwała nr 7 / XIV / 97
Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie zatwierdzenia składu osobowego *Komisji Kół, Oddziałów
Zakładowych i Osiedlowych ZG PTTK na XIV kadencję.*

Zgodnie z art. 30 pkt 9 Statutu PTTK oraz na wniosek Komisji Kół, Oddziałów Zakładowych i Osiedlowych, Zarząd Główny PTTK zatwierdza skład osobowy tej Komisji wybrany na XIV kadencję przez Krajową Radę Aktywu Kół, Oddziałów Zakładowych i Osiedlowych 11.10.1997 r. :

1. Jan Lewicki / Gdańsk / - przewodniczący
2. Mieczysław Bożek / Katowice / - sekretarz
3. Roman Grzywacz / Nowy Sącz / - członek
4. Jarosław Jańczak / Głogów / - członek
5. Gabriela Kałek / Poznań / - członek
6. Jerzy Kotowski / Warszawa / - członek
7. Juliusz Kuźma / Gorzów Wlkp. / - członek
8. Andrzej Marcinkowski / Szczecin / - członek
9. Roman Nowak / Puławy / - członek
10. Mirosław Siemiński / Brzeg Dln / - członek
11. Kazimierz Sosnowski / Kraków / - członek
12. Aniela Szłompek / Sosnowiec / - członek
13. Anna Teodorczyk / Pabianice / - członek
14. Leszek Warowny / Lublin / - członek
15. Maria Wojciechowska / Warszawa / - członek

**ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K**

Uchwała nr 8 / XIV / 97
Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie zatwierdzenia składu osobowego *Rady ds. Turystyki
Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK* na XIV kadencję.

Zgodnie z art.30 pkt 9 Statutu PTTK, Zarząd Główny PTTK, na wniosek Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych zatwierdza skład osobowy Rady na XIV kadencję :

1. Jerzy Eubig / Warszawa /	- przewodniczący
2. Tadeusz Łobożewicz / Warszawa /	- wiceprzewodniczący
3. Krystyna Karbownik / Wrocław /	- wiceprzewodniczący
4. Maria Balcerzak / Warszawa /	- sekretarz
5. Jerzy Kapuściński / Kielce /	- członek
6. Jadwiga Korzeniewska / Nadole /	- członek
7. Maria Maranda / Białystok /	- członek
8. Jan Rogala / Warszawa /	- członek
9. Ryszard Rączkowski / Warszawa /	- członek
10. Zygmunt Sobolewski / Warszawa /	- członek
11. Urszula Szwed / Rawicz /	- członek
12. Antoni Szczuciński / Bielsko-Biała /	- członek
13. Ewa Tietz / Poznań /	- członek

ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K

Uchwała nr 9 / XIV / 97
Zarządu Głównego PTTK z dnia 18 października 1997 roku
w sprawie zatwierdzenia składu osobowego *Komisji Fotografii
Krajoznawczej ZG PTTK* na XIV kadencję .

Zgodnie z art.30 pkt 9 Statutu PTTK oraz na wniosek Komisji Fotografii Krajoznawczej, Zarząd Główny PTTK zatwierdza skład osobowy tej Komisji wybrany na XIV kadencję przez Krajową Radę Aktywu Fotografii Krajoznawczej 19.09.1997 r. :

1. Jerzy Wygoda / Rzeszów /	- przewodniczący
2. Stanisław Orłowski / Zamość /	- wiceprzewodniczący
3. Andrzej Danowski / Łódź /	- sekretarz
4. Bolesław Jurek / Kraków /	- członek
5. Piotr Jozzko / Chorzów /	- członek
6. Zofia Lubczyńska / Jastrzębie Zdrój /	- członek
7. Leszek Kurpiewski / Szczecin /	- członek
8. Henryk Hadasz / Gliwice /	- członek

ZARZĄD GŁÓWNY
P T T K

Uchwała Nr 10/XIV/97
Zarządu Głównego PTTK w sprawie zatwierdzenia składu osobowego
Kapituły Odznaczeń ZG PTTK

Działając w oparciu o art. 30 ust. 9 i art. 33 ust. 1 Statutu PTTK oraz § 3 Uchwały ZG PTTK nr 2/XIV/97 z 18.10.1997 roku w sprawie zasad działalności komisji, rad i zespołów Zarządu Głównego PTTK - Zarząd Główny PTTK zatwierdza na okres XIV kadencji skład osobowy Kapituły Odznaczeń oraz przewodniczącego i wiceprzewodniczących:

1. **Tadeusz Martusewicz**
Członek Honorowy PTTK; Członek ZG PTTK
Prezes Oddziału PTTK „Warszawa - Śródmieście” - Przewodniczący
2. **Tadeusz Stefański**
Członek ZG PTTK
Przewodniczący Komisji Przewodniczej ZG PTTK - Vice Przewodniczący
3. **Halina Mankiewicz**
Sekretarz ZG PTTK ds. Organizacyjnych - Vice Przewodniczący
4. **Wanda Czarnocińska**
prac. ZG PTTK dotychczasowy Sekretarz Kapituły - Sekretarz Kapituły
5. **Anna Andrusikiewicz**
Członek Honorowy PTTK; Oddział Warmińsko - Mazurski PTTK - Członek
6. **Janusz Biegajło**
Członek Honorowy PTTK; Członek GSK PTTK
Oddział Szczeciński PTTK - Członek
7. **Edward Jabłoński**
Członek GKR PTTK; Oddział Łódzki PTTK - Członek
8. **Wiesław Karger**
Członek ZG PTTK;
Przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK
Oddział Gdański PTTK - Członek
9. **Jerzy Kononowicz**
Oddział „Śródmieście” Warszawa - Członek
10. **Barbara Kubiak**
Prezes Oddziału „Szlak Brdy” PTTK - Członek
11. **Bogusław Rybski**
Członek Honorowy PTTK; Oddział Krakowski PTTK - Członek
12. **Janusz Samoć**
Oddział PTTK „Mazowsze”
obecny teren działania woj. krośnieńskie i rzeszowskie - Członek
13. **Franciszek Wachowiak**
Członek Honorowy PTTK
Korporacja Oddziałów Wielkopolskich PTTK - Członek
14. **Wiesław Wicher**
Oddział Miejski PTTK w Katowicach - Członek
15. **Mieczysław Żukowski**
Oddział Regionalny PTTK w Białymstoku - Członek

Uchyła się Uchwałę Nr 2/XIII/93 z 17.04.1993 r. w sprawie zatwierdzenia składu Kapituły na okres XIII kadencji.

Zarząd Główny PTTK

46 CZTK PTTK „ROZTOCZE” - to już historia

Roztocze, Zamojszczyzna, Zamość - te nazwy wywołują wśród krajoznawców i turystów ożywienie i sympatię. Nazwy te uosabiają ekologicznie jeszcze czysty obszar leżący na pld-wsch. połaci Wyżyny Lubelskiej, fragmencie Wyżyny Zachodnio-Wołyńskiej, Części Roztocza Zachodniego, Roztocza Środkowego, Roztocza Południowego, Kotliny Pobuża oraz Kotliny Sandomierskiej. Obok Roztoczańskiego Parku Narodowego istnieje tu 6 parków krajobrazowych, mianowicie: Szczebrzeszyński, Krasnobrodzki, Południworoztoczański, Puszczy Solskiej, Skierbieszowski i Strzelecki: można tu spotkać wiele rezerwatów i pomników przyrody. Wytyczonych jest też 16 znakowanych szlaków turystycznych, w większości przejezdnych dla kolarzy. Sercem tego obszaru jest miasto Zamość. Miasto zabytek, szczytujące się posiadaniem relikwów światowego dziedzictwa kulturowego. Roztocze dzieli od Zamościa tylko kilkanaście kilometrów. Nasza 9 osobowa kolarska grupa jechała tam przez Szczebrzeszyn - niezwykle stare miasteczko położone nad malowniczą dołną Wieprza. Wijąca się rzeka daje labirynt lessowych wąwozów, zachęcających do wędrówek a strome stoki do uprawiania narciarstwa i jazdy na rowerach górskich. Po tym był Zwierzyniec, stolica Roztoczańskiego P.N. Urocze miasto. Obwarowane lasami i licznymi jeziorami posiada leczniczy mikroklimat ściągający rok rocznie rzesze turystów i wczasowiczów. Dalej oglądaliśmy jeszcze wiele wspaniałych zabytków i cudnych panoram, tworzących razem potężny zastrzyk miłych odczuć.

W takim to ciekawym otoczeniu odbył się tegoroczny 46 Centralny Zlot Turystów Kolarzy PTTK „ROZTOCZE '97”. Sława tych okolic i zapowiadająca się ładna pogoda, która do końca nie sprawiła zawodu, ściągnęła na Zlot wyjątkowo znaczną liczbę kolarzy. Oficjalnie wzięło udział 508 uczestników. W podziale na województwa przedstawiało się to następująco: białostockie - 2, bielskobialskie - 27, bielskopodlaskie - 7, bydgoskie - 25, częstochowskie - 5, chełmskie - 5, gdańskie - 22, gorzowskie - 5, jeleniogórskie - 2, kaliskie - 9, katowickie - 73, kieleckie - 1, konińskie - 2, krakowskie - 5, legnickie - 3, leszczyńskie - 20, lubelskie - 32, łódzkie - 10, nowosądeckie - 1, opolskie - 38, piłskie - 1, poznańskie - 8, przemyskie - 2, rzeszowskie - 7, siedleckie - 1, skierniewickie - 1, szczecińskie - 14, tarnobrzeskie - 1, tarnowskie - 2, toruńskie - 5, wałbrzyskie - 1, warszawskie - 45, w tym z m. Warszawa - 41, wrocławskie - 15, zamojskie - 106 (wraz z organizatorami i przedstawicielami sponsorów), zielonogórskie - 1, miasto Lwów (Ukraina) - 4. Poza tymi cyframi ważny jest przebieg Zlotu ... - ale to już historia, którą można oceniać.

Uczestnicy chórem orzekli: „Było fajnie”. Powodem oczarowania były nie tylko malownicze trasy rajdowe oraz wyjątkowo, po mokrym lipcu, przyjazna sierpniowa pogoda, lecz również rzadko dzisiaj spotykana prawdziwie dobra organizacja i harmonia Zlotu. Dzięki zgranemu i pomysłowemu kierownictwu turyści kolarze PTTK mogli dobrze poznać obok malowniczych krain Roztocza, również żywe ucieleśnienie jego kultury. Tyle regionalnych zespołów włączonych w realizację programu imprezy doprawdy nigdy dotąd nie było dane nam oglądać. Do tego jeszcze te elementy dodatkowe ... te żywiołowe śpiewy i tańce, ta niecodzienna oprawa inauguracji Zlotu, połączona ze wspaniałą kanonadą ogni sztucznych, te wciąż przyjemnie zaskakujące niespodzianki i atrakcje zostały w pamięci uczestników trwale ślady.

Organizatorom tegorocznego Centralnego Zlotu należy się najwyższa ocena i serdeczne podziękowanie za ich trud, który dał uczestnikom tyle dobrego, beztrudnego wypoczynku i wspaniałej edukacji krajoznawczej w szerokiej tego słowa znaczeniu. Szczególna podziękacja i wysokie oszacowanie należy się Komandorowi Zlotu P. Włodzimierzowi KIECANIE. Był on, naszym zdaniem idealnym wzorem kierownika obdarzonego w rzadko dziś spotykane cechy rozwagi i mądrości rządzenia. Nie mamy możliwości przyznania Mu specjalnej nagrody ale niech wie, że ma taką w postaci trwałej sympatii zagnieżdżonej w naszych sercach.

Uczestnik 46 CZTK PTTK K Kozłowski

EUROPARC 97

Doroczne zgromadzenie Europejskiej Federacji Parków Narodowych i Krajobrazowych

Freyung - Las Bawarski - 9 - 12 października 1997

W dniach 9 - 12 października b. r. miałem zaszczyt reprezentować nasze Towarzystwo podczas dorocznego zgromadzenia Europejskiej Federacji Parków Narodowych i Krajobrazowych (EUROPARC), które miało miejsce we Freyung w Bawarii, w bezpośrednim sąsiedztwie Parku Narodowego Bayerischer Wald. Chciałbym przedstawić krótką informację na temat tej konferencji.

1/ Co to jest EUROPARC?

Europejska Federacja Parków Narodowych i Krajobrazowych została założona w 1973 roku aby wspierać ochronę przyrody realizowaną poprzez parki narodowe i krajobrazowe. W szczególności do celów Federacji należą:

- krzewienie świadomości znaczenia terenów chronionych dla zachowania bioróżnorodności;
- wspieranie różnorodnych form współpracy między ludźmi profesjonalnie zajmującymi się terenami chronionymi;
- podnoszenie kwalifikacji kadr odpowiedzialnych za tereny chronione;
- wspieranie projektów, zwłaszcza międzynarodowych zmierzających do rozwoju sieci terenów chronionych;
- inicjowanie lub popieranie akcji na rzecz terenów chronionych w różnych wymagających tego sytuacjach.

Członkami Federacji są zarówno parki, różnorodne agencje zajmujące się ochroną przyrody, instytucje naukowe, stowarzyszenia jak i osoby fizyczne. Aktualnie liczba członków przekracza już 200, prawie ze wszystkich krajów Europy. W niektórych państwach działają też lokalne sekcje Federacji.

Bieżącą działalnością kieruje siedmioosobowa Rada, na której czele stoi Prezydent Federacji. Aktualnie funkcję tę pełni dr Hans Bibelriether, długoletni dyrektor Parku Narodowego Bayerischer Wald.

Swoje cele Federacja realizuje poprzez różnorodne działania, wśród których warto wymienić:

- organizowanie konferencji, seminariów i kursów poświęconych problematyce terenów chronionych;
- ułatwianie wymiany pracowników (w celach szkoleniowych) pomiędzy różnymi parkami;
- organizowanie letnich obozów dla młodzieży;
- wydawanie tłumaczonego na trzy języki kwartalnika i różnych publikacji okolicznościowych;
- realizowanie samodzielnie, lub we współpracy z innymi międzynarodowymi

organizacjami (IUCN, WWF) projektów na rzecz podniesienia efektywności ochrony obszarowej w Europie.

2/ PTTK w Federacji

Kontakty między naszym Towarzystwem a Federacją zostały nawiązane w latach osiemdziesiątych z inicjatywy kol. kol. Czesława Okołowa i Krzysztofa Wolframa. W 1989 roku zorganizowaliśmy dla Federacji robocze seminarium w Augustowie, głównie poświęcone prezentacji projektu „Zielonych Płuc Polski”, który zyskał wtedy międzynarodowe poparcie. Od tego czasu PTTK jest też „normalnym” członkiem Federacji, płacącym regularnie składki. W imieniu Towarzystwa kontakt z Federacją utrzymuje Komisja Ochrony Przyrody. Otrzymujemy i przekazujemy materiały (zwłaszcza dotyczące ekologicznych problemów turystyki), artykuły i notatki przygotowane przez członków KOP były wielokrotnie publikowane na łamach biuletynu Federacji, kilkoro młodych działaczy wzięło udział w obozach przyrodniczych, a w bieżącym roku jedna osoba w specjalistycznym kursie językowym. Bardziej aktywny udział w pracach Federacji był utrudniony z uwagi na brak środków na dość kosztowne wyjazdy zagraniczne.

Nie trzeba dowodzić, że PTTK, które samo, jak też poprzez swoich poprzedników - PTT i PTK, odegrało historyczną rolę w ukształtowaniu się systemu terenów chronionych w Polsce jest jak najbardziej „na miejscu” w Federacji. Warto może jednak dodać, że generalnie w Federacji przeważa znacznie bardziej akceptująca postawa w stosunku do turystyki na obszarach chronionych, niż tego doświadczamy niejednokrotnie w Polsce. Co oczywiście nie znaczy by nie dostrzegano tam licznych obszarów konfliktowych. Zagadnienie to zostało przedstawione w cenionym raporcie pt. „Loving them to death?” - Sustainable tourism in Europe's Nature and National Parks. Opracowanie to jednoznacznie wskazuje jaka powinna być turystyka aby nie tylko być w zgodzie, ale i wzbogacać społeczną rolę terenów chronionych. Śmiało można powiedzieć, że **jest to właśnie taka turystyka jaką stara się propagować PTTK.**

3/ EUROPARC 97

Tegoroczne zgromadzenie, w którym wzięło udział ponad 200 osób z 32 krajów, obradowało pod hasłem: „Winning New Friends - nature education in protected areas”. Były tylko dwa wykłady plenarne, za to dużo okazji do dyskusji i wymiany doświadczeń podczas warsztatów i zajęć terenowych. Bardzo silnie zaznaczył się związek edukacji ekologicznej z turystyką, gdyż właśnie tereny chronione powinny umożliwiać chłonięcia przez człowieka przyrody w kategoriach intelektualnych, estetycznych i emocjonalnych.

Przedmiotem obrad były także wewnętrzne sprawy Federacji, przedstawiony raport za ubiegły rok działalności (1996), bieżące problemy oraz kierunkowe wytyczne. Podkreślano znaczny rozwój Federacji w ostatnich latach i jej wzrastający prestiż w Europie. Jednocześnie jednak przytaczano dane, z których wynikało, że nadal rola parków narodowych i krajobrazowych jest często opacznie rozumiana, nawet w społeczeństwach o stosunkowo wysokim poziomie wykształcenia. Ciągłe bardzo dużo pozostaje też do zrobienia w dziedzinie kontaktów i współpracy pomiędzy parkami, zwłaszcza takich kontaktów, które nie ograniczałyby się do kurtuazyjnych wizyt dyrektorów. Szeroka działalność wymaga finansowania, tymczasem środki Federacji są dość ograniczone i stan ten często staje się barierą uniemożliwiającą realizację wartościowych projektów.

Podniosłym momentem konferencji było wręczenie Medalu im. Alfreda Toepfera za zasługi dla ochrony przyrody. W tym roku to zaszczytne wyróżnienie otrzymała prof. Marija Zupancic-Vicar, vice przewodnicząca Komisji Terenów Chronionych IUCN.

Wielu uczestników przywiozło ze sobą różnorodne materiały na temat swoich parków. Broszury, które udało mi się zebrać zasilą specjalistyczne zbiory RPK w Krakowie. Ze swej strony rozprowadziłem różne materiały o PTTK, naszych schroniskach, a także naszym rozumieniu turystyki i możliwościach uprawiania turystyki ekologicznej w Polsce.

Obrady toczyły się w małym bawarskim uzdrowisku Freyung, ale terenem wycieczek i faktycznym punktem odniesienia był Park Narodowy Bayerischer Wald, którego dyrekcja i załoga wniosła też wielki wkład w sukces konferencji.

Po tegorocznym powiększeniu park zajmuje 24 250 ha ciągnąc się wąskim pasem wzdłuż niemiecko-czeskiej granicy. Na terenie parku leży drugi co do wysokości szczyt Lasu Bawarskiego - Grose Rachel o wys. 1453 m n.p.m. Park sąsiaduje z czeskim parkiem w Szumawie, tworząc razem jeden z większych obszarów chronionych w Środkowej Europie (178000 ha, ze strefami ochronnymi), będący jednocześnie transgranicznym rezerwatem biosfery.

Głównym przedmiotem ochrony w Parku Narodowym Bayerischer Wald są oczywiście rozległe drzewostany, w części o naturalnym charakterze. Wykazują one typową strefowość - z regłem dolnym obejmującym głównie lasy mieszane i górnym, które tworzą prawie czyste drzewostany świerkowe. Bardzo cennymi ekosystemami są wysokogórskie torfowiska występujące na spłaszczonych grzbietach. Gdziekolwiek, na dużych wysokościach spotykamy też granitowe gołoborza z bardzo ubogą roślinnością.

Park, który powstał w 1970 r. i długo był jedynym w Niemczech, jest wielką atrakcją turystyczną ściągającą do 2 milionów odwiedzających rocznie. Rozwinięta jest w nim sieć znakowanych szlaków turystycznych, funkcjonują schroniska górskie, a niżej pensjonaty i hoteliki. Zastosowano tu różne ciekawe rozwiązania jak np. własną sieć komunikacji autobusowej (autobusy na gaz!) aby radykalnie zmniejszyć ruch samochodów osobowych. Park prowadzi także rozległą działalność edukacyjną o czym świadczy m. innymi 250 000 gości rocznie w ośrodku informacyjno-edukacyjnym czy 1400 wycieczek terenowych z przewodnikami parku.

Popularny w Bawarii i całych Niemczech park, wcale nie jest tak popularny wśród miejscowej ludności! Powodem tego jest głównie występująca w drzewostanach górnoreglowych kłęska kornika, który zaatakował i zniszczył tysiąc kilkaset ha lasów (i znacznie więcej po czeskiej stronie). Park, poważnie traktując ochronę procesów przyrodniczych za swoje zadanie, zdecydował o powstrzymaniu się od zwalczania owada, zostawiając sprawę swemu biegowi. Efektem są duże obszary stojących, uschniętych świerków, pod którymi z wolna rośnie już nowa generacja lasu. Jednak dla wielu ludzi, przyzwyczajonych do widoku wypielęgnowanych lasów gospodarczych, taka sytuacja jest nie do zaakceptowania. Stąd mnożą się naciski na park by podjął aktywną walkę z kornikiem. Naciski te przybierają czasem formę ulicznych demonstracji. Jedną z nich zaplanowano i odbyto właśnie w czasie obrad zgromadzenia. Niesione transparenty wyrażały nie tylko trosk las, ale i dość jednoznaczny dezaprobatę dla parku.

Jak na razie zarząd Parku Narodowego Bayerischer Wald opiera się naciskom, a uczestnicy konferencji nie mieli wątpliwości, że jest to słuszna polityka. Wyjeżdżaliśmy bogatsi o nowe doświadczenia i przeżycia, pozostając pod urokiem piękna Bawarskiego Lasu.

Miejmy nadzieję, że w niedługim czasie zgromadzenie Federacji będzie miało miejsce w Polsce, abyśmy mogli przedstawić nasze osiągnięcia w zakresie ochrony obszarowej, z których możemy być dumni. Powinno to też być okazją do szerokiej promocji dorobku PTTK w dziedzinie ochrony przyrody.

John Stenull

Z PRAC KOMISJI OCHRONY PARKU
KRAJOBRAZOWEGO "WYSOCZYNA
ELBLĄSKA"

Z inicjatywy Rady Naukowo Społecznej przy Dyrektorze Zarządu Parków Krajobrazowych i Obszarów Chronionego Krajobrazu w Elblągu podjęto prace mające na celu przygotowanie planu ochrony Parku Krajobrazowego "Wysoczyzna Elbląska".

W wyniku tego odbyło się posiedzenie Komisji Ochrony Parku. W posiedzeniu odbytym w dniu 30 czerwca 1997 r. uczestniczył Prezes Oddziału Ziemi Elbląskiej PTTK w Elblągu - Przewodniczący Rady.

Komisja analizowała główne problemy planu ochrony w etapach: pierwszym - przygotowawczym i drugim - diagnoza stanu istniejącego.

Komisja Krajoznawcza przy Oddziale Ziemi Elbląskiej wcześniej podjęła inicjatywę takiego prowadzenia prac przygotowawczych do wyższych form ochrony, aby w rezultacie doprowadzić do powołania Parku Krajobrazowego "Wysoczyzna Elbląska". Argumenty za tym przemawiające są w pełni uzasadnione.

Lasy Parku Krajobrazowego posiadają jeszcze obecnie szczególne walory przyrodnicze. Są to najlepiej zachowane ekosystemy leśne Polski niżowej. Liczne oczka wodne, zabagnienia, odkryvky geologiczne, zadrzewienia śródpolne. Zgrupowania głązów narzutowych, aleje drzew, drzewa pomnikowe. Zgromadzenie głązowisk daje niespotykane na niżu siedlisko dla niezwykle rzadkich organizmów epilitycznych, to jest porostów i mszaków. Zresztą ochrona wszystkich eratyków jest sprawą pilną, ponieważ w tempie niepokojącym znikają one bezpowrotnie.

Ogromną wartość teren Parku posiada także w zakresie faunistycznym, a szczególnie ornitologicznym. Ważnym zadaniem, wręcz wyznacznikiem strategicznym całego postępowania w zakresie ochrony Parku, jest zwiększenie jego obszaru w kierunku północno-wschodnim. Lasy Parku winny zostać przestawione na gospodarkę ekstensywną. Mają one zachować w szczególności wartości przyrodnicze ekosystemów, a dopiero w drugiej kolejności wartości gospodarcze. W dalszym ciągu nie można preferować wprowadzania drzew szpilkowych w cenożach. Tradycyjnie lasy te stanowiły tylko domieszkę. Wszelkie rębnie powinny być dostosowane do potrzeb najbliższych naturalnych fitocenozom, a nie z ukierunkowaniem na potrzeby gospodarcze. Sztuczne odnowienia winny być dokonywane z miejscowego materiału siewnego, tak by zachować lokalne ekotypy drzew leśnych.

Istnieje konieczność zaniechania integracji w podłoże, choćby przez przeorywanie bruzd, wydeptywanie, eksploatację runa. W zakresie gospodarki łowieckiej celem powinno być zaistnienie w biocenozach łańcuchów pokarmowych. Ważnym też zadaniem jest powstrzymanie gwałtownego odpływu wód i stworzenie naturalnej retencji przy torfowiska, łąki, zabagnienia lasy.

Kierunek zagospodarowania rolniczego, to rolnictwo ekologiczne.

W założeniach wyklucza się turystykę masową, niekontrolowaną. Preferuje się turystykę wdrażaną przez PTTK, to jest turystykę kwalifikowaną i krajoznawczą.

Prace Komisji w znacznym stopniu przybliżyły ostateczne decyzje związane z ochroną Parku, zwiększeniem jego obszaru, zwiększeniem ilości rezerwatów i nadanie mu wyższej rangi ochrony.

Wiesław Karger

Z ZADYMIONYCH MIAST ŚLĄSKA W PIĘKNĄ
JURĘ

W przepięknej jesiennej pogodzie, w dniu 13 września br. na trasach Jury Krakowsko-Częstochowskiej odbył się XVI Regio-

nalny Zjazd Rodzinny Mieszkańców Osiedli Spółdzielczych.

Udział wzięło 25 Spółdzielni Mieszkaniowych z terenu województwa katowickiego, a na pieszych dłuższych /11 km/ i krótszych /4 km/ trasach, szlakami turystycznymi i polnymi drózkami wędrowało ponad 1100 osób. Zmierzali gwieździście 6-ma trasami z miejscowości Żarki-Leśniów /Sanktuarium Matki Bożej Opiekunki Rodzin/Lutowca, Kotowic, Podlesic, Huciska, Potoku Złotego, do Mirowa u podnóża malowniczych ruin XIV wiecznego zamku. Trasy prowadzili kwalifikowani przewodnicy PTTK, łącznie 26 osób /najliczniej z Oddziału PTTK w Zawierciu i Oddziału PTTK w Dąbrowie Górniczej.

Sponsorami Zjazdu byli:

- Korporacja Ubezpieczeniowa "FILAR" SA w Szczecinie - Ekspozycja w Katowicach,
 - Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielczości Mieszkaniowej w Katowicach,
 - Katowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Katowicach /pbchodząca w tym roku swoje 40-lecie/,
 - Zarząd Główny PTTK - Komisja Kół, Oddziałów Zakładowych i Osiedlowych w Warszawie.
- Organizacyjnie pomagał Oddział PTTK im. Kentora Mirskiego w Będzinie - prowadząc sprawę finansowo-rozliczeniową.

Celem imprezy było zapoznanie mieszkańców osiedli z pięknem Jury Krakowsko-Częstochowskiej, propagowanie turystyki pieszej wśród rodzin i osób trzeciego wieku. Szczególną uwagę położono na integrowanie ludzi poprzez turystykę i stworzenie mieszkańcom osiedli możliwości opuszczenia betonowych bloków i spędzenie kilku godzin na łonie przyrody. O tym, że była to impreza rodzinna nie tylko z nazwy niech świadczą poniższe dane cyfrowe: 93 rodziny 3-osobowe, 58 rodzin 4-osobowych, 8 rodzin - 5 osobowych, 4 rodziny - 6 osobowe. Seniorów powyżej 75-go roku życia było 34-ch, przeważały kobiety, najstarszy mężczyzna miał 89 lat, a dwie najstarsze panie miały po 86 lat. Wszyscy, nawet ci najstarsi przeszli prawie 4 kilometrowy spacer polnymi drózkami, podziwiając piękną skalną grań od zamku w Bobolicach po zamek w Mirowie. Z rodzicami w Zjeździe uczestniczyli nawet małe dzieci - w wieku 1,2,2,5 roku. Na mecie czas oczekiwania na zakończenie umiwały uczestnikom występy młodzieżowego zespołu wokalnoinstrumentalnego ze Spółdzielni Mieszkaniowej "BODULA" z Sosnowca oraz możliwość sprawdzenia swojej sprawności przez udział w tzw. "Blokou rekreacyjnym" prowadzonym przez TKKF z Katowic, a obejmującym następujące konkurencje sportowo-rekreacyjne: rzut podkową, rzut kółkiem ringo, pomiar siły /dynamometr/, rzut do tarczy, tor przeszkód - we wszystkich w/w konkurencjach uczestniczyło ponad 400 osób!

Zakończenie XVI Regionalnego Zjazdu Rodzinnego miało uroczysty charakter, wśród licznych gości znaleźli się przedstawiciele: UKFiT z Warszawy, ZG PTTK z Warszawy, Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, Zarządu Związku Gmin Jurajskich w Ogrodzience, Rady Nadzorczej KU "FILAR" SA ze Szczecina oraz Unii Mieszkańców Spółdzielczych z Warszawy. Dyrektor Departamentu Promocji Turystyki UKFiT Ryszard Kunce zabierając głos za zakończeniu Zjazdu bardzo wysoko ocenił wspaniałą organizację i entuzjazm organizatorów i uczestników uznając go za najlepszą spółdzielczą imprezę turystyczną w Polsce. Wyraził też podziękowanie sponsorom i wszystkim organizatorom - od pracowników klubów osiedlowych w spółdzielniach mieszkaniowych /nabór i przygotowanie uczestników/ poprzez Zespół Organizacyjny po działaczy i przewodników PTTK. Dwunastu uczestnikom prezes Z/O PTTK w Zawierciu Andrzej Stróżecki wręczył Srebrne Odznaki PTTK "Znam Zawiercie i okolice". Kierownikiem Zjazdu /jak i piętnastu poprzednich/ była kol. Aniela Szlomek, popularnie nazywana "Panią Nela".

TYTUS SZLOMEK

● KSZTAŁTOWANIE WIZYTÓWKI PTTK ●

Jakkolwiek PTTK jako ruch społeczny jest pewną całością to jednak może ono mieć wiele wizytówek. Dostrzega się je w zależności od tego, jak PTTK widzą poszczególni członkowie i społeczeństwo. Każda aktywność PTTK może służyć kształtowaniu jego wizytówki lub być zaprzeczeniem głoszonych przez nie idei krajoznawstwa i turystyki.

Są „krzyczące” wizytówki PTTK (ekranem TVP, audycją radiową, artykułem, uroczystością, wycieczką, rajdem, zlotem, książką) jak i „milczące wizytówki” (które wcale nie zabiegają o to, by je oglądać). Które z nich efektywniej prezentują PTTK? Czy te reportaże i sprawozdania prasowe, dokumentowane uroczystości, sztandary, zloty, sejmiki i kongresy Krajoznawstwa Polskiego coraz to szerszego zasięgu, czy te wszystkie działania na co dzień „niewidzialnej ręki”, która pomaga, chroni i pracuje, podejmuje różne przedsięwzięcia służące wypełnianiu treścią hasła „Poznaj swój kraj - Ojczyźnie służ”. Przecież nawet gdy nikt tego wszystkiego nie ujrzy, wtedy również kształtują się w ciszy i refleksji wizytówki PTTK.

Wspaniałą wizytówką PTTK może być także krajoznawczo-turystyczne ognisko. Kiedy nią się stanie? Nastąpi to wówczas gdy przy ognisku ujawnią się krajoznawczo-turystyczne postawy, „snują się marzenia”, ukazują się temperamenty i charaktery. Bo ognisko PTTK - to nie tylko podłożony pod drewno ogień, ale przede wszystkim, miejsce, gdzie „siedliśmy wszyscy przy nim blisko, bo w całej Polsce siedzą tak...”, krąg pokazujący krajoznawstwo i turystykę tych, którzy wokół niego się skupili. Podobnie jest z piosenką krajoznawczo-turystyczną, zwłaszcza gdy płynie z rozśpiewanych członków kół czy klubów PTTK wędrujących po Polsce, „by ją zwiedzić wzdłuż i wszerz”. Wtedy także okazuje się jakie ona zawiera treści i czym żyje.

Dobrą wizytówkę PTTK przede wszystkim stwarza odpowiedź kadry programowej, członków honorowych PTTK na oczekiwania społeczności Towarzystwa, jego kół, klubów i oddziałów, uwzględniając zapotrzebowanie środowisk ich aktywność (wieś, małe miasto, duża aglomeracja miejska, szkoła, uczelnia, zakład pracy).

PTTK to głównie wartości krajoznawstwa i turystyki, które trzeba znać, rozumieć, zidentyfikować się z nimi, prezentować je i nimi żyć (K.Denek: Uniwersalne wartości edukacji szkolnej, „Dydaktyka Literatury” 1996, t. XVI, s. 69-90). To nie tylko moralna powinność, ale nade wszystko czytelna wizytówka PTTK nie tyle w słowach co w postawach i czynach.

Jedność PTTK jest piękną, wzruszającą i tradycyjną ideą, ale wielość ujęć jego służby krajoznawstwu i turystyce nie powinna być zaskoczeniem ani

dramatem, zwłaszcza w wolnym, demokratycznym i pluralistycznym społeczeństwie, które budujemy w Polsce.

Kształtowanie możliwie najlepszej i najpełniejszej wizytówki PTTK na co dzień jest powinnością każdego z nas, a zwłaszcza członków honorowych i kadry programowej naszego Towarzystwa. Postarajmy się ukazać ją też podczas V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, który obradować będzie pod hasłem „Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej” w roku 2000 w Gnieźnie i przypadającego w tym czasie półwiecza istnienia PTTK. Przyjdzie to nam bez większych trudności jeżeli w naszej aktywności potraktujemy:

pracę	}	jako	cenę sukcesu,
myślenie			źródło siły,
zabawę			tajemnicę młodości,
lekturę			podstawę wiedzy
uprzejmość			bramę do szczęścia,
marzenia			drogę do gwiazd,
miłość			prawdziwą urodę życia,
radość	muzykę duszy.		

Chociaż każdy z nas niesie swoje temperamenty i żniwa to jednak nie można zapominać, że dziś inaczej niż dawniej dojrzewać przychodzi PTTK. Przeto „służmy pocziwie sprawie, a jako kto może, niech ku pożytku dobra wspólnego pomoże”. Tym dobrem jest realizowane przez nas krajoznawstwo i turystyka.

● Kazimierz Denek

TATRZAŃSKI SKARBZYK POEZJI

"Stanąłem na przełęczy... Świat czarów
przede mną!
Wzrok zdumiony weń tonie - podziw duszę
tłoczy...
Dołem - stawy czernieją, jak piór pawich
oczy.
W górze pieśń!... ale myślą stworzona
nadziemną".

Franciszek H. Nowicki

Tatrzański świat czarów... Dla nas miłośników wędrowania był najczęściej "początkiem i końcem" naszej krajoznawczej turystyki, początkiem w sensie zauroczenia pięknem form, dźwięków i barw, końcem w sensie podziwu dla owej pieśni czy harmonii myślą stworzonych nadziemną.

Współżycie z przyrodą - a więc i Tatrami - to nie jednorazowy akt poznawczy, to nawet nie zbiór iluś tam takich aktów - to proces poznawczy trwający długo, tak długo, jak długo trwają możliwości i chęci odbiorcy wrażeń poznawczych.

Ogromną większość turystów podzielić można na "górali" z urodzenia i "górali z wyboru". Sam zaliczam się do tej pierwszej grupy, bo już od urodzenia miałem za oknem Gorgany, potem Czarnohorę. Tatry poznałem w bezpośrednim kontakcie dopiero w znacznie

późniejszych latach, gdy po jakiejś tatrzańskiej wycieczce zacząłem mówić sobie: "No, jeszcze potrafię". Dziś moje wnuki /szkoła podstawowa/zetknęły się z Tatrami w wieku, gdy mogli sobie powiedzieć "już potrafię". Moi zaś studenci często "zaliczają" sobie Tatry w kilkudniowym modnym dziś pobycie w Zakopanem. Ja byłem - bez własnych zasług - w sytuacji lepszej. Naprzód w okresie młodości poznałem literaturę tatrzańską. Byli w niej: Tetmajer, Asnyk, Kasprówicz, Nowicki, Orkan i inni. Potem dopiero poznałem Tatry z autopsji.

Z tym większą radością chwyciłem książkę Poli Kuleczki "Skarbczyk Tatrzański - antologia poezji o Tatrach dla dzieci i młodzieży. Do 1939 roku". Czytałem z przyjemnością utwory bardzo wysokiego poziomu i te nieco niższego lotu. Czytałem często ze wzruszeniem, bo przypominały mi i umiłowane góry i lata szkolnej młodości, nasuwały przed oczy tatrzańskie krajobrazy, dzisiaj już, ze względu na mój wiek, dostępne tylko w łatwiejszych partiach.

Myślę więc, że teksty te są bardzo potrzebne każdemu turyście, i temu który dopiero zawiera kontakt z Tatrami i temu, który tkwi w środku procesu poznawania gór i takiemu - jak ja - który wspomina dawne lata, przypatrując się Tatrom z Gubałówki czy Bukowiny. Każdemu są potrzebne, choć każdemu inaczej i każdemu w innym celu.

"Skarbczyk Tatrzański" liczy 164 strony, prezentuje ponad 100 wierszy, blisko 70 autorów. Ilustracje wykonała Anna Zyndałowicz; wydało "Wydawnictwo Wacław Bagiński" Wrocław 1996.

Tekst rozpoczyna się wstępem P.Kuleczki zatytułowanym: "Jak dzieciom góry pokazywano...". Ten wstęp jest stosunkowo krótki, tylko 12 stron, a zawiera w sobie ważne myśli o związkach i sprzężeniach w omawianym okresie dwu równoległych nurtów kulturowych: literacko-poetyckiego i dydaktyczno-wychowawczego. Pedagogzy z zawodu czy z zamiłowania znajdą tu szereg cennych spostrzeżeń - a przez nie - i rad, choć dzisiaj i prądy poetyckie inne i metodyka wychowania do turystyki odmienna.

Prezentowane w książce teksty ułożono tematycznie, a nie chronologicznie. W części pierwszej "Jak potopu świata fale..." są wiersze pisane dla dorosłych, ale przydatne też dla młodych. Część druga "Gniazdo Tatr się jeży..." to przeznaczony dla dzieci opis krajobrazu tatrzańskiego, część trzecia "Orle tatrzański, mieszańcu gór..." dotyczy fauny i flory, czwarta część "Hej na wirchy ośnieżone..." poświęcona jest tatrzańskiemu zimiu, część piąta "Jestem góral sobie..." prezentuje górali, a część szósta - "Baśnie".

Autorka antologii dr Pola Kuleczka to osoba w naszym środowisku doskonale znana. Jest członkiem Zarządu Głównego PTTK oraz Komisji Krajoznawczej tegoż Zarządu, a uprzednio była członkiem Zarządu Wojewódzkiego w Zielonej Górze. Przewodnik turystyki górskiej i turystyki pieszej, instruktor krajoznawstwa, wykładowca na wielu kursach szkoleniowych PTTK. Zawodowo jest pracownikiem naukowym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, działa w ogólnopolskim zespole badaczy literatury dziecięcej.

Tematyka tatrzańska jest jej szczególnie dobrze znana, gdyż w 1994 roku wydała w WSP w Zielonej Górze swą pracę doktorską nt. "Tatry w literaturze polskiej dla dzieci i młodzieży, do roku 1939". Pracę pisaną pod kierunkiem prof. dra Jacka Kolbuszewskiego obroniła na Uniwersytecie Wrocławskim. Praca to obszerna /ca 250 stron z ilustracjami/ i ciekawa szczególnie dla historyków literatury i nauczycieli-wychowawców.

"Skarbczyk" przeznaczony jest dla "zwykłego" czytelnika, głównie turysty. Pani Pola Kuleczka dedykowała go swojej siostrzenicy pisząc: "Martusi, której Śpiący Rycerz - Giewont przysłonił cały dziecięcy świat". Fotografia Martusi /7-8 lat/ w stroju turystycznym umieszczona jest w książce.

A sama książka może być doskonałym upominkiem dla każdego turysty bez względu na wiek. Głównie od dziadków dla wnuków. Warto ją mieć w domowej bibliotece.

Ryszard Harajda

Autorzy tekstów: Remigiusz Niedźwiecki
Miroslaw Ratajski

Opracowanie mapek: Tomasz Dronka

Zdjęcie na okładce: Karol Walaszczyk

Redakcja: Centrum Informacji Turystycznej PTTK
Plac Czarnieckiego 10,
97-300 Piotrków Trybunalski
tel. (0-44) 49-51-96

Wydano ze środków:

Wojewody Piotrkowskiego przy współudziale
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Piotrkowie Trybunalskim,
Oddziału PTTK im. Michała Rawity Witanowskiego.

Województwo piotrkowskie położone jest w centrum Polski na obszarze środkowego dorzecza Pilicy. Centralne położenie województwa sprawia, że krzyżują się tutaj ważne szlaki komunikacji drogowej i kolejowej ułatwiającej dostępność turystyczną tego regionu.

Pod względem warunków naturalnych posiada urozmaiconą rzeźbę terenu. Środkowa część województwa zajmuje Równina Piotrkowska. Sąsiadując z nią Wysoczyzna Rawska i Wzgórza Opoczyńskie. Obszar zachodni województwa obejmuje Wysoczną Belchatowską i część Kotliny Szczerowskiej. W części południowej Wzgórza Radomszczańskie, fragment Niecki Nidziańskiej. Łagodne wzgórza, których wysokość dochodzi do 347 m n.p.m. - Fajna Ryba w paśmie Przedborsko - Malogowskim. Liczne doliny rzek. Piękne lasy urozmaicają krajobraz i nadają tej krainie osobliwe piękno.

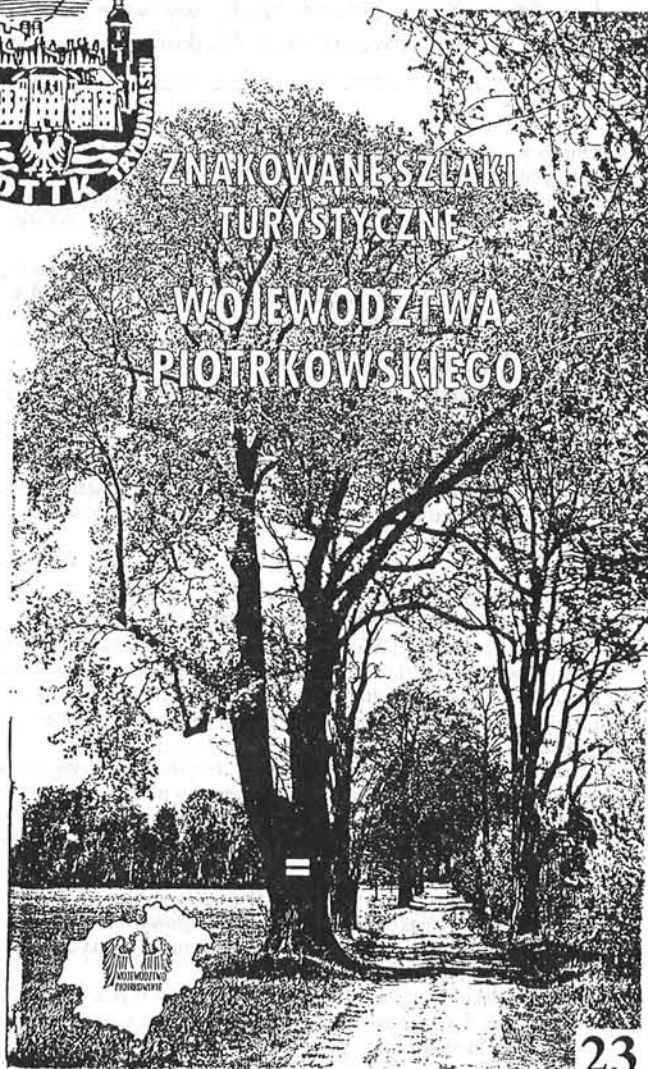
Liczne rezerwy. Zespół Nadpilicznych Parków Krajobrazowych, parki podworskie. Duża liczba zabytków - prawie 2000 w różnej klasie ochrony. Tradycje kulturalne, historyczne i folklorystyczne pamięci narodowej oraz wiele atrakcyjnych miejscowości i ośrodków turystyczno-wypoczynkowych zachęcają do odwiedzenia tych terenów.

Przedstawione walory krajoznawczo-turystyczne sprzyjają rozwojowi turystyki kwalifikowanej. Najlepszy przewodnik, folder i prospekt nie zastąpi wrażen estetycznych i poznawczych doznanych w czasie pieszych, rowerowych wycieczek czy spływów kajakowych.

Amatorów wędrowek zapraszamy na znakowane szlaki turystyczne województwa piotrkowskiego umożliwiające poznanie historii, zabytków przeszłości, unikalnej przyrody występującej na tym terenie, tradycji i zwyczajów mieszkających tu ludzi oraz współczesnego obrazu rozwijającego się turystycznie regionu.

Przekazujemy opis szlaków z zaznaczeniem kolorów znaków, numeru rejestracyjnego i ich przebiegu.

Witamy na szlaku.
Życzymy udanych wędrowek.

ZNAKOWANE SZLAKI
TURYSTYCZNE
WOJEWÓDZTWA
PIOTRKOWSKIEGO

STRATEGICZNE CELE I METODY DZIAŁANIA

W ramach programu pomocowego Unii Europejskiej „Phare-TOURIN II” opracowany został obszerny dokument „Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego”. Jego autorami są eksperci firm L&R Consulting oraz Austrian Tourism Consultants.

„Strategia...” stwarza ramy dla określenia, organizacji i finansowania rozwoju trwałego i korzystnego produktu turystycznego do roku 2010 i później, kiedy Polska będzie musiała stawić czoła wyzwaniom okresu przejściowego oraz konkurencji.

Dokument ten jest nie tylko ogólną wizją rozwoju produktu turystycznego w warunkach konkurencyjności na światowych rynkach turystycznych. Zawiera też plan działania i metody osiągania zalecanych celów a także określa priorytetowe zadania rządu w reorganizacji sektora turystyki, ustanawia formy realizacji programu w regionach i gminach.

„Strategia...” zakłada m.in. stworzenie dziesięciu, wzajemnie ze sobą powiązanych programów działania. Obejmują one rozwój tzw. produktów markowych, rozwój miejscowości wypoczynkowych, infrastruktury transportu, informacji turystycznej, kształcenie kadr dla turystyki, organizację imprez itd.

Zakres tematyczny opracowania jest bardzo rozległy i niemożliwy do przedstawienia w krótkim artykule. Znaczną jego część zajmują zagadnienia związane z tworzeniem produktów markowych; znajdują one w „Rynku Turystycznym” szerokie odbicie w kolejno prezentowanych materiałach przygotowanych przez poszczególnych menedżerów marek. Poniżej skoncentrujemy się na kilku ważnych kwestiach podjętych w „Strategii...”.

Struktura organizacyjna turystyki

Efektywna realizacja „Strategii...” wymaga zreformowania struktury państwowej w dziedzinie turystyki. Zdaniem autorów opracowania zmienia się rola Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki, który na szczeblu rządowym będzie odpowiedzialny za koszt polityki strategicznej w turystyce.

Równoległe z tak określoną rolą UKFIT, utworzona zostanie nowa Polska Agencja Turystyki (PAT), działająca jako pararządowy organ lub spółka akcyjna. Ona będzie odpowiedzialna za wdrożenie i rozwój polityki strategii w dziedzinie marketingu, a także realizować będzie następujące zadania:

- ❖ koordynacja rozwoju nowych produktów markowych,
- ❖ koncentrowanie środków rządowych, samorządowych i branży turystycznej oraz środków pomocowych z programów UE na optymalnych formach marketingu,
- ❖ badania polskich i zagranicznych rynków turystycznych,
- ❖ promowanie dalszego rozwoju turystyki w Polsce wśród polskich instytucji rządowych oraz opinii publicznej.

W PAT będzie silnie reprezentowany polski przemysł turystyczny. Zagwarantowana też będzie reprezentacja regionów turystycznych i gmin. Przewiduje się konkursowy system selekcji lokalnych organiza-

cji rozwoju (LDO) – co pozwoli na wyłonienie najbardziej aktywnych i rynkowo ukierunkowanych organizacji regionalnych i lokalnych.

Struktura Polskiej Agencji Turystyki będzie wzorowana na przykładach najlepiej działających narodowych organizacji turystycznych krajów europejskich. Początkowe jej działania byłyby w całości finansowane ze środków rządowych; z upływem czasu powinien się zwiększać udział w finansowaniu ze strony branży turystycznej.

Polska Agencja Turystyki powinna powstawać na bazie przekształconej Polskiej Agencji Promocji Turystyki.

Fundusz inwestycji turystycznych

Autorzy „Strategii...” proponują utworzenie Polskiego Funduszu Inwestycji Turystycznych (PFIT), który byłby jednym z ważniejszych instrumentów przyspieszających rozbudowę bazy turystycznej, modernizację istniejących obiektów, budowanie infrastruktury turystycznej – projektów mających rację bytu z komercyjnego punktu widzenia.

Celem tej instytucji byłoby stworzenie warunków dostępu do korzystnych międzynarodowych kredytów oraz funduszy o znacznie niższej stopie oprocentowania. Jednocześnie będzie prowadziła działalność promocyjną polegającą na zachęcaniu inwestorów zagranicznych do angażowania inwestycyjnego w polską turystykę.

PFIT działałby na zasadach obowiązujących w prywatnych bankach komercyjnych. Jego kapitał założycielski powinien pochodzić od aktualnych i potencjalnych akcjonariuszy:

- * polscy inwestorzy oraz polskie przedsiębiorstwa turystyczne,
- * międzynarodowe instytucje finansowe,
- * zagraniczne banki działające w Polsce.

Fundusz będzie powstawał na bazie obecnej Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki.

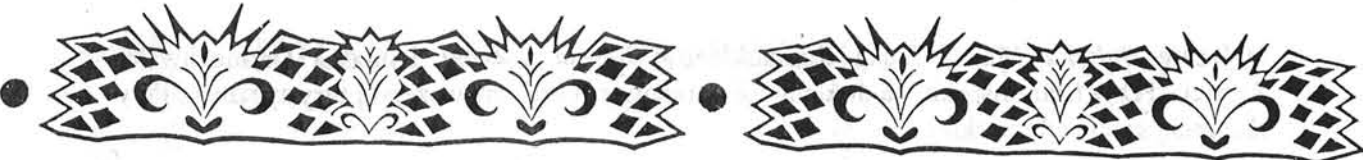
Programy krajowe

Zdaniem autorów opracowania strategia rozwoju turystyki w Polsce wymaga skoncentrowania się na dość szerokim zakresie działań i inicjatyw. Najlepiej można to osiągnąć przez tworzenie krajowych programów rozwoju turystyki, których realizacja będzie monitorowana.

W latach 1996-2011 proponuje się zrealizowanie następujących dziesięciu programów:

- ↳ Rozwój marek
- ↳ „Renesans miejscowości wypoczynkowych”
- ↳ Gwarantowanie jakości
- ↳ Statystyka turystyki
- ↳ Rozwój przedsiębiorczości i rozwój organizacyjny
- ↳ Rozwój zasobów ludzkich
- ↳ Rozwój transportu i infrastruktury
- ↳ Dostarczenie informacji turystycznej
- ↳ Rozwój krajowego i zagranicznego marketingu oraz biznesu
- ↳ Imprezy

Problemy zawarte w opracowaniu „Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego Polski” i proponowane tam rozwiązania będą miały z pewnością ogromny wpływ na przyszłość polskiej turystyki. Dlatego do tematu tego będziemy jeszcze wielokrotnie powracać na łamach „Rynku Turystycznego”.

VI Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczo-Turystycznej
impieza towarzysząca Międzynarodowemu Salonowi Turystycznemu
TOUR SALON '97

Informacja o przebiegu i wynikach konkursu

W tegorocznym konkursie wzięło udział 54 wydawców, którzy do oceny przez jury zgłosili 155 publikacji w pięciu kategoriach.

Jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Andrzeja Tomczaka (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu), obradujące w dniu 9 października 1997 r. w Poznaniu postanowiło przyznać wyróżnienia regulaminowe (dyplomy honorowe Międzynarodowych Targów Poznańskich i Zarządu Głównego PTTK) najwyższej ocenionym publikacjom w poszczególnych kategoriach Przeglądu.

W kategorii albumów (zgłoszono 18 publikacji):

I miejsce — album *Tętno pierwotnej puszczy* Jana Walencika, Wydawnictwo „Muza” („Sport i Turystyka”) w Warszawie, za bogatą treść przyrodniczą, znakomite fotografie i wkład w ideę ochrony przyrody.

II miejsce — album *Śląsk* Michała Cały, Wydawnictwo „Baturo” w Bielsku-Białej, za pokazanie malowniczości Śląska.

III miejsce — album *Góry Polskie* (praca zbiorowa), Wydawnictwo „Baturo” w Bielsku-Białej, za prezentację krajobrazu polskich gór w perfekcyjnych fotografiach

W kategorii monografii i innych opracowań krajoznawczych
(zgłoszono 31 publikacji)

I miejsce — *Karkonosze* Marka Staffy, *Kraków* Michała Rożka, *Warszawa. Miesiące, lata, wieki* Małgorzaty Baranowskiej i *Wrocław* Teresy Kulak, z serii „A to Polska właśnie...”, Wydawnictwo Dolnośląskie we Wrocławiu, za znakomite nawiązanie do najlepszych tradycji publikacji krajoznawczych, zapoczątkowanych przed laty znaną serią „Cuda Polski”.

II miejsce — *Stara Wieś* Stanisława Dydka, Muzeum Regionalne w Brzozowie, za pionierskie i wzorowe opracowanie monografii małej ojczyzny.

III miejsce — *Nietoperze w Międzyrzeckim Rejonie Umocnionym*, praca zbiorowa, Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp., za podjęcie istotnego fragmentu problematyki przyrodniczo-ekologicznej i dobry poziom ilustracyjny.

W kategorii przewodników (zgłoszono 49 publikacji):

I miejsce — *Karkonosze* Marioli Malerek, Wydawnictwo „Laumann” w Piechowicach, za wzorowe wypełnienie wymagań stawianych przewodnikom górskim.

II miejsce — *Podlasie*, praca zbiorowa, Wydawnictwo „Muza” („Sport i Turystyka”) w Warszawie, za stworzenie bardzo dobrego przewodnika po dużym regionie, a także *Wrocław. Przewodnik turystyczny* Janusza Czerwińskiego, Wydawnictwo Dolnośląskie we Wrocławiu, za bogactwo informacji, dobre opracowanie graficzne i duże walory użytkowe.

III miejsce — grupa trzech przewodników dla aktywnych: *Mazury*, *Podhale i Pieniny* oraz *Pomorze Wschodnie*, opracowania zbiorowe, Wydawnictwo „Geo-Center” w Warszawie, za zaprezentowanie przewodników nowego typu o atrakcyjnej formie edytorskiej, a także *Polskie*

wybrzeże Bałtyku Marka Jacka Rumińskiego i *Beskid Sądecki* Tomasza Darmochwała, Agencja TD w Białymstoku, za dokładność opracowania krajoznawczego i turystycznego przy skromnej szacie edytorskiej.

W kategorii folderów (zgłoszono 18 publikacji):

I miejsce — *Świątynie, sanktuaria i misteria w Polsce*, United Publishers Ltd. w Warszawie, za zaprezentowanie trudnego tematu w popularnej formie i znakomitej szacie graficznej.

II miejsce — *Naturalnie Polska* Jana Wysokińskiego, Polska Agencja Promocji Turystyki w Warszawie, za bardzo dobre przedstawienie walorów turystycznych Polski, a także *Turystyka hobbystyczna* Andrzeja Gordona, United Publishers Ltd. w Warszawie, za interesujące ukazanie możliwości uprawiania turystyki przez hobbystów.

III miejsce — *Zamojszczyzna zaprasza* Stanisława Turskiego, Urząd Wojewódzki w Zamościu, za szczególnie ciekawe pokazanie walorów regionu i wysoki poziom graficzny, a także *Szamoty. Muzeum-Zamek Górków* Waldemara Górnego, wydawnictwo Muzeum w Szamotułach, za umiejętne i sugestywne zaprezentowanie ciekawego obiektu muzealnego.

W kategorii map (zgłoszono 39):

I miejsce — *Wrocław – plan miasta 1:21 000*, „Daunpol” w Warszawie, za wysoki poziom kartograficzny.

II miejsce — *Kotlina Kłodzka* – mapa turystyczna 1:100 000, „Eko- Graf” we Wrocławiu, za właściwe zrealizowanie mapy dla turystów górskich w niezbyt dużej skali.

III miejsce — *Zabytki starej Warszawy 1:3000*, Wydawnictwo „Unicart” w Warszawie, za walory użytkowe planu fragmentu miasta nasyconego obiektami krajoznawczymi.

Jury rekomendowało ponadto do nagród specjalnych:

Milicz, Cieszków, Krośnice i okolice Romana Jaśniewskiego, Oficyna Wydawnicza „Sudety” we Wrocławiu, za praktyczny i pełen informacji przewodnik po interesującym krajoznawczo terenie.

Wielkopolskim traktem Piotra Maluśkiewicza, Wydawnictwo WBP w Poznaniu, za interesujące opisanie wydarzeń historycznych, podań i ciekawostek regionalnych - nagrodę pozaregulaminową przyznała Redakcja „Głosu Wielkopolskiego”

Europejskie szlaki dalekobieżne Marka Staffy, Wydawnictwo PTTK „Kraj” w Warszawie, za umiejętne przedstawienie w skrótovej formie polskich odcinków międzynarodowych tras turystycznych - nagrodę pozaregulaminową przyznał Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki

To jest Poznań, praca zbiorowa, Wydawnictwo Miejskie w Poznaniu, za przygotowanie bogatego w treść folderu o wysokim poziomie graficznym - nagrodę pozaregulaminową przyznała Redakcja „Gazety Poznańskiej”.

Witold Gostyński

Komisarz Konkursu

Poznań, dnia 9 października 1997

ul. Mazowiecka 9, 00-052 Warszawa, tel. 26 64 48, fax 26 62 04
PBK IX Oddział Warszawa nr 370031-30052-2700-1-25, NIP 525-000-74-54

I Przegląd Turystycznych Filmów Promocyjnych

Polska Agencja Promocji Turystyki pod patronatem Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki zorganizowała I Przegląd Turystycznych Filmów Promocyjnych. Celem Przeglądu była:

- a) popularyzacja najlepszych filmów promocyjnych o tematyce turystycznej będących aktualnie w dyspozycji różnych instytucji i organizacji;
- b) rekomendowanie filmu jako nowoczesnego i skutecznego środka promocji w turystyce;
- c) promocja atrakcji turystycznych naszego kraju poprzez film.

Na I Przegląd Turystycznych Filmów Promocyjnych zgłoszono 23 filmy. Jury postanowiło przyznać następujące nagrody:

Pierwsze miejsce dla filmu „**Skępska Królowna**” zgłoszonego przez Klasztor Ojców Bernardynów w Skępem w reżyserii Tadeusza Bystrama. Film ten Jury uznało za wybitnie artystyczny, oryginalny i ciekawie zrealizowany. Prezentuje obiekt mało znany szerokim rzeszom naszego społeczeństwa. Zachęca do odwiedzenia klasztoru. Film wyróżniają: świetne zdjęcia, muzyka oraz dynamika obrazu. Ponadto jury podkreśliło dużą fachowość całej ekipy filmowej.

Drugie miejsce dla filmu „**W samym sercu Polski...Włocławskie**” zgłoszonego przez Wojewodę Włocławskiego w reżyserii Pawła Komorowskiego. Znakomicie promuje mało znany i niezbyt popularny region Polski. Dobra muzyka, ciekawy sposób prezentacji obiektów oraz wykorzystanie mapy jako przerywnika to główne zalety powyższego filmu. Film zrobiony profesjonalnie.

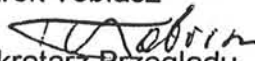
Trzecie miejsce dla filmu „**Śląska Rolada**” zgłoszonego i wyreżyserowanego przez Wojciecha Nowakowskiego. Film promuje region uznawany w Polsce za absolutnie nieciekawy z turystycznego punktu widzenia. Natomiast autorzy filmu w sposób ciekawy zaprezentowali wiele atrakcji turystycznych Górnego Śląska.

Ponadto Jury postanowiło wyróżnić następujące filmy: „**Jantarowe Szlaki**” w reżyserii Wojciecha Nowakowskiego zgłoszony przez Stowarzyszenie „Turystyczne Kaszuby”, „**Jura Krakowsko-Częstochowska**” w reżyserii Jerzego Dubińskiego zgłoszony przez Związek Gmin Jurajskich oraz „**Przemysł i okolice**” w reżyserii Ryszarda Gajewskiego zgłoszony przez Wojewódzki Ośrodek Informacji Turystycznej w Przemyślu..

Najsłabszymi punktami innych zgłoszonych filmów były: nieodpowiednia bądź źle dobrana muzyka, słabe oświetlenie prezentowanych ujęć, czasami niezbyt ostry obraz, itp.

Już dzisiaj serdecznie zapraszamy Państwa do wzięcia udziału w II Przeglądzie Turystycznych Filmów Promocyjnych. O terminie poinformujemy w stosownym czasie.

Marek Tobiasz

Sekretarz Przeglądu **27**

Została zorganizowana 31 Marca 1909 r. Odbyła ona 7 posiedzeń, przyjmując na pierwszym z nich następujący

REGULAMIN

1. Komisyja Wycieczkowa w myśl §§ 1 i 2 Ustawy ma na celu organizację wycieczek krajoznawczych.
2. Do zadań Komisyi Wycieczkowej należą następujące sprawy:
 - a) układanie planów wycieczek zbiorowych dla Członków Towarzystwa Krajoznawczego i wprowadzonych gości.
 - b) Czuwanie nad racjonalnym wykonywaniem podejmowanych wycieczek.
 - c) Ułatwianie grupom lub poszczególnym osobom z poza Towarzystwa wykonywania przez nie wycieczek krajoznawczych.
 - d) Prowadzenie kontroli nad wycieczkami, podejmowanymi z ramienia lub przy pomocy Towarzystwa Krajoznawczego.
 - e) Prowadzenie rachunków z wpływów i wydatków, związanych z wycieczkami Towarzystwa.
 - f) Ułatwiania wycieczkom zbiorowym, przybywającym do Warszawy, pobytu w mieście (wyszukiwanie lokalu na postój, taniego utrzymania) oraz prawidłowego zwiedzania miasta i jego okolic.
 - g) Prowadzenie kroniki wycieczek krajoznawczych.
 - h) Wyjednywanie dogodnych warunków, przejazdu dla osób lub grup, podejmujących wycieczki krajoznawcze.
 - i) Podejmowanie wszelkich wydawnictw, związanych z zadaniami wycieczek krajoznawczych, z pogłębieniem ich naukowej wartości.
3. Komisyję wycieczkową składają osoby, zaproszone pierwotnie przez Zarząd i powołane drogą kooperacji przez samą Komisyję.

Uwaga. Do Komisyi powoływane być mogą czasowo i osoby nie należące do Towarzystwa.
4. Skład osobisty Komisyi odnawiany bywa po wyborze nowego Zarządu.
5. Odnowiony Zarząd ma prawo prosić Komisyję o dalszą pracę w poprzednim składzie.
6. Prezydium Komisyi stanowią: Przewodniczący, jego zastępca, Sekretarz, Rachmistrz, Kronikarz wycieczek.
7. Komisyja odhywa swe posiedzenia w terminach, przez nią ustalonych, nie rzadziej wszakże, jak raz na miesiąc.
8. Wszelkie uchwały Komisyi, dotyczące wystąpień publicznych, jako też i kosztorysy zamierzonych prac, podlegają aprobacie Zarządu.
9. Co rok, najpóźniej 15 Stycznia Prezydium Komisyi składa Zarządowi sprawozdanie z działalności swej za rok ubiegły.

Uwaga. Sprawozdanie rachunkowe z poszczególnych wycieczek Towarzystwa ma być składane Zarządowi nie później, jak w okresie dwutygodniowym po jej odbyciu.
10. Przewodniczący lub jego zastępca w Komisyi bierze udział w posiedzeniach Zarządu i referuje na nich przebieg prac i projektów, podejmowanych przez Komisyję.

III

ROCZNIK

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

1909

Na ostatnim swem zebraniu w dniu 25 Października Komisyja uchwaliła urządzić szereg wycieczek po Warszawie dla zaznajomienia uczestników ich z zabawkami i osobliwościami miasta. Wycieczki te postanowiono rozbić na serye w następujący sposób:

Serya A (Staromiejska). Obejmuje zwiedzenie kościoła Bernardynów, katedry Sw. Jana, ulic: Dziekanii, Kanonii, Jezuickiej, rynku Starego Miasta, zwiedzenie piwnic Fukierowskich, ul. Celnej, Brzozowej, Mostowej, Gołębiej, Wązkiego Dunaju, Piwnej i kościoła Augustyanów. Trwa ona 2 godziny, punkt zborny — Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, zakończenie wycieczki — przystanek tramwajowy przed kościołem Bernardynów.

Wycieczek według tej seryi odbyło się w Listopadzie i Grudniu 7, udział w każdej wycieczce bierze 25 osób, większa bowiem ilość uczestników utrudnia zwiedzanie. Następnę serye dopiero w ciągu roku 1910 zostaną opracowane i wykonane. Obecnie są to dopiero projekty, a mianowicie:

Serya B (Świętokrzyska). Kościół Karmelitów, galeria hotelu Bristol, kościół Wizytek, kościół Świętokrzyski, ul. hr. Berga, kościół Ewangelicki, Ogród Saski.

Serya C (powązkowska). Zwiedzenie cmentarza powązkowskiego.

Serya D (nadwiślańska). Ul. Bugaj, Browarna, Dobra, Stacya przepompowywania ścieków, ul. Lipowa, Zakłady ks. Siemca, budowa wiaduktu, kościół Trynitarzy.

Serya E (nowomiejska). Kościoły: Paulinów, Dominikanów, Sakramentek, P. Maryi, Franciszkanów, dzielnica Nalewkowska, kościół św. Augustyna.

Serya F (praska). Most, kościół św. Florjana, park praski, stary kościół, budowa węzła warszawskiego, cmentarza na Brudnie.

Gdy zwiedzone zostanie miasto, pozostaną jeszcze okolice podmiejskie, jak np. wolska, mokotowska itp.

Każdą wycieczkę prowadzi członek Komisyi wycieczkowej, a do każdej seryi przewodnicy sami poprzednio przygotowują się, obchodząc teren w towarzystwie osób, specjalnie z nim obeznanych, tak np. w zwiedzaniu powazek przewodniczył p. Fr. Reinsztejn, wybornie znający najmniejszy zakątek cmentarza.

Korzyść z wycieczek po mieście jest wielka: bywały takie wypadki, że z grupy 25 osób wycieczkowiczów, stale mieszkających w Warszawie, 12 osób nie było nigdy w życiu na rynku Starego Miasta, a ani jedna — na ulicy Brzozowej.

JUBILEUSZ

75 lat

5. X. 1997 r.

*schroniska PTT – PTTK
na Stożku*

* Schronisko PTT – PTTK na Stożku

Głównym rzecznikiem i entuzjastą budowy schroniska był dr Jan Galicz. Toteż po zakończeniu I-szej wojny światowej cieszyński Oddział PTT przystąpił do realizacji dawnego zamierzenia — budowy schroniska na Stożku.

Dokonano dokładną lokalizację w terenie i zatwierdzono plany budowy opracowane przez Stanisława Chorubskiego.

Dnia 26. I. 1919 r. podjęto odważną decyzję rozpoczęcia budowy, mimo braku odpowiednich funduszy.

Ogromny upór i wysiłek ówczesnych działaczy turystycznych doprowadził mimo wielkich trudności do uroczystego otwarcia schroniska w dniu 9. VII. 1922 r. Oto jak opisuje ten dzień dr Jan Galicz:

„Był to gorący letni dzień, pogoda wymarzona, na niebie ani chmurki. Tysięczne rzesze ludu z tej i tamtej strony Olzy przybyły, ażeby obecnością swoją uświetnić akt uroczysty. Zjawili się przedstawiciele władz śląskich i centralnych warszawskich z p. dr M. Orłowiczem na czele, dalej delegaci Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, przedstawiciele „Beskidenuverein” z Cieszyna i Bielska. Wszędzie panuje podniosły i uroczysty nastrój. Zgromadzonych powitał imieniem Towarzystwa dr J. Galicz, poczem aktu poświęcenia dokonał prezes ks. poseł Józef Londzin imieniem ludności katolickiej i ks. prof. Jan Stonawski imieniem ludności ewangelickiej, przy czym obydwaj wygłosili podniosłe kazania. Nastąpił długi szereg przemówień przedstawicieli władz i zaproszonych gości, śpiewy chórów męskich i mieszanych, poczem przy dźwiękach kilku orkiestr, między innymi także wojskowej 4. PSP z Cieszyna, rozwinęła się swobodna i niewymuszona zabawa tysięcznych tłumów. Wszyscy podziwiali piękne schronisko, chociaż tylko częściowo wykończony i zachwycali się szczególnie jego położeniem i przepysznym widokiem ze szczytu Stożka”.

Roboty wykończeniowe schroniska trwały jeszcze niemal do 1930 roku. Schronisko stanowiło kolebkę cieszyńskiego polskiego narciarstwa, organizowanego przez „WATRE” (założ. w 1921 r.). Po zakończeniu II w. św. już w maju 1945 r. docierają na Stożek działacze turystyczni Karol Kaleta, Jerzy Bogucki wraz z innymi ratując schronisko przed rozpoczętą już dewastacją i rozbiórką. W latach 1962—65 przeprowadzony został remont i modernizacja schroniska (doprowadzenie wody, en. elektr., wykonanie c.o. i osadnika).

W historii turystyki cieszyńskiej schronisko na Stożku zajmuje poczesne miejsce. Nie dziwne więc, że uroczyste zawsze obchodzono jego rocznice otwarcia w 1962, 1972, 1982, 1992 i obecnie w r. 1997 z okazji dostojnego jubileuszu 75-lecia istnienia. Po II wojnie światowej gospodarzami schroniska byli:

1945—46 ● Józef Raszka z żoną Emilią z Nydku,

1946—31. VII. 1950 ● Antoni Folwarczny z Cieszyna,

1. VIII. 1950—30. IX. 1986 ● Jan Cięgiel z żoną Genowefą z Cieszyna (36 lat!),

od 1. X. 1986 ● Ryszard i Wiesława Cimek z Wisły.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

Oddział Miejski Katowice

75-lecie CHORZÓW
28.09.1997

1922 r.

PATRONAT HONOROWY

Wojewoda Katowicki Eugeniusz CISZAK

Wiceprezydent Miasta Katowice Wojciech BORONSKI

Oddział Miejski PTTK w Katowicach wywodzi się z powstałego w 1922 roku w Katowicach Towarzystwa Turystycznego "Beskid". Dwa lata istnienia tego Towarzystwa "wykazały, że po pierwsze lud górnośląski ma wiele upodobań w przyrodzie górskiej i garnie się do sportu górskiego, a po drugie, że rzesze turystów górnośląskich pragnęły złączyć się w silnej organizacji turystycznej, obejmującej nie tylko miasto lub jedną tylko dzielnicę, lecz cały kraj."/>

"Wierchy" rok 1925/. Taką organizacją było Polskie Towarzystwo Tatrzańskie.

Propozycja przekształcenia się w Oddział PTT została zaaprobowana jednogłośnie — było to dnia 29 marca 1923 roku.

Pierwszym Prezesem Górnośląskiego Oddziału PTT został Kazimierz Sękowski. Nowy Oddział liczył z początku 200 członków, lecz liczba ta wzrosła z końcem roku do 900. Powstało 8 kół — w Rybniku, w kopalni "Roemer", w kopalni "Emma" w Wodzisławiu, Bielszowicach, Mysłowicach, Mikołowie i Katowicach.

Oddział zajął się od początku organizacją wycieczek górskich na dużą skalę. W roku 1924 potrafił zorganizować 36 wycieczek, a liczbę uczestników oceniono na około 50 tysięcy /!/.

Największym osiągnięciem były prace nad wytyczaniem i utrzymywaniem szlaków turystycznych. Coraz pilniejsze stawało się posiadanie własnego schroniska. Pierwotnie myślano o budowie schroniska na Hali Boraczej, później plan odroczone i wynajęto zameczek myśliwski na Przysłopie pod Baranią Górą na 12 lat. — I już z końcem 1924 roku rozpoczęto jego remont.

W dniu 15 lipca 1925 roku nastąpiło uroczyste otwarcie schroniska. Równocześnie uruchomiono Stację Turystyczną w Szczyrku. W roku 1926 Oddział wykupił budynek na Równicy, który w latach 1927—28 rozbudowano do rozmiarów okazałego stylowego schroniska.

W czasie II wojny światowej działalność Towarzystwa została zawieszona. 8 marca 1945 roku, po raz pierwszy po wojnie urządzono spotkanie działaczy Górnośląskiego Oddziału PTT.

Funkcję Prezesa powierzono Edmundowi Kaźmierczakowi. Oddziałowi powierzono opiekę nad schroniskiem na Biskupiej Kopie. W ciągu pierwszego roku działania odrestaurowano i uruchomiono schroniska na Równicy i Przysłopie pod Baranią Górą. W roku 1946 przejęto schronisko na Skrzycznem.

3 marca 1946 roku nastąpiło reaktywowanie działalności Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach. Prezesem został wybrany dr Antoni Wrzosek.

3 marca 1946 roku nastąpiło reaktywowanie działalności Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach. Prezesem został wybrany dr Antoni Wrzosek.

3 marca 1946 roku nastąpiło reaktywowanie działalności Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach. Prezesem został wybrany dr Antoni Wrzosek.

3 marca 1946 roku nastąpiło reaktywowanie działalności Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach. Prezesem został wybrany dr Antoni Wrzosek.

3 marca 1946 roku nastąpiło reaktywowanie działalności Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach. Prezesem został wybrany dr Antoni Wrzosek.

3 marca 1946 roku nastąpiło reaktywowanie działalności Oddziału Katowickiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach. Prezesem został wybrany dr Antoni Wrzosek.

Pierwszy organizacyjny Zjazd Połączeniowy Towarzystw: Polskiego Towarzystwa Tatrzańskie-go i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Katowicach odbył się 24 listopada 1951 roku, na którym Prezesem Oddziału wybrano Tadeusza Kaszpra. Zasięgiem swoim Oddział obejmował wtedy nie tylko Katowice, lecz także Chorzów, Rudę Śląską, Mikołów, Mysłówice, Szopienice i Siemianowice.

Oddział rozwijał od początku swojego powsta-nia ożywioną działalność organizacyjną i programową, zakładał koła PTTK w zakładach pracy i szkołach. Powoływał komisje i kluby turystyki kwalifikowanej. Organizował impre-zy turystyczne w formach wycieczek, rajdów, zlotów. W latach pięćdziesiątych powstały i działały znane w całym kraju m.in.:

założony w roku 1955 - Turystyczny Klub Że-glarski PTTK "Tramp" założony przez Franciszka Bógdola, posiadający własny Ośrodek Że-glarski nad Zalewem Pogoria oraz liczny sprzęt pływający, czy też Turystyczny Klub Kajako-owy im. M. Podhorskiej-Okołów założony w roku 1958 prowadzony przez wiele lat przez małżeń-stwo Lucyllę i Mieczysława Kowalczyków, mają-cy wiele osiągnięć wodniackich. Dużo uwagi poświęcono szkoleniu kadry. Z ini-cjatywy Bolesława Badyny z Zarządu Okręgu PTTK został zorganizowany w roku 1953 pierw-szy kurs przewodników górskich, który ukoń-czyło 44 osoby, a przy Oddziale powstało Ko-ło Przewodników, którego Prezesem był Bogu-sław Ryborz /prezesował 18 lat!/. Działalność programowa uwidaczniała się m.in. w różnych rodzajach imprez turystycz-nych jak wycieczki, rajdy, zloty i spływy. Niektóre z nich weszły do stałego kalenda-rza imprez oddziałowych jak np. Nocny Rajd Górski, który został przeprowadzony po raz pierwszy, jako jedyny w Polsce w roku 1953 i przez 16 lat z rzędu dostarczał zdrowych emocji i przeżyć turystom z całego kraju. /Pisząc te słowa był kierownikiem X Jubile-uszowego Nocnego Rajdu Górskiego w roku 1963!/.

Do ważniejszych cyklicznych imprez należały:

- Śląski Rajd Samochodowo-Motocyklowy orga-nizowany od 1959 r.,
- Wiosenny oraz Jesienny Rajd Górski /od lat sześćdziesiątych/,
- Ogólnopolski Rajd Turystów Kolejarzy Szla-kiem Orlich Gniazd w Jurze Krakowsko-Czę-

stochowskiej przeprowadzany od 1963 roku, - Rajd Górski Oddziałowej KTG - od roku 1965 /czy Beskidzka Jesień Gwarków zainicjowaną w 1980 roku./

W pierwszych latach organizacyjnej i progra-mowej działalności Oddziału pomagali Preze-sowi liczni działacze, a wśród nich: Tade-usz Apollo, Bolesław Badyna, Bernard Bortlik Józef Ciepły, Wojciech Niederliński, Józef Nowak.

Obecnie Oddział Miejski PTTK w Katowicach zrzesza prawie 2300 członków, skupionych w 69 kołach, w tym 22 szkolnych.

Działają komisje, kluby i koła specjalis-tyczne m.in.:

- Komisja Turystyki Górskiej i Narciarskiej
- Komisja Turystyki Pieszej, Krajoznawczej i Opieki nad Zabytkami,
- Komisja Młodzieżowa,
- Komisja Ochrony Przyrody,
- Turystyczny Klub Kajakowy im. M. Podhorskiej-Okołów,
- Turystyczny Klub Żeglarski "Tramp",
- Klub Działalności Podwodnej "Orion",
- Klub Turystyki Wysokogórskiej "Glob",
- Komisja Imprez na Orientację,
- Komisja Turystyki Kolarskiej,
- Koło Przewodników Miejskich i Terenowych po GOP-ie,
- Koło Przewodników Beskidzkich,
- Koło Przewodników Tatrzańskich.

Uroczystości Jubileuszowe odbyły się w ra-mach obchodów Światowego Dnia Turystyki w Chorzowie w dniu 28 września 1997 roku.

Rozpoczął je występ Chóru Kameralnego "Pa-sjonata". Były przemówienia oraz odznacze-nia resortowe i Towarzystwa.

Gośćmi byli m.in. przedstawiciel Wojewody - Dyrektor Wydziału Sportu i Turystyki UW Jacek Panas, przedstawiciele Zarządu Głównego PTTK Wiceprezes Edward Kudelski i Sek-retarz Generalny Wojciech Redzej oraz Ho-norowi Członkowie PTTK Jerzy Nowak i Zbi-gniew Ratajski.

Uroczystość zakończyło przedstawienie mu-sichallu "Skrzypek na dachu".

Tytus Szlomek

WARSZAWSKI KLUB KOLARZY PTTK "WEKTOR"

LICZY JUŻ 40 LAT

Klub o nazwie Warszawski Klub Kolarzy PTTK powstał jesienią 1957 roku. Założycielami była gru-pa młodych osób, lubiących jazdę na rowerze. Utwo-rzenie Klubu ułatwiało realizację ich "konika". Opar-cie znaleźli w Kole Staromiejskim PTTK i w jego loka-lu na Rynku Starego Miasta. W 1965 roku Klub do swo-jej nazwy przydał przydomek "WEKTOR".

Zgodnie z prawem naturalnym wszystko co młode rośnie i rozwija się, potem niestety siabnie. Widać to po liczbach ilustrujących działalność Klubu w wy-branych latach.

Oto te liczby:

Rok	Ogółem imprez	W tym wycie-czek jednodnio-nych i wie-łodniowych	Ogółem uczest-ników imprez i wycie-czek	Stan człon-ków
1959	19	8	11	brak da-nych
1976	33	22	11	540
1981	66	57	9	771
1996	24	23	1	205

Klub zawsze był otwartym, w wycieczkach brali zawsze udział także niestowarzyszeni, którzy dowiadywali się o wycieczkach z komunikatów prasowych lub od znajomych. Charakterystyczne dla Klubu było stałe dopływanie i ubywanie członków w sumie równoważące się i dające średnią roczną ilość 70 osób na liście członków.

Podstawowa forma działania Klubu to wycieczki niedzielne - jednodniowe lub ostatnio w wolne so-boty. Następnie wycieczki - wyprawy wielodniowe. Po-wiadamiały o tym kalendarzyki, wydawane co miesiąc, a ostatnio co kwartał. W ostatnim czasie wiele wy-cieczek, dodatkowo, organizowano na zasadzie "ja ja-dę, a ty przyłącz się" o czym powiadamia się na coty-godniowych spotkaniach piątkowych, odbywanych regu-larnie od 40 lat.

Stałą imprezą jest Rajd imienia Jerzego Gosz-czyńskiego odbywany na przełomie września i paździer-nika. Również stałą imprezą od 1964 roku jest Rajd Wiosenny organizowany przemiennie przez Klub "WEK-TOR" oraz zaprzyjaźnione kluby z Lublina i Kielc. Klub prowadził wszelkie możliwe formy działalności, a więc zloty warszawskich turystów kolarzy, jedno-dniowe rajdy młodzieżowe, imprezy o charakterze za-wodów turystycznych kolarskich, rajdy dookoła War-szawy, księżycowe czyli świetlików. Był organizato-rem części kolarskiej ogólnowarszawskich imprez PTTK. W swoim czasie poza sezonem organizowano co niedzie-lę wycieczki piesze i w każdy piątek prelekcje, prze-zrocza itp. A w latach sześćdziesiątych był nawet kabaret "SZFRYCHA" /cztery programy, dziesięć przed-stawień/.

Był to kiedyś w Warszawie jedyny klub turys-

tyki kolarskiej i krajoznawczej. Obecnie jest jednym z trzech klubów kolarskich PTTK w naszym mieście.

Do Klubu liczącego obecnie 35 członków należą w większości "stara gwardia", już leciwa, w tym 14 przodowników turystyki kolarskiej. Należy podziwiać Klub za wolę istnienia i działania.

W ciągu 40-tu lat na listach Klubu figurowało wiele osób, które zaznaczyły się w jego działalności. W ramach szczupłej notatki można podać tylko niektóre. Grono założycieli w 1957 r. to Olgierd Cybulski, Andrzej Doliński, Włodzimierz Dylis, Władysław Kamiński, Maria i Andrzej Węgrowscy, Jadwiga Gałęcka, Włodzimierz Żukowski. Niebawem zespół ten po-

większył się o Stanisława Rutkowskiego, działacza ZG PTTK i PZKol., emerytowanego pułkownika Wojska Polskiego. Działalność kolegi St. Rutkowskiego pełniącemu funkcję prezesa nadała kierunek, który chyba trwa do dziś. Grono założycieli opuściło, za wyjątkiem kolegi W. Żukowskiego, Klub po drugim roku działalności, ale pojawili się inni, których szczupłość miejsca nie pozwala wyliczyć.

Jubileusz będzie obchodzony uroczystie 21 listopada 1997 r. na Rynku Starego Miasta w Warszawie, w siedzibie Oddziału "Śródmieście" PTTK.

Henryk Rybka

• KOMUNIKAT •

DO ODDZIAŁOWYCH KOMISJI TURYSTYKI KOLARSKIEJ !

Ostatnio obserwuje się w całej Polsce bardzo duże zainteresowanie budową dróg i wytyczaniem szlaków rowerowych. W związku z tym Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK zamierza założyć centralny rejestr szlaków.

Zwracamy się z prośbą do wszystkich kolarskich jednostek organizacyjnych aby tworząc nowy szlak rowerowy przekazywały do nowopowstającego rejestru dane zawierające: trasę, kilometrąż oraz sposób znakowania.

Rejestr będzie niewątpliwie bardzo przydatny dla wszystkich turystów-kolarzy; szczególnie ważny przy planowaniu tras w Polsce przez turystów zagranicznych.

Informujemy również, iż przewidujemy w przyszłym roku kurs znakarzy znaków rowerowych.

Bliższe informacje na ten temat można uzyskać kontaktując się z Przewodniczącym Podkomisji d/s Szlaków Rowerowych KTKol.ZG kol.Zbigniewem Borońskim, ul.Czerkaska 10 m.8 85-641 Bydgoszcz tel. /0-52/ 412-453.

• KOMUNIKAT •

Zarząd Oddziału PTTK w Świeciu informuje wszystkie jednostki, że z dniem 17.08 1997 roku uruchomił dodatkowy numer telefonu (0-601) 61 76 03 czynny całą dobę. Pozostałe numery (0-532) 1 28 98 i 1 31 98 nie uległy zmianie.

• PROPOZYCJE •

kolory gratis, kolory gratis, kolory gratis, kolory gratis, kolory gratis

PLAKIETKI OKOLICZNOŚCIOWE

NA FILCU
Dowolne kształty

NA PCV
Kółko o 51mm
Prostokąt 41x 54 mm
Kwadrat 51 x 51 mm

BUTTON
Kółko o 56mm
Kółko o 38mm

Polecamy usługi projektowania i realizacji zleceń plaketek . Negocjujemy ceny zależnie od wielkości zamówienia i uzgadniamy termin realizacji zlecenia max. do 5 dni. Koszty wysyłki pocztowej oraz przekazów pieniężnych ponosi firma TOPCOLOR s.c.

Nasz adres: TOPCOLOR s.c. 85-062 Bydgoszcz, ul. Lipowa 8,
tel./fax (052) 45-66-82, tel. kom. 090 63-52-93

● Jubileusz 30 - lecia działalności

Koła PTTK „MORENA”

przy Oddziale Miejskim PTTK w Zielonej Górze ●

Poznanwanie swojego kraju, a więc docieranie do miejsc godnych zwiedzenia, zdobywanie wiedzy o swoim regionie i kraju to sprawa ciągle aktualna i godna propagowania. Tym właśnie zajmują się członkowie zakładowego, najstarszego w mieście Koła PTTK „MORENA” działającego przy Oddziale Miejskim PTTK w Zielonej Górze.

14 marca 1998 roku nasze Koło obchodzić będzie jubileusz XXX - lecia działalności turystyczno krajoznawczej.

Piękną nazwę „MORENA” nadali założyciele koła, geolodzy pracujący w Geoprojencie.

Za wieloletnią działalność Koło PTTK „MORENA” wyróżnione zostało wieloma Dyplomami, Srebrną Honorową Odznaką PTTK, Odznaką 25 lat w PTTK.

Dysponując dobrze przeszkoloną kadrą (przewodnicy terenowi, przodownicy :górcy, nizinni, narciarscy; organizatorzy turystyki i znakarze), specjalizujemy się w imprezach turystyki kwalifikowanej np. przez cykle: „Zdobywamy duże odznaki turystyki górskiej, nizinnej i narciarskiej”. Popularyzujemy także turystykę i krajoznawstwo wśród osób początkujących, np. przez cykl: „Nie siedź w domu chodź z nami”. Uprawiamy także turystykę rowerową. Inną ważną dziedziną jest szkolenie kadry znakarskiej oraz znakowanie i odnawianie istniejących szlaków turystycznych na terenie województwa.

Często bierzemy udział w ogólnopolskich imprezach turystycznych np.: OWRP, Wędrowki Północy, Sudecki Marsz Długodystansowy, Azymuty i inne. Współorganizowaliśmy imprezy ogólnopolskie minn.: Zlot Przdowników Sudeckich w Szczawnie Zdr., OWRP po Srodkowym Nadodrzu'94, Dolnośląski Zlot PTP w Kozuchowie. Wiele z tych imprez zaowocowało przyjaźnią i współpracą z turystami z całego kraju np.: Szczecin, Luban, Białystok, Radom, Zawiercie i wielu innych. Natomiast z zielonogórkami turystami z Klubu Narciarzy, Klubu TP „Chwast” Koła „Chapacz” stanowimy jedną turystyczną rodzinę.

Istnienie „MORENY” byłoby niemożliwe bez czynnie działających pasjonatów turystyki, wśród których wymienić należy: K. Budnego, J. Goździelewskiego, J. Hryniewskiego, L. Kujawę, B. Musiałowską, J.R. Sobczak, L.Z. Stasiaków, S. Juraszowskiego, M. Jastrzębskiego. W skład koła wchodzi trzy pokoleniowe rodziny, ujmującym widokiem jest dziadek wędrujący z wnukiem i uczący go turystyki.

Historia działalności Koła PTTK „MORENA” od 1968 roku uwieczniona jest na fotografiach i przezroczach oraz opisana w 10 tomach Kroniki. Zawiera ona barwne opisy wędrowek, przygód na turystycznych szlakach. Jest ona odbiciem lat, w których przyszło nam działać.

Na pełne życie koła składają się spotkania tematyczne w czasie których poszerzamy swoją wiedzę w oparciu o bogatą biblioteczkę turystyczną, nie brakuje także rozśpiewanych wieczorów w blasku iskier.

Obchody XXX - lecia Koła „MORENA” rozpoczęliśmy już w styczniu 1997 roku, imprezą pt.: „Westernowe rozpoczęcie sezonu turystycznego'97”, w pałacu w Przytoku. Imprezę uświetnili swoją obecnością przyjaciele ze szczecińskich Klubów „Sygnał Zastępczy” i najstarsze w Szczecinie „Wiercipięty”.

Cykl imprez jubileuszowych został tak pomyślany by mogli w nim wziąć udział wszyscy członkowie Koła. Zaplanowano wyprawy w góry i nad wodę o różnym stopniu trudności. Do września (pomimo powodzi), udało nam się zrealizować wiele zaplanowanych imprez np. azymuty, wyprawy na narty biegowe, wyprawy rowerowe, piesze w dalsze strony: ziemia białostocka, toruńska, szczecińska, legnicka i te po najbliższym terenie, po pięknym środkowym nadodrzu, bo stąd już tylko krok do rozbudzenia w młodych i początkujących wędrowcach ciekawości i chęci poznania uroków regionu zielonogórkiego i sąsiednich.

Zapraszamy do współpracy i wspólnego przeżywania piękna turystyki wszystkich sympatyków i niezrzeszonych.

Z turystycznym pozdrowieniem
członkowie Koła PTTK „MORENA”

Zielona Góra, dnia 01.09.1997

Studiańskie kaplicki

32

MENARILLA - ZAMEK

WIEŻA ASTRALICZNA - BROWAR

11 obozów górskich, 5 rowerowych, 37 spływów kajakowych i 143 rajdy piesze. Tyle w ciągu 27 lat przepłynęła, przejechała i przeszła Barbara Waśkowska z Oddziału Warmińsko-Mazurskiego PTTK. Imprezy organizowała głównie dla dzieci i młodzieży. Młodzi uczestnicy podjękowali za to najwyższym z możliwych honorowych odznaczeń: „Orderem Uśmiechu”.

Swoją przygodę z PTTK pani Barbara zaczęła w 1970 r. Pracowała wówczas w Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym. Razem z kolegami z pracy założyła zakładowe koło PTTK, które nazwała „Cyferka”. Koło liczyło 60 osób i było nader prężne. Organizowali wspólnie imprezy rekreacyjne.

SIEDMIOMILOWY BUT

Jako samodzielny organizator pani Basia wystartowała w 1976 r. Wyposażona już wówczas w uprawnienia przodownika PTTK organizowała obozy górskie dla dzieci pracownikóW WUS. Dziś jest potrójnym przodownikiem turystyki: górskiej, kajakowej i pieszej nizinnej. Niestrudzona w wymyślaniu kolejnych wycieczkowych specjalizacji inicjuje wciąż nowe formy.

Przed jedenastoma laty zaczęła swoje piesze wędrowki z najmłodszymi. Razem z koleżanką wymyśliła specjalną odznakę turystyki pieszej dla dzieci: „Siedmiomilowe Buty”.

— Zaczęło się od moich wnucząt. Chodziłam z nimi na długie spacery i pomyślałam, że można byłoby zorganizować taką formę rekreacji dla ich rówieśników — mówi Barbara Waśkowska.

Rajdy dla dzieci pod nazwą „Zdobycamy Siedmiomilowe Buty” cieszą się ogromnym powodzeniem. Uczestniczą w nich także mali mieszkańcy innych miast i województw. Okazało się bowiem, że jest to jedyna forma pieszej turystyki dla dzieci w Polsce. Jedną z mieszkańek Warszawy przyjeżdżała do Olsztyna specjalnie po to, by wraz z dzieckiem wziąć udział w rajdzie. Nieodłącznym punktem programu jest ognisko, na którym uroczystie wręczane są odznaki. Dzieci przyjmują je z wielką dumą. Trzeba się bowiem zdrowo nachodzić, by na nie zasłużyć. Srebrną odznakę otrzymują dzieci, które mają na swoim koncie 30 kilometrów pieszych rajdów, na złotą odznakę trzeba pokonać 50 kilometrów. Mali wędrowcy są jednak nadzwyczaj wytrzymali. W ciągu jedenasta lat organizowania rajdów wręczono 400 odznak.

Wielką atrakcją dla najmłodszych są zimowe rajdy pod hasłem: „Spotkanie ze Św. Mikołajem”. Poszukiwania Mikołaja kończą się zawsze sukcesem. Dzieci spotykają go, gdy kroczy przez las w asyście Śnieżynki. Zawsze też ma jakies skromne podarunki dla małych wędrowców.

Wędrowki z dziećmi to ulubiona forma pracy pani Barbary. Szczególnie cieszy się, gdy jej podopieczni zaczynają zwracać uwagę na czystość środowiska. „O! tu znowu ktoś naśmieccił” — informują. Panią Barbarę nazywają ciocia. Każdy chce iść koło niej, trzymać ją za rękę. I mówią, mówią, mówią. Opowiadają o swoich domach, zwierzętach, ze swoich dziecięcych problemów. W trakcie długiej wędrowki jest na to dużo czasu.

Piątką wnuków pani Barbary: 19-letnia Karina, 17-letni Michał, 16-letnia Dagmara, 14-letni Kasjan i 13-letni Jarek zdobywali „Siedmiomilowe Buty”, teraz zaś uczestniczą w imprezach dla starszej młodzieży.

KAWALER BARBARA

Już po czterech latach rajdy dla dzieci zawoocowały nową formą olsztyńskiej turystyki.

Grupa rodziców postanowiła założyć Koło Rodzinne PTTK. Liczy ono obecnie 64 osoby. Przynajmniej raz w roku organizują „Rodzinne Wędrowki po Warmii i Mazurach”. Oglądają zabytki, poznają dziwy przyrody. Cztery lata temu z Kołem Rodzinnym Barbara Waśkowska zorganizowała wycieczkę na Kaukaz. Było to niezapomniane przeżycie. Planowali powtórzyć wyprawę w tym roku, ale okazało się, że koszty są zbyt wysokie.

Właśnie dzieci z Kola Rodzinnego wystąpiły do Kapituły Orderu Uśmiechu z wnioskiem o przyznanie tego odznaczenia pani Barbarze.

Wieczna wędrowniczka

O tym, że została Kawalerem Orderu Uśmiechu dowiedziała w dość szczególny sposób. Oto w końcu czerwca tego roku otrzymała list z zaproszeniem na II Międzynarodowy Zlot Kawalerów Orderu Uśmiechu. Pomyślała, że zasła ją-kaś pomyłka. Zadzwoniła zatem do Kapituły i ku swemu ogromnemu zaskoczeniu dowiedziała się, że tytuł został jej przyznany jeszcze w styczniu. Z niewyjaśnionych przyczyn pisemne zawiadomienie o tym wielkim zaszczyście nigdy do niej nie dotarło. Kiedy wnuczka jechała zdawać egzamin wstępny na studia, pani Barbara zabrała się razem z nią. Pewnego dnia pojawiła się w siedzibie Kapituły, gdzie przy akompaniowaniu przepraszin i wyrazów zdziwienia wręczono jej akt przyznania Orderu. Dokument wisi oprawiony w ramkę na poczesnym miejscu w saloniku. Kupiła sobie też książkę, by dowiedzieć się więcej o odznaczeniu i o osobach, które je otrzymały. Sam order wręczony jej zostanie nieco później. We wrześniu pani Barbara weźmie udział w międzynarodowym zlocie kawalerów Orderu Uśmiechu. Prosto stamtąd jedzie do Lublina na Ogólnopolski Zjazd PTTK, jest bowiem delegatem Oddziału Warmińsko-Mazurskiego.

OSTATNI MOHIKANIN

Order jest ukoronowaniem wieloletniej pracy z dziećmi i młodzieżą. Z myślą o nich i dla nich organizuje bowiem Barbara Waśkowska swoje wędrowne imprezy. Na nich właśnie zyskała sobie miano „Ostaniego Mohikanina”. Na jej spływach i rajdach nie ma bowiem alkoholu i papierosów. Zasada ta obowiązuje zresztą także na spływach rodzinnych.

— Chcę pokazać dzieciom i młodzieży, że można bawić się bez używek — mówi pani Barbara. — Uczestnicy moich rajdów stosują się do tej reguły bez oporu. Tylko raz zdarzyło mi się wyrzucić ze spływu dwóch studentów. Nie mieli zresztą do mnie pretensji. Pokornie spakowali się i wyjechali. Wszyscy wiedzą, że karą za przekroczenie zakazu jest opuszczenie obozu.

Swoistą odmianą kajakowej wędrowki są spływy międzyszkolne.

— I tu także impulsem były moje wnuki. Organizowałam spływy dla szkół, w których się uczą.

Spływy dla młodzieży noszą nazwę „Poznajemy rzeki polskie”. Było ich już piętnaście, ostatni w tym roku. Łączna liczba uczestników sięgnęła 1200 osób. Razem z nimi opłynęła Omulwię, Biebrzę, Pisę i wiele innych rzek. Są to pasjonujące wędrowki. Zwłaszcza na Bugu jest dużo do zwiedzania. Tu także często jest „ciocia”. Największą podzięką są słowa: „Ciociu, było tak wspaniale. Dlaczego tak krótko?”.

— Dwa tygodnie to krótko? — cieszy się „ciocia” Basia.

By zintegrować młodzieżowych amatorów wędrowki pani Barbara powołała do życia Klub Młodzieżowy o tajemniczej nazwie ROKAPI. Jest to składanka pierwszych liter nazw trzech form wędrowania: rowery, kajaki, piechurzy. Prezesem jest Krzysz Kawczyński, którego pani Barbara poznała, gdy był jeszcze małym chłopcem i zdobywał odznakę „Siedmiomilowe buty”. Z turystycznego bakcyła trudno się zatem uwolnić.

Przykładem tego są także wnuki Barbary Waśkowskiej. Zaczynały jako kilkulatki i wędrują do dziś.

POWINIENEM WNIEŚĆ PANIĄ NA RĘKACH

Góry są wielką miłością pani Barbary. Niedawno wróciła z kolejnej wyprawy w Tatry. Uczestnicy okazali się niezmordowani. Chodzili po 20 km dziennie.

Pani Barbara z rozrzewieniem wspomina obóz sprzed kilku lat, kiedy to jeden z uczestników po wejściu na górę Ornat stał przez chwilę, patrzył, po czym powiedział: „Pani Basiu, powinienem wnieść tu panią na rękach”. Młody człowiek, który wygłosił to stwierdzenie, pozostał turystycznym pasjonatem. Nieco później poznał na spływie (także organizowanym przez panią Barbarę) dziewczynę. Pobrali się. Dziś mają dwie córeczki, które już zdobywają „Siedmiomilowe Buty”.

Bliskie są pani Barbarze także Góry Świętokrzyskie. W tym roku po raz dziesiąty była z młodzieżą na Ogólnopolskim Rajdzie Świętokrzyskim.

— Staram się jak najczęściej zabierać młodzież na ogólnopolskie imprezy. Wyjeżdżaliśmy na takie rajdy już 17 razy — mówi pani Barbara.

Nie wyobraża sobie życia bez wędrowania. Razem z PTTK zawędrowała nawet do Turcji. Raz jako jeden z uczestników i raz jako kierownik grupy. Największą część jej życia pochłonęły jednak wędrowki po Polsce. Zna ją też znakomicie, zwłaszcza jej południowo-wschodnią część. Latem w domu bywa rzadkim gościem.

— Jak wybywam w połowie czerwca, to w końcu sierpnia wracam — mówi. — Kiedy jestem w domu, też nie mogę usiedzieć na miejscu. Każdą niedzielę spędzoną w domu uważam za straconą.

Pani Barbara mieszka razem z mamą, która czeka na nią przez całe wakacje i wita wspaniałą szarlotką. W mieszkaniu królują książki i fotografie. Pani Barbara wciąż obiecuje sobie, że zrobi w nich porządek i nigdy nie ma na to czasu. Z jej powrotów bardzo cieszą się dwa psy: podruczono nigdyś na wycieraczkę pod drzwiami Samba i wzięła ze schroniska Kora.

— Imię Samba wynalazły wnuki. Stwierdziły, że jest biedny, bo podrzutek i nierasowy, więc chociaż imię niech ma królewskie — śmieje się właścicielka.

Kiedy rozmawialiśmy, pani Barbara wybierała się na kolejną wędrowkę.

— Zawsze byłam ruchliwa i chyba nie mogę przestać — śmieje się.

Ewa BARTNIKOWSKA

 REGULAMIN

REGIONALNEJ ODZNAKI TURYSTYCZNEJ "TURYSTA
RUDY ŚLĄSKIEJ"

Zarząd Oddziału PTTK w Rudzie Śląskiej wspólnie z:

- Oddziałową Komisją Pieszą,
 - Oddziałową Komisją Kolarską
- ustanawia regionalną odznakę turystyczną "Turysta Rudy Śląskiej".

1. Odznaka ma na celu:
 - poznanie historii miasta oraz popularyzację wartości turystycznych i krajoznawczych Rudy Śląskiej,
 - popularyzację historii i zabytków miasta,
 - popularyzację aktywnego wypoczynku.
2. Terenem zdobywania odznaki są wszystkie dzielnice miasta, będące w przeszłości samodzielnymi jednostkami administracyjnymi oraz szlaki turystyczne przebiegające przez Rudę Śląską.
3. Odznakę może zdobywać każdy, kto ukończył 10 lat.
4. Odznakę zdobywa się na wycieczkach pieszych, kolarskich indywidualnie lub grupowo.
5. Ubiegający się o przyznanie odznaki jest zobowiązany do prowadzenia własnej kroniki krajoznawczej, która zawierałaby własne spostrzeżenia z odbytej wycieczki, potwierdzenia z trasy i zwiedzanych obiektów.
6. Odznaka jest jednostopniowa. Okres zdobywania wynosi do trzech lat od daty odbycia pierwszej wycieczki.
7. Warunkiem zdobycia odznaki jest zwiedzenie wszystkich dzielnic miasta Rudy Śląskiej wraz z obiektami wymienionymi w pkt. 8 oraz potwierdzone wzięcie udziału w dwóch imprezach turystycznych zorganizowanych na terenie miasta lub jego obrzeżach przez Oddział Miejski PTTK w Rudzie Śląskiej, jego koła i kluby.
8. Obiekty na terenie miasta, które należy obowiązkowo zwiedzić:

dzielnica Ruda

- ruiny rezydencji rodziny Ballestremów z II poł. XVIII w. i domu Goduli.
- neoromański kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej z 1869 r.
- osiedle Staszica wraz z polodowcowym głazem narzutowym przy ul. Kościelnej
- neoromański kościół pw. św. Józefa z 1902-04 r.
- Muzeum Regionalne im. M. Chroboka
- kaplicę Piusa X z 1870 r.
- budynki byłej kopalni "Franciszek" z połowy XIX w.

dzielnica Orzegów

- neoromański kościół pw. św. Michała Archanioła z 1895 r.
- cmentarz przy ul. Orzegowskiej założony w 1894 r.

dzielnica Godula

- neogotycki kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela z 1867-71 r.
- budynek szkoły oraz sąsiedni poszpitalny przy ul. Karola Goduli z roku 1861.

dzielnica Chebzie

- budynek dworca PKP z połowy XIX w.
- budynek starej szkoły z 1895 r. - róg ulic Dworcowej i Zabrzeńskiej

dzielnica Nowy Bytom

- neoromański kościół pw. św. Pawła z 1911-12 r.
- budynki zabytkowe przy ul. Niedumego /Pensjonat "Floriana" z 1905 r.; budynek obecnego Miejskiego Ośrodka Kultury; secesyjne kamieniczki; budynek mieszkalny róg ulic Niedumego i Pokoju z elementami muru pruskiego i zegarem słonecznym/
- fundamenty kościoła pw. św. Józefa na byłym Osiedlu Otylii /przy cmentarzu/

dzielnica Wirek

- budynek nadszybia szybu Andrzej z 1860 r.
- neogotycki kościół ewangelicki z 1901-02 r.
- pozostałość osiedla robotniczego z 1867 r. przy ulicy Kubiny
- neogotycki kościół pw. św. Wawrzyńca z 1909 r.
- miejsce, w którym znajdowała się synagoga zburzona w 1939 r. przez Niemców, róg ulicy Targowej i Wąskiej

dzielnica Kochłowice

- wzgórze gródka Kochłowickiego przy ul. Wireckiej nad Kochłówką
- barokowy kościół pw. Matki Boskiej z Lourdes z 1806 r.
- kościół pw. św. Trójcy z 1902 r. w stylu neoromańsko-gotyckim
- budynek z 1909 r. przy ul. Marszałka Piłsudskiego, obecnie ośrodek dla niepełnosprawnych
- wzgórze Grabowiec /342 m. n.p.m./ - najwyższe wzniesienie w granicach miasta stanowiące część działu wodnego dorzeczy Wisły i Odry

dzielnica Halemba

- kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej z 1890 r.
- pałacyk klasycystyczny Donnersmarcków z XVIII w.
- pałacyk leśny książąt pszczyńskich z XIX w. w b. Starej Kuźnicy
- pozostałość z baraków filii obozu oświecimskiego przy ul. Piotra Skargi

dzielnica Bielszowice

- neogotycki kościół pw. św. Marii Magdaleny z 1883 r. oraz figura św. Jana Nepomucena z 1774 r.
- najstarszy zachowany cmentarz założony w 1804 r.
- Dom Kultury i dyrekcja RSW S.A powstałe na fragmentach pałacyku byłych właścicieli Bielszowic
- kaplicę prawdopodobnie z XVII w. przy ul. E. Kokota i Cichej.

9. Odznaka przyznawana jest przez komisję weryfikacyjną Zarządu Oddziału PTTK Rudy Śląska. Kroniki należy składać lub przesyłać na adres: 41-709 Ruda Śląska 9 ul. Markowej 22/9. W przypadku przesyłania pocztą prosi się o dołączenie zaadresowanej koperty wraz ze znaczkiem pocztowym w celu odesłania kroniki z potwierdzeniem zdobycia odznaki.

10. Odznaka jest odpłatna.

11. Podczas zdobywania odznaki "Turysta Rudy Śląskiej" istnieje możliwość zdobywania innych odznak turystycznych i krajoznawczych.
12. Zarząd Oddziału PTTK w Rudzie Śląskiej może przyznać odznakę "Turysta Rudy Śląskiej" osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju turystyki i krajoznawstwa na terenie Rudy Śląskiej z pominięciem wymagań zawartych w niniejszym regulaminie.
13. Umiejscowienia obiektów należy szukać.
14. Interpretacja niniejszego regulaminu należy do Zarządu Oddziału PTTK w Rudzie Śląskiej.
15. Zmiany i uzupełnienia niniejszego regulaminu wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Oddziału Miejskiego PTTK w Rudzie Śląskiej.
16. Odznakę można zdobywać od dnia 1 stycznia 1997 roku.
17. Regulamin zatwierdzono Uchwałą Zarządu Oddziału Miejskiego PTTK w Rudzie Śląskiej z dnia 12.12.1996 r.

KILKA PRAWD (PÓLPRAWD) O TURYSTYCE (II)

Czy potrzebna jest chwila refleksji nad sprawami turystyki. Jakże często brak nam na to czasu lub też bagatelizujemy taką potrzebę, później trzeba naprawiać błędy wynikające z pośpiechu, pochopnych decyzji. Na trudnym rynku stajemy się bardziej kosztowni, mało ciekawi. Oto kolejna garść przemyśleń, z którymi oczywiście nie każdy musi się zgodzić.

*** Turysta i wczasowicz kupi dużo więcej i dużo zupełnie innych rzeczy niż na codzień. Nie ma nic gorszego jak wściekli goście opuszczający naszą miejscowość z pełnymi portfelami.**

Skąd taka rozrzutność? Są tacy, którzy wówczas dopiero naprawdę odpoczywają, gdy nie muszą stale zaglądać do portfela w obawie przed zobaczeniem dna. Przynajmniej przez kilka pierwszych dni urlopu. Na ten luksus skłonni są nawet bardzo długo pracować i oszczędzać. Inni - lepiej sytuowani, są niekiedy pracochołikami, przeto czas nie pozwala im na dokonywanie może mniej ważnych codziennych zakupów. Są też i tacy, którzy nie dostrzegając atrakcyjnej oferty w miejscu zamieszkania, wyczulają swoje zmysły w trakcie wyjazdu, i podziwiają na wyjeździe to, co na codzień jest w zasięgu ich ręki. Pozostają zakupy pamiątek dla siebie i gościńce - jak zwano kiedyś praktyczne przedmioty przywożone bliskim z podróży. Gościa z pełnym portfelem drażni niemożność jego częściowego opróżnienia, gościa z niewielkim portfelem irytuje jego lekceważenie i brak dostosowanej tańszej oferty. To nie tylko strata dla tych, którzy zyskali by pewne wpływy bezpośrednio z transakcji. To strata dla całej miejscowości, która jako mało przystępna i mało gościnna może być w przyszłości rzadziej odwiedzana z racji nadszarpniętej opinii.

*** W czasie wycieczki turysta wydaje znacznie więcej pieniędzy w przeliczeniu na godzinę, niż w trakcie dłuższego pobytu.**

To oczywiście. Nawet z tego powodu, że przy pobytach dłuższych obowiązują pewne bardziej; lub mniej stałe rytmy dzienne narzucane z zewnątrz (coraz rzadziej) lub z

Odeszła od nas 16 lipca 1997 r.

Pani Todzia

...tak nazywał nasz turystyczny świat

Panią TEODOZJĘ ADAMCZEWSKĄ

- pierwszego kierownika biura i sekretarza
Zarządu Oddziału PTTK w Pabianicach

Uplynęło 25 lat od chwili jej odejścia na emeryturę. Od tego czasu pani Todzia nie organizowała już zebrań prezydium, zarządu, plenum. Pozostał jednak urok tamtych lat, który wraz z pasją męża pani Todzi (był pierwszym prezesem reaktywowanego po wojnie oddziału PTTK Pabianice) spowodował, że było nas z dnia na dzień coraz więcej. To co Pani Todzia wraz z mężem tworzyła, zostało docenione i trwa. Pabianicy turyści pamiętają, że właśnie im poświęciła nawet własne mieszkanie, w którym było pierwsze biuro oddziału PTTK Pabianice. Były to trudne, ale i wspaniałe lata.

Dziś pani Todzia, wolna od wszelkich ziemskich obowiązków zawodowych i społecznych, ma „raj”, a my, pabianicy turyści, skupieni wokół sztandaru PTTK, chyląc go nad grobem pani Todzi, podziękowaliśmy jej za trud, za pracę. Żegnając panią Todzię na cmentarzu katolickim w dniu 18.07.97r. pamiętamy, że PTTK to jej „dziecko”, jak często mawiała.

ANNA TEODORCZYK
wiceprezes oddziału PTTK

przyzwyczajenia przez... samego odpoczywającego (paradoks!). Krótki pobyt w atrakcyjnej miejscowości to powodowane ciekawością dążenie do „zaatakowania” w niej jak największej liczby celów, w tym placówek handlowych i usługowych.

*** Jeśli nie lubimy turystyki - to w pierw ją sami polubmy, a następnie dopiero możemy marzyć o zakończonym pozytywnym efektem kontakcie z klientem w biurze turystycznym. Dla dobra naszego, naszej firmy i turysty. Gdyby jednak nie udało nam się - z jakichś powodów - polubić turystyki to dajmy sobie spokój z pracą w tym zawodzie.**

Są różne dziedziny i umiejętności, które łatwiej lub trudniej zgłębić. Turystyka jest zadaniem wymagającym wycucia i wiedzy interdyscyplinarnej - od ścisłej, matematycznej ekonomiki po wiedzę z zakresu psychologii i socjologii, praktyki i teorii turystyki, a przede wszystkim właściwego podejścia do klienta. Wymaga to nie tylko głębokiej wiedzy ale szczególnej identyfikacji z zawodem - i to na każdym szczeblu zawodowym.

*** Turystyka nie znosi przymusów.**

Kto w ogóle lubi przymusy? Tym bardziej w czasie wolnym od pracy, nauki, obowiązków życia codziennego. Życie w społeczeństwie wymaga respektowania pisanego lub niepisanego prawa. W Polsce lubimy nawiązywać może bardziej niż w innych krajach do dawnych wolności szlacheckich. Nie znosimy, gdy prawo stanowi panienka z okienka, sekretarka. Im więcej okazywanej i zapowiadanej tolerancji i swobody (w oczywistych granicach) dla gościa, tym bardziej atrakcyjna i pokupna oferta. Szczegóły o tolerancji większej lub mniejszej od tradycyjnie rozumianej muszą bezwarunkowo znaleźć się w ofercie. Jednych klientów zapewne przyciągną, innych odstraszą, ale oddadą ewentualne przykre niespodzianki oczywiście dla biura podróży lub hotelu.

*** W cywilizowanym świecie konieczne jest przestrzeganie praw i obowiązków. Niechże jednak klient ma więcej praw, niech przyczyny stosowanych z konieczności nakazów i zakazów zostaną mu przystępnie wytłumaczone.**

W pewnych ustalonych ramach warto wskazując miejsca, w których np. nie wolno hałasować, wskazywać i te, które taki hałas dopuszczają, proponując cichą restaurację rekomendować jednocześnie innym klientom lokale z głośną muzyką, obok imprez turystycznych z bardzo ambitnym programem poznawczym prezentować inne formy lub też propozycje te zgrabnie przeplatać. Nie należy stosować zakazów bez pokrycia, bez uzasadnienia i z góry skazanych na nie przestrzeganie. Zakazy, np. palenia dotyczą wszystkich, personelu także i to przede wszystkim.

*** Człowiek nie wymyśla regulaminów ochrony przyrody- on je tylko odgaduje.**

Przyroda sama układa regulaminy czyli ustala swoje warunki. Człowiek jest tylko w stanie bardziej lub mniej dokładnie je rozpoznać. Nie będąc autorem tych praw nie może ich, modyfikować w zgodzie z własnymi zyczeniami: może tylko pomóc przyrodzie przestrzegając jej prawa i tłumacząc taką konieczność innym.

*** Kiedyś usiłowano, nawet administracyjnymi metodami, skłonić biura podróży do konstruowania atrakcyjnych ofert programowych, dziś wymusza to rynek, choć nie wszyscy z tego zdają sobie sprawę.**

Rośnie wśród biur podróży apetyt na lekceważone przez nie do niedawna krajoznawstwo: znajomość atrakcji kraju, które mogą być podstawą do stworzenia ciekawej oferty, innej od tej, którą poleca konkurencja. Biura podróży muszą uczynić coś więcej niż

tylką rezerwację noclegów i wyżywienia, do czego nie są dziś przydatne. Najdroższa i najbardziej oczekiwana jest dobra koncepcja programowa imprezy.

***Troską turystycznych organizacji powinno być nie to jak wyodrębnić organizacyjnie działalność gospodarczą z programowej lecz, jak te formy skutecznie łączyć.**

Takie organizacje społeczne, choćby. PTTK to wspinała kadra o ogromnym kapitale wiedzy z zakresu turystyki i różnych jej dyscyplin, atrakcji turystycznych kraju- wraz z tak niezbędnym emocjonalnym stosunkiem do turystyki i turystów. Należy trafnie połączyć tę wiedzę z elementami ekonomiki, co umożliwi stworzenie chyba najciekawszych ofert, relatywnie tanich, a więc cieszących się dużym zainteresowaniem. Biura podróży sprzedają dziś przede wszystkim wiedzę.

*** Gospodarze nadmorskich kąpielisk, górskich stacji narciarskich. Cieszcie się, gdy pośród wielu dni słonecznych trafi się jeden bardziej pochmurny. Przygotujcie swoje towary i usługi na taki dzień. Wzrastają wówczas jednak nie tylko apetyty ale i wymagania klientów - o tym warto pamiętać.**

Gdy nad morzem latem długo nie ma słońca i pada deszcz, gdy zimą w znanym centrum sportów niepodzielnie panują roztopy - to klęska dla wszystkich tych, którzy mają coś wspólnego z turystyką. A mają z nią sporo wspólnego wszyscy (niekiedy nie zdają sobie z tego sprawy). Ale gdy pośród korzystnych pogód pojawi się jeden dzień słotny, odetchną turyści, i podejmą szturm do placówek handlowych, usługowych, kulturalnych itd. Czy potrafimy sprostać takiemu raptownemu wyzwaniu. Gdy nie, popsujemy sobie nie tylko doraźne wyniki, ale opinię o miejscowości, przez co spaść mogą wyniki ekonomiczne w odleglejszych okresach.

*** Giętkość i elastyczność dobrze wróży interesom. Biura podróży, hotelarze i władze miejscowości powinny mieć propozycje na niepogodę, szybko reagować na mody nieodłącznie towarzyszące turystyce, gdy starczy sił próbować mody takie dyktować.**

Pamiętajmy, że prawie zawsze będą szybsi od nas, elastyczniejsi w cenach, łatwiej modyfikujący swoją ofertę, potrafiący szybko przeliczyć na ile ustępstwo wobec żądań klienta będzie opłacalne. A może niekiedy warto czasami dopłacić w jednym miejscu by uzyskać podwojony, potrojony wynik- w innym? Dlaczego inni mają dyktować modę? Spróbujmy i my.

*** To już było - usłyszymy niekiedy w odpowiedzi na nowy pomysł turystyczny. I - pomysł ten zarzucimy. Zupełnie niesłusznie.**

W innych czasach, innych uwarunkowaniach, stare pomysły, realizowane być może w nieco innej wersji (choć nie koniecznie) będą trafne. Przykładami są agroturystyka czy regionalna organizacja promocji turystyki znane już w okresie międzywojennym. Nasi przodkowie też myśleli. My zaś nie wierząc lub nie chcąc wierzyć w tę prawdę dużym kosztem odkrywamy Amerykę.

*** Agroturystyka to misterium. Zacierają się granicę pomiędzy usługodawcą i usługobiorcą i to naprawdę dla dobra obu umawiających się stron.**

Stanie się ona zapewne ważną dziedziną turystyki i źródłem utrzymania wielu mieszkańców wsi. Ogromna szansa agroturystyki wywodzi się chyba z możliwości

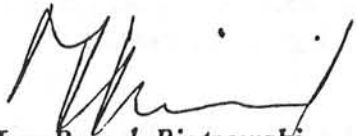
zapomnienia o powszedniości dnia. To zapomnienie może wbrew pozorom dotyczyć nie tylko usługobiorców ale i usługodawców. Skorzystają z niej nie tylko mieszkańcy miast, ale i gospodarze spragnieni kontaktów (wielopokoleniowych) i wymiany doświadczeń. Mają przed kim chwalić się swoimi umiejętnościami w dziedzinie kulturalnej, majsterkowania, ginących rzemiosł, mają przed kim sprawdzić się ludowe kapele. Jest komu podziwiać uroki przyrody i słuchać opowieści i legend. Niekiedy ostateczna stawka za pobyt jest umowna i zredukowana w przypadku poznania gości, którzy nie dość, że nie przeszkadzają, to jeszcze pomogą doświadczeniem, opieką nad dzieckiem, może w polu, w zakupach itd. ewentualnie zaprasza do miasta. Kiedyś przyjaźniły się ze sobą całe pokolenia z miast i ze wsi.

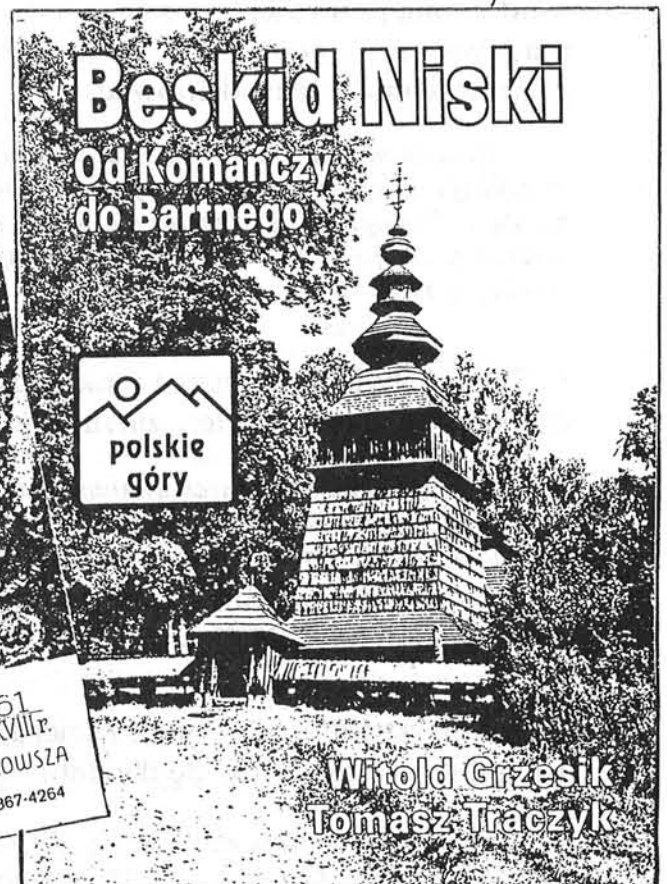
*** Warunkiem efektywności promocji w turystyce jest profesjonalizm**

Każdy umie fotografować, pisać teksty, coś tam narysować. Jako decydenci w sprawach reklamy i promocji turystycznej nie dajmy się uszczęśliwiać rodzinie i znajomym. Z grzeczności przyznajmy im, że mają spore osiągnięcia twórcze, pieniądze na reklamę powierzmy jednak specjalistom.

*** W ofercie i promocji unikajmy fasadowości, pewności siebie, dumy.**

Odrobina dobrego humoru na wysokim poziomie pomoże naszym klientom w wyborze, nie zaszkodzi też nam samym. Niech jednak klienci śmieją się razem z nami, nie z nas. W ponurych czasach nawet rozrywkę usiłuje się niekiedy oferować w sposób ponury. Pogodne oferty, pobyty czy wycieczki połączone z wesołymi atrakcjami, poszukiwaniem tropów postaci legendarnych i literackich, wesołą zabawą, na pewno zwrócą uwagę klientów, nie tylko w młodym wieku. Tak samo dostrzeżony zastanie afisz czy folder z dowcipnym opracowaniem graficznym, fotografiami czy tekstem

Jan Paweł Piotrowski

„TOURMACO” Sp. z o.o.

TOURISM MANAGEMENT CONSULTING

00-333 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 4/6
tel. 826-43-95, 826-30-89, 826-05-84, tel./fax. 826-39-91
konto PBK S.A IV O/W-wa Nr 11101109- 491-2700-1-20
NIP 526-025-0920
konto: Zarząd Powierniczy PBK S.A. IV O/W-wa N r 11101109-749-2700-1-19

„Karta Rabatowa PTTK”

„Karta Rabatowa PTTK” została wprowadzona w Towarzystwie Uchwałą Nr 67/XIII/95 Zarządu Głównego PTTK z dnia 4 marca 1995 roku.

Na mocy § 2 Rozdziału III „Regulaminu Karty”, do zawierania umów upoważnione są: Oddziały PTTK, Zarząd Majątkiem PTTK, Spółka „Tourmaco” oraz Spółki PTTK, prowadzące zarząd powierniczy obiektami Towarzystwa. Jak dotąd niewiele podmiotów wykazało aktywność w tym zakresie.

Do końca lipca 1997 r. „Tourmaco” Sp. z o.o. zawarła, w imieniu ZG PTTK, porozumienia z 66 kontrahentami karty (w tym m.in. z Oddziałem Wrocławskim i Oddziałem „Miejskim” w Katowicach oraz Akademickimi, prowadzącymi bazy namiotowe). Od Oddziałów PTTK wpłynęło 70 samodzielnie podpisanych umów. Oddziały Akademickie PTTK podpisały 6 umów z kontrahentami, w tym Oddział Akademicki PTTK przy Filii Politechniki Łódzkiej w Bielsku-Białej złożył 5 ofert, a Oddział Akademicki w Krakowie - 1.

Intencję rozszerzania przywilejów poza struktury PTTK, z tytułu posiadania karty rabatowej Towarzystwa, poparło 40 Oddziałów.

Liderem w sferze ilości podpisanych umów oraz różnorodności ofert jest **Oddział PTTK „Ziemi Strzebińskiej” w Strzelinie**, który zawarł porozumienia z **10** kontrahentami.

Inicjatywa pozostałych jednostek przedstawia się następująco:

- Oddział w Koninie - 6 umów,
- Oddział „Krakowski” w Krakowie i Akademicki przy Filii Politechniki Łódzkiej w Bielsku-Białej po - 5 umów
- Oddziały w Opolu, Warce i Żurominie po - 3 umowy

- Oddziały: Koszalinie, Krotoszynie, Lubaniu, Radzynie Podlaskim, Suchej Beskidzkiej („Ziemi Babiogórskiej”), Tarnobrzegu (Zakładowo- Miejski „Siarkopol”), Wrocławiu („Fabryczna”) i Zielonej Górze - po 2 umowy.

Po jednej umowie podpisały następujące Oddziały:

z Augustowa, Bydgoszczy (przy Klubie Pomorskiego Okręgu Wojskowego), Częstochowy („Akademicki”), Dąbrowy Górniczej, Elbląga („Ziemi Elbląskiej”), Gorzowa Wielkopolskiego, Jeleniej Góry („Sudety Zachodnie”), Kamiennej Góry („Ziemi Kamiennogórskiej”), Katowic („Akademicki” „Miejski”), Krakowa („Akademicki” „Wojskowy”), Kutna, Krynicy, Lublina („Akademicki”), Międzyrzecza („Ziemi Międzyrzeckiej”), Olesna, O-

stowca Świątokrzyskiego, Pionek, Poznania („Akademicki”) Tarnobrzega, Świecia n/Wisłą, Warszawy („Akademicki”, „Żoliborski”), Wrocławia („Wrocławski”), Żnina i Żyrardowa

Dzięki zrozumieniu intencji wprowadzenia w PTTK karty rabatowej, członkowie Towarzystwa mogą korzystać ze zniżek obejmujących szeroki pakiet usług, a ich różnorodność wpływa na podniesienie poziomu atrakcyjności „Karty”.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż dzięki podpisanym umowom „Karta Rabatowa PTTK” funkcjonuje we wszystkich województwach.

Obecna wersja „Informatora” zawiera 30 rodzajów ofert, od najbardziej oczekiwanych przez turystów usług noclegowych (25 województw), gastronomicznych (6 województw), wypożyczalni sprzętu sportowo-turystycznego (4 województwa) zakupu artykułów sportowo-turystycznych (9 województw), obsługi ruchu turystycznego (7 województw), do fotograficznych (48 województw), ubezpieczeniowych (48 województw), szkoleniowych (3 województwa), motoryzacyjnych (2 województwa), przewozu osób (9 województw) i transportu (2 województwa)

Bogaty pakiet propozycji zawierają oferty handlowe, obejmujące m.in. zniżki przy zakupie wydawnictw turystycznych i wyrobów sztuki ludowej. Różnorodność ofert obejmuje m.in. usługi z zakresu reklamy i budownictwa, wyrobu znaczków i wypożyczalni kaset video. Stwarza też możliwość skorzystania po niższej cenie z nauki jazdy konnej, kąpieliska, naprawy roweru, sprzętu RTV czy zamieszczenia ogłoszeń.

Dzięki m.in. inicjatywie Oddziałów „Wrocławskiego” z Wrocławia, i „Ziemi Strzelińskiej” ze Strzelina i „Miejskiego” z Katowic najbardziej różnorodną ofertę proponuje turystom województwo wrocławskie - 16 rodzajów usług. Drugą lokatę, z 10 rodzajami ofert w każdym województwie, zajmują m. krakowskie i st. warszawskie. Na kolejnych pozycjach plasują się województwa bielskie - 8 ofert, jeleniogórskie - 7, bydgoskie - 5 rodzajów usług.

Największą liczbę placówek udzielających rabatów posiadają województwa bielskie - 53 punkty i nowosądeckie - 42 (głównie baza noclegowa). Bardziej zróżnicowany pakiet propozycji oferują województwa: st. warszawskie - 36 ośrodków udzielających rabaty, wrocławskie - 28 i krakowskie - 24 placówki.

Wśród pozostałych województw należy wyróżnić suwalskie (22 punkty), gdańskie (19 placówek) i zielonogórskie (17) ośrodków udzielających zniżki posiadaczom „Karty”.

Zniżki od cen usług noclegowych oferują 162 obiekty o różnym standardzie. Bazę Towarzystwa tworzy 147 placówek, w tym: 28 obiektów typu hotele, domy turysty, domy wycieczkowe; 62 schroniska; 8 baczek; 34 ośrodki sezonowe (OC. OTW. SW) i 16 baz namiotowych.

Baza noclegowa PTTK zlokalizowana jest w miejscowościach cieszących się największym zainteresowaniem turystów, jednak wśród 103 obiektów turystyki kwalifikowanej nie zawsze chętnie honorowana jest „Karta”

Bazę pozaśrodkową, liczącą 15 obiektów, tworzą zarówno hotele wyższej kategorii, jak i ośrodki czasowo-wypoczynkowe.

Zniżki w dziedzinie gastronomii udzielają województwa: bielskie, jeleniogórskie, kaliskie, konińskie i wrocławskie. Duże zainteresowanie usługobiorców tą sferą działalności wskazuje na potencjalne możliwości pozyskiwania kontrahentów Karty”.

Rabaty obejmujące obsługę ruchu turystycznego oferują województwa: bielskie, bydgoskie, jeleniogórskie, krakowskie, nowosądeckie, poznańskie i st. warszawskie.

Interesujące turystę wypożyczalnie, udzielają zniżki od cen usług zaledwie w Bydgoskiem, Jeleniogórskim i Krakowskiem.

Natomiast zakup sprzętu sportowo-turystycznego (w tym m.in. namiotów, wyposażenia campingów, rowerów, sprzętu wędkarskiego) po obniżonej cenie możliwy jest Bielskiem, Kaliskiem, Krakowskiem, Koszalińskim, Rzeszowskim, Suwalskim, Tarnobrzeskim, Warszawskim i Wrocławskim

Cenną inicjatywą jest zniżka przy zakupie i naprawie rowerów, realizowana w województwie bielskim.

Przewóz osób realizowany jest właściwie przez 4 kontrahentów, natomiast bilety po niższych cenach sprzedawane są w 9 województwach.

Usługi te obejmują przewozy taksówkami (woj. konińskie), busem, autokarami (do Szwecji i Niemiec) i autobusami (8 tras krajowych - 45 przystanków).

Przewóz towarów realizowany jest w województwie gorzowskim i zielonogórskim.

Wydaje się jednak zasadne nasilenie akcji propagandowej w Oddziałach PTTK, związanej z popularyzacją „Karty” i przywilejów z niej wynikających. Niebagatelne znaczenie ma również zrozumienie idei przez usługodawców, ujętych w wykazie placówek udzielających rabatu. Od nich bowiem zależy wrażenie turysty, korzystającego z posiadanych uprawnień. Zarówno pozytywne jak i negatywne odczucia kształtować będą opinię o inicjatywie podjętej przez ZG PTTK.

Poniżej podajemy pełny wykaz umów podpisanych po wydaniu „Informatora Karty” na 1997 r.

województwo białkopodlaskie

usługi noclegowo-gastronomiczne

Hotel „Niedźwiadek”

21-300 Radzyń Podlaski, ul. Traugutta 1A tel: (0-57)52-05-47

noclegi w dni ustawowo wolne od pracy

15% rabatu

noclegi w dni powszednie

10% rabatu

wyżywienie

5% rabatu

województwo bielskie

usługi noclegowo-gastronomiczne

Hotel „Cis” Restauracja Kawiarnia

34-381 Radziechowy Przybędza 88, tel: (0-30) 676-313

10% rabatu

- Zajazd „Horolna”**
34-381 Przybędza 188 tel/fax (0-33) 676-08 **10% rabatu**
sprzedaż i naprawa rowerów
„Rover Service” Sklep „Świat Roweru”
43-300 Bielsko-Biała, ul. Cieszyńska 52, tel:(0-330 117-392
sprzedaż **3% rabatu**
naprawa **5% rabatu**
naprawa sprzętu
„Audio-Video-Servis”
43-309 Bielsko-Biała, ul. Kurkowa 2B, tel: (0-30) 140-224
sprzęt elektroniczny, telewizory, magnetowidy itp. **10% rabatu**

województwo bydgoskie

usługi noclegowe

- Dom Wycieczkowy PTTK**
88-400 Żnin, ul. Szkolna 16 **10% rabatu**

województwo ciechanowskie

sprzedaż sprzętu turystycznego

- Zakład Gazyfikacji i Usług Technicznych**
09-300 Żuromin, ul. Małachowskiego 3, tel:(0-23) 572-761
sprzedaż turystycznego sprzętu gazowego **5% rabatu**

sprzedaż artykułów spożywczych

- Ferma Drobiu Wiadrowo**
09-300 Żuromin, ul. Zamojskiego 28, tel: (0-23) 573-101
sprzedaż kurczaków mięsnych „Brojler” **5% rabatu**

usługi projektowe

- Terenowe Usługi Projektowe K.Paluszewski**
09-300 Żuromin, budownictwo indywidualne **5% rabatu**

województwo gorzowskie

usługi transportowe

- „Altur” Adam Wojtczak**
66-400 Gorzów, ul. Sielska 17 A
usługi transportowe **5% rabatu**

województwo jeleniogórskie

usługi noclegowe

- Hotel Turystyczno-Wycieczkowy „Nad Jedlicą”**
58-530 Kowary, ul. Podgórze 26, tel. (0-75) 718-24-69 **10% rabatu**

województwo kaliskie

usługi noclegowo-gastronomiczne

- Dom Wycieczkowy PTTK**
62-800 Kalisz, ul. Łódzka 29, tel:(0-62) 746-50 **5% rabatu**

województwo krakowskie

usługi narciarskie

- 42 „SPORT SERVICE” zakład czynny w sezonie zimowym 1.11-20.03.**

31-519 Kraków, ul. Ks.I. Skorupki 22
kompleksowe usługi narciarskie

20% rabatu

województwo nowosądeckie

rekreacja - jazda konna

Stadnina Koni Huculskich „Gładyszów” Sp. z o.o.

38-309 Gładyszów k/ Gorlic, tel: (0-18) 51-00-18

5% rabatu

sprzedaż książek

Księgarnia Górska

34-500 Zakopane, ul. Gen.M.Zaruskiego 5, tel:(0-165) 124-81

książki, publikacje turystyczne

5% rabatu

województwo opolskie

usługi noclegowe

Dom Wycieczkowy PTTK

46-045 Turawa, ul. Stawowa 14

5% rabatu

usługi handlowe

Księgarnia „Omega”

45-015 Opole, Rynek 19, tel: (0-77)545-581

zakup książek, podręczników, wydawnictw turystycznych

5% rabatu

usługi fotograficzne

Fuji Center foto Mini Lab

45-953 Opole, ul. Krakowska 15/17, tel: (0-77) 545-113

5% rabatu

Fuji Center foto Mini Lab

49-100 Niemodlin, Rynek 9 Sklep Centrum

5% rabatu

województwo toruńskie

usługi noclegowo-gastronomiczne

Zajazd-Restauracja „Eliza”

86-133 Dragacz k/Grudziądz, tel: (0-532) 251-51

nocleg i konsumpcja z wyłączeniem napojów alkoholowych

10% rabatu

województwo wrocławskie

usługi noclegowe

Ośrodek Wypoczynku Świątecznego

57-140 Biały Kościół , tel: (0-725)306-76

noclegi w lipcu i sierpniu

5% rabatu

w pozostałych miesiącach

20% rabatu

usługi gastronomiczne

Klubo-Kawiarnia „MAKO” Janusz Martyniak Mariusz Koziński

57-140 Biały Kościół Szczodrowice

wstęp na dyskotekę

20% rabatu

konsumpcja

10% rabatu

wypożyczalnie sprzętu turystycznego

Ośrodek Wypoczynku Świątecznego

57-140 Biały Kościół , tel: (0-725)306-76

sprzęt wodny

10% rabatu

kapieliska

Kapielisko Miejskie

57-100 Strzelin, Park Miejski, tel: (0-725) 213-349

wstęp

10% rabatu

wypożyczalnie kaset video

Janusz Badecki

57-100 Strzelin, Podwale 5

20% rabatu

usługi rachunkowe

Biuro Rachunkowe „Debet”

57-100 Strzelin, ul. Staszica 26/6

prowadzenie ksiąg podatkowych i innych dokumentów podatkowych

15% rabatu

województwo zielonogórskie

usługi transportowe

Usługi transportowe Marian Szczepaniak

65-209 Zielona Góra, ul. Piaskowa 10, tel: (0-68) 20-60-63

przewóz osób - BUS - 10 osób

przewóz towarów - Star 5 ton

5% rabatu

5% rabatu

usługi maglownicze

Zakład Usługowy Elżbieta Szczepaniak

65-209 Zielona Góra, ul. Piaskowa 10, tel: (0-68) 20-60-63

maglowanie pościeli i bielizny

10% rabatu

• PRZEDRUKI •

PMT 15/97 17

„Tourmaco” Sp. z o.o.

Imprezy kulturalne w 1998 roku

Kalendarz imprez kulturalnych organizowanych w Polsce jest bardzo bogaty. Są to imprezy muzyczne, plastyczne, teatralne, literackie, filmowe, taneczne, folklorystyczne, a także imprezy interdyscyplinarne, łączące różnorodne formy kultury. Mają one zasięg lokalny, ogólnopolski i międzynarodowy.

Wszystkie podane niżej imprezy to imprezy planowane, które zostaną zorganizowane w Polsce w roku 1998. Z bogatej oferty wybraliśmy przede wszystkim te o długoletniej tradycji, dające gwarancję dobrej organizacji i bogatych doznań. Są to imprezy najbardziej interesujące, odpowiadające różnorodnym gustom i zainteresowaniom.

Zycząc trafnego wyboru interesujących Państwa imprez, zapraszamy do udziału w każdej z nich.

styczeń – VII FESTIWAL MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH – Gdynia – tel. (48-58) 20 31 15

Przegląd spektakli teatralnych, zespołów folklorystycznych oraz grup rockowych mniejszości białoruskiej, litewskiej, ukraińskiej i żydowskiej w Polsce.

styczeń/luty – XXVII KARNAWAŁ GÓRALSKI – Bukowina Tatrzańska – Bukowiński Centrum Kultury, 34-530 Bukowina Tatrzańska, tel. (48-165) 772 21
Międzynarodowy festiwal grup kołędniczych i tanecznych. Towarzyszą im wycieczki kumoterek, skiring, kulig, góralska watra.

20-22 lutego – XVII FESTIWAL PIOSENKI ŻEGLARSKIEJ SHANTIES '98 – Kraków – MKM Szkwał, ul. Krowoderska 8, 31-142 Kraków, tel. (48-12) 21 26 36
Cykl koncertów z udziałem solistów i zespołów z kraju i zagranicy.

luty – X OGÓLNOPOLSKI KONKURS PIANISTYCZNY im. I. J. PADEREWSKIEGO – Bydgoszcz – Towarzystwo Muzyczne im. I. Paderewskiego, ul. Piotra Skargi 7, 85-100 Bydgoszcz, tel. (48-52) 27 02 91

Przesłuchania konkursowe, zwieńczone koncertem laureatów.

27-29 marca – XXIV KRAKOWSKIE REMINISCENCJE TEATRALNE – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRÓW ALTERNATYWNYCH – Kraków – Akademickie Centrum Kultury UJ, ul. Oleandry 1, 30-060 Kraków, tel. (48-12) 33 35 38

Najstarszy w Polsce przegląd spektakli teatrów alternatywnych z kraju i ze świata.

20-25 kwietnia – XXXIV DNI MUZYKI ORGANOWEJ – Kraków – Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka 1, 31-103 Kraków, tel. (48-12) 22 09 58

Cykl recitali organowych i koncertów oratoryjnych w krakowskich kościołach i Filharmonii w wykonaniu najwybitniejszych solistów wirtuozów z kraju i zagranicy.

kwiecień-październik – XIII KŁODZKIE WIECZORY MUZYKI ORGANOWEJ – Kłodzko – Kłodzki Ośrodek Kultury, ul. Jagielly 1, 57-300 Kłodzko, tel. (48-74) 33 64
Cykl koncertów kameralnych i recitali z udziałem najwybitniejszych wykonawców polskich i zagranicznych, prezentujących najpiękniejsze utwory muzyki organowej i kameralistyk.

1-6 maja – GAUDE MATER VIII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI SAKRALNEJ – Częstochowa – Ośrodek Promocji Kultury Gaude Mater, ul. Dąbrowskiego 1, 42-200 Częstochowa, tel. (48-34) 24 36 38

Prezentacja muzyki różnych wyznań i religii. Koncerty kantatowo-oratoryjne, występy chórów a capella, koncerty solistów, seminaria i sympozja tematyczne.

19-23 maja – MIĘDZYNARODOWE TARGI KSIĄŻKI – Warszawa – CHZ Ars Polona, ul. Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, tel. (48-22) 617 86 41
Największe w Europie Środkowo-Wschodniej targi książek, czasopism, prac autorskich i usług poligraficznych.

maj – MIESIĄC KULTURY FRANCUSKIEJ – DNI MUZYKI FRANCUSKIEJ – Poznań – Muzeum Instrumentów Muzycznych, Stary Rynek 4, 61-722 Poznań, tel. (48-61) 52 08 57

Prezentacja dokonań kompozytorskich, koncerty, wystawy.

maj – VII FESTIWAL MUZYKI WIEDEŃSKIEJ – Jelenia Góra – Filharmonia Jeleniogórska, ul. 22 Lipca 60, 58-500 Jelenia Góra, tel. (48-75) 752 60 95
Recitale, koncerty kameralne, symfoniczne, spektakle operkowe, koncerty promenadowe.

maj – VIII ŁOWICKI FESTIWAL MUZYCZNY – Łowicz – Łowicki Ośrodek Kultury, ul. Podrzeczna 20, 99-400 Łowicz, tel. (48-46) 38 42
Koncerty muzyki poważnej w obiektach sakralnych Łowicza.

maj – XVI JAZZ NA KRESACH – Zamość – Zamojski Klub Jazzowy, ul. Zamenhofa 5, 22-400 Zamość, tel. (48-84) 60 41
Prezentacja najnowszych trendów w muzyce jazzowej z udziałem zespołów krajowych i zagranicznych. Promocja młodych zespołów i solistów.

maj – XVIII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI CERKIEWNEJ HAJNÓWKA '98 – Hajnówka – Hajnowski Dom Kultury, ul. Białostocka 2, 17-200 Hajnówka
Koncerty chórów prezentujących XIX i XX-wieczne dzieła muzyki cerkiewnej z towarzyszeniem Państwowej Filharmonii Białostockiej.

maj – X FESTIWAL TEATRALNY „NA GRANICY” – Cieszyn, Czeski Cieszyn – Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka, ul. Szeroka 4, 43-400 Cieszyn, tel. (48-33) 52 15 77
Spektakle teatralne uliczne i plenerowe z udziałem artystów polskich, czeskich i słowackich.

maj-lipiec – XVII ŚWIĘTOJAŃSKIE KONCERTY ORGANOWE – Toruń – Parafia rzymskokatolicka św. Janów, ul. Zeglarska 16, 87-100 Toruń, tel. (48-56) 232 62
Koncerty muzyki organowej, od średniowiecznej po współczesną, kompozytorów polskich i obcych w wykonaniu muzyków z kraju i zagranicy.

maj-wrzesień – XV ŚWIDNICKIE DNI MUZYKI KAMERALNEJ I ORGANOWEJ – Świdnica – Świdnicki Ośrodek Kultury, Rynek 23, 58-100 Świdnica, tel. (48-74) 52 13 37

Cykl koncertów najlepszych zespołów z kraju i zagranicy. Koncerty organowe na unikatowych organach w zabytkowym Kościele Pokoju.

2-5 czerwca – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL FILMÓW KRÓTKOMETRAŻOWYCH EUROPA '98 – Kraków – „Apollo Film”, ul. Pychowiecka 7, 30-960 Kraków, tel. (48-12) 67 13 55

Szeroka prezentacja krótkiego metrażu, filmy dokumentalne, animowane, eksperymentalne i wideo.

7-10 czerwca – MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIA MUZYCZNE ORKIESTR WOJSKOWYCH – Kraków – Biuro Organizacyjne, ul. Zyblikiewicza 7, 30-901 Kraków, tel. (48-12), 22 41 46

Koncerty w obiektach wojskowych, sportowych i plenerowe w wykonaniu zawodowych orkiestr wojskowych z różnych krajów Europy.

8 czerwca-26 lipca – FESTIWAL MOZARTOWSKI – Warszawa – Warszawska Opera Kameralna, ul. Nowogrodzka 49, 00-035 Warszawa, tel. (48-22) 25 75 10
Przegląd twórczości W.A. Mozarta. Przedstawienia operowe, koncerty utworów kompozytora.

26-27 czerwca – XXXII OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL KAPEL I ŚPIEWAKÓW LUDOWYCH – Kazimierz Dolny – Wojewódzki Dom Kultury, ul. Dolna Panny Marii 3, 20-010 Lublin, tel. (48-81) 249 27
Koncerty, targi sztuki ludowej, widowiska obrzędowe, spotkania badaczy kultury ludowej z kraju i zagranicy.

21-28 czerwca – XXII STAROSĄDECKI FESTIWAL MUZYKI DAWNEJ – Stary Sącz – Centrum Społeczno-Kulturalne, Rynek 5, 33-340 Stary Sącz, tel. (48-18) 609 64
Cykl koncertów najwybitniejszych artystów światowej sławy we wnętrzach zabytkowych obiektów Starego Sącza.

czerwiec – XXXVIII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MONIUSZKOWSKI Kudowa-Zdrój – Biuro Organizacyjne, ul. Zdrojowa 52, 57-350 Kudowa-Zdrój, tel. (48-72) 616 27

Spektakle operowe, koncerty symfoniczne, recitale, oratoria w zabytkowych wnętrzach kościołów, wieczory baletowe, sesje naukowe, wystawy itp.

czerwiec – XXIX JARMARK ŚWIĘTOJAŃSKI – Poznań – Biuro Organizacyjne Jarmarku Świętojańskiego
Impreza o charakterze handlowo-kulturalnym, nawiązująca do tradycji jarmarków XIII-wiecznych. Wyroby sztuki ludowej i rzemieślnicze, występy kapel podwórkowych, koncerty zespołów muzycznych, chórów i orkiestr dętych.

czerwiec – XXXIV FESTIWAL HENRYKA WIENIAWSKIEGO – Szczawno-Zdrój – Wałbrzyskie Towarzystwo Muzyczne, ul. Kościuszki 19, 58-310 Szczawno-Zdrój, tel. (48-74) 769 47

Koncerty i recitale solistów i orkiestr kameralnych wykonujących utwory światowej sławy kompozytorów dawnych i współczesnych.

czerwiec/lipiec – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRALNY MALTA '98 – Poznań – Teatr Polski, ul. 27 Grudnia 8/10, 60-967 Poznań tel. (48-61) 52 64 95
Plenerowe spektakle teatralne, wystawiane nocą na placach i ulicach Poznania oraz nad Jeziorem Maltańskim – wybitne przedstawienia teatrów polskich i zachodnich.

czerwiec-lipiec – ZAMOJSKIE LATO TEATRALNE – Zamość – Wojewódzki Ośrodek Kultury, ul. Partyzantów 13, 22-400 Zamość, tel. (48-84) 20 21
Plenerowe widowiska profesjonalnych zespołów teatralnych polskich i zagranicznych.

czerwiec-sierpień – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI ORGANOWEJ I WOKALNEJ – Koszalin – Koszalińskie Towarzystwo Muzyczne, ul. Bogusława II 15, 75-057 Koszalin, tel. (48-94) 43 68 26

Utwory muzyki dawnej i współczesnej w wirtuozowskim wykonaniu.

czerwiec-sierpień – XXXV MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI ORGANOWEJ I KAMERALNEJ – Kamień Pomorski – Towarzystwo Miłośników Ziemi Kamieńskiej, pl. Katedralny 7, 72-400 Kamień Pomorski, tel. (48-928) 205 41

Cykl koncertów piątkowych w kamieńskiej katedrze, w wykonaniu znakomitych instrumentalistów z Polski i zagranicy.

czerwiec-sierpień – XXVIII TYNIECKIE RECITALE ORGANOWE – Kraków, Tyniec – Filharmonia Krakowska, ul. Zwierzyniecka 1, 31-103 Kraków, tel. (48-12) 22 09 58
Recitale organowe oraz solistyczno-kameralne w wykonaniu solistów, chórów oraz zespołów kameralnych.

czerwiec-sierpień – MUSICA SACRA – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI ORGANOWEJ, CHÓRALNEJ I KAMERALNEJ – Gdańsk, Pelplin, Gdynia, tel. (48-58) 31 19 57

Cykl koncertów organowych i muzyki kameralnej klasyki światowej z udziałem wykonawców polskich i zagranicznych w kościołach św. Mikołaja, św. Brygidy i Bazylice Mariackiej w Gdańsku, kościele NMP w Gdyni oraz katedrze w Pelplinie.

czerwiec-wrzesień – XXXII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI ORGANOWEJ – Elbląg, Frombork, Stegna – Elbląskie Towarzystwo Kulturalne, ul. 1 Maja 35, 82-300 Elbląg, tel. (48-55) 32 67 68

Renomowana impreza, skupiająca od lat najlepszych polskich organistów oraz wybitnych interpretatorów muzyki organowej z całego świata.

5-10 lipca – DNI MUZYKI KAROLA SZYMANOWSKIEGO – Zakopane – Towarzystwo Muzyczne im. K.Szymanowskiego, 34-500 Zakopane, tel. (48-165) 145 54
Recitale, koncerty najwybitniejszych muzyków polskich i zagranicznych, wystawy, sesje naukowe.

27 lipca-2 sierpnia – XXXIV TYDZIEŃ KULTURY BESKIDZKIEJ – Wisła, Szczyrk, Żywiec, Maków Podhalański – Wojewódzki Ośrodek Kultury, ul. 1 Maja 8, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (48-33) 205 93

Koncerty zespołów folklorystycznych z kraju i zagranicy, koncerty kapel i grup śpiewaczych, spotkania z gawędziarzami, twórcami ludowymi. Imprezy towarzyszą wystawy i kiermasze, seminaria i warsztaty artystyczne.

lipiec – VIII JARMARK KASZUBSKI – Chmielno, Kartuzy – tel. (48-58) 81 95 11, 81 29 39

Impreza plenerowa – prezentacja zespołów folklorystycznych, popisy gawędziarzy, wystawy twórców ludowych.

lipiec – XVII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI COUNTRY PIKNIK COUNTRY – MRĄGOWO '98 – Mrągowo – Stowarzyszenie Muzyki Ludowej Country, ul. Grójecka 75, 02-094 Warszawa, tel. (48-22) 22 64 87

Znany, renomowany festiwal miłośników muzyki country. Występy słynnych zespołów country z kraju i zagranicy.

lipiec-sierpień – XVII SŁUPSKIE KONCERTY MUZYKI ORGANOWEJ I KAMERALNEJ – Słupsk – Słupskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, ul. Jaracza 6, 76-200 Słupsk, tel. (48-59) 264 87

Koncerty organowo-kameralne zespołów i solistów z kraju i zagranicy w kościele św. Jacka.

lipiec-sierpień – XV ŚWIATOWY FESTIWAL POLONIJNYCH ZESPOŁÓW FOLKLORYSTYCZNYCH – Rzeszów – Stowarzyszenie Wspólnota Polska, Rynek 19, 35-064 Rzeszów, tel. (48-17) 621 451

Festiwalowi towarzyszą: kiermasz sztuki ludowej, wystawy plastyczne.

lipiec-sierpień – XVI KONCERTY ORGANOWE I KAMERALNE – Kazimierz Dolny – Miejski Ośrodek Kultury, ul. Lubelska 12, 24-120 Kazimierz Dolny, tel. (48-81) 100 40
Cykl koncertów organowo-kameralnych muzyki renesansowej i barokowej.

10-16 sierpnia – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL ZESPOŁÓW FOLKLORYSTYCZNYCH ZIELONA GÓRA '98 – Ośrodek Folkloru, ul. Sienkiewicza 11, 65-431 Zielona Góra, tel. (48-68) 288 38
Renomowany coroczny festiwal, w którym biorą udział zespoły folklorystyczne z całego świata.

17-25 sierpnia – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL FOLKLORU ZIEM GÓRSKICH – Gmina Tatrzalska, ul. Kościuszki 13, 34-500 Zakopane, tel. (48-165) 669 50
Koncerty konkursowe – folklor góralski różnych krajów. Widowiska plenerowe, korowody, wystawy i prelekcje.

sierpień – XVII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRÓW ULICZNYCH – Jelenia Góra – Teatr im. Norwida, ul. Wojska Polskiego 38, 58-500 Jelenia Góra, tel. (48-75) 232 74

Plenerowe występy teatrów z całej Europy (formy cyrkowe, spektakle teatralne, koncerty i happeningi).

sierpień – XXIII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL CHOPINOWSKI – Duszniki-Zdrój – Fundacja Międzynarodowych Festiwali Chopinowskich, Rynek 14, 57-340 Duszniki-Zdrój, tel. (48-74) 237

Utwory Chopina w wykonaniu najlepszych artystów polskich i zagranicznych. Koncerty kameralne, recitale fortepianowe i wokalne.

sierpień – XXXIV MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL PIEŚNI CHÓRALNEJ MIĘDZYDROJE '98 – Międzyzdroje – MKiS, Polski Związek Chórów i Orkiestr, ul. Nowy Świat 30, 00-373 Warszawa, tel. (48-22) 26 51 70
Koncerty chórów a cappella.

14-22 września – MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ WARSZAWSKA JEŚIENŃ – Warszawa – Biuro Festiwalu, Rynek Starego Miasta 27, 00-272 Warszawa, tel. (48-22) 31 06 07

Miejsce spotkań twórców muzyki współczesnej ze Wschodu i Zachodu. Jedną z najbardziej liczących się w świecie prezentacji współczesnych dokonani kompozytorskich.

13 września – XII TARNOWSKA PARADA KONNA – Kłikowa k.Tarnowa – Wojewódzki Ośrodek Kultury, Rynek 16, 33-100 Tarnów, tel. (48-14) 21 34 50
Pokazy zaprzęgów, konkurs skoków, występy artystyczne w Państwowym Stadzie Ogierów.

25-27 września – BABIOGÓRSKA JEŚIENŃ – Zawoja – Wojewódzki Ośrodek Kultury, ul. 1 Maja 8, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (48-33) 205 93
Prezentacja zwyczajów i obrzędów pasterskich. Impreza folklorystyczna.

wrzesień – XXXIII FESTIWAL ARII I PIEŚNI OPEROWYCH IM. J. KIEPURY – Krynica – Krynicki Ośrodek Kultury, ul. Piłsudskiego 19, 33-380 Krynica, tel. (48-18) 56 48

Prezentacja dzieł klasyki operowej i operetkowej w wykonaniu teatrów muzycznych i solistów z kraju i zagranicy.

wrzesień – XVIII FESTIWAL CHOPINOWSKI „CHOPIN W BARWACH JESIENI” – Antonin – Biuro Organizacyjne: al. Powstańców Wielkopolskich 18, 63-400 Ostrów Wielkopolski, tel. (48-64) 36 65 45

Utwory Fryderyka Chopina w wykonaniu młodych artystów w zabytkowym dworcu Radziwiłłów w Antoninie.

wrzesień – XXI ZAMOJSKIE DNI MUZYKI – Zamość – Polska Orkiestra Włościańska, ul. Partyzantów 2, 22-400 Zamość, tel. (48-84) 48 33

Prezentacja różnorodnych form muzycznych w wykonaniu orkiestr, chórów, zespołów kameralnych i solistów – recitale, koncerty kameralne i kantatowe oraz symfoniczne i chóralskie.

wrzesień – XXXIV MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL ORATORYJNO-KANTATOWY VRATISLAVIA CANTANS – Wrocław, Brzeg – Biuro Koncertowe Akademii Muzycznej, ul. Powstańców Śląskich 204, 51-101 Wrocław, tel. (48-71) 67 60 12

Jeden z najbardziej renomowanych europejskich festiwali oratoryjno-kantatowych.

październik (II połowa) – XI MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI JAZZOWEJ JAZZ JAMBORE '98 – Warszawa – Polskie Stowarzyszenie Jazzowe, ul. Chmielna 20, 00-052 Warszawa, tel. (48-22) 827 39 26

Najstarszy w Europie, cieszący się uznaniem muzyków z Europy i USA festiwal muzyki jazzowej.

październik – X DNI MUZYKI WOKALNEJ IM. A. DIDURA – Sanok – Sanocki Dom Kultury, ul. Mickiewicza 24, 38-500 Sanok, tel. (48-T37) 310 42

Impreza o charakterze festiwalowym z udziałem wykonawców z kraju i zagranicy.

październik – VIII FESTIWAL „MISTRZOWIE POLSKIEJ WIOLINISTYKI” – Zielona Góra – Filharmonia Zielonogórska, pl. Powstańców Wielkopolskich 10, 65-075 Zielona Góra, tel. (48-68) 59 46

Koncerty symfoniczne i kameralne w wykonaniu wiolinistów polskich z kraju i zagranicy.

październik – XVI DNI MUZYKI POWAŻNEJ „MUZYKA W DAWNYM SIERADZU” – Sieradz, Zduńska Wola, Łask, Tubędzin, Ożarów – Sieradzkie Stowarzyszenie Muzyczne, Rynek 14, 98-200 Sieradz, tel. (48-43) 48 95

Cykl koncertów muzyki poważnej ze średniowiecza, renesansu i baroku. Dzieła wybitnych kompozytorów w wykonaniu artystów z kraju i zagranicy.

październik – KRAKOWSKIE ZADUSZKI JAZZOWE – Kraków – Polskie Stowarzyszenie Jazzowe, ul. Oleandry 1, 30-060 Kraków, tel. (48-12) 33 84 39

Koncerty zespołów i solistów jazzowych z kraju i zagranicy. Człółówka światowego jazzu. Impreza o najdłuższej tradycji i wspaniałym dorobku.

1-30 listopada – FESTIWAL MUZYKI DAWNEJ – Kraków – Polskie Towarzystwo Muzyki Dawnej, ul. Westerplatte 10, 30-055 Kraków, tel. (48-12) 22 00 64

Muzyka dawna w wykonaniu solistów i zespołów z kraju i zagranicy w zabytkowych wnętrzach Krakowa.

listopad – IX FESTIWAL MUZYKI DAWNEJ – Warszawa – Zamek Królewski, pl. Zamkowy 4, 01-075 Warszawa, tel. (48-22) 635 41 95

Prezentacja polskich zespołów muzyki dawnej, grających na starych instrumentach w salach Zamku Królewskiego.

6 grudnia – LVIII KONKURS SZOPEK KRAKOWSKICH – Kraków – Muzeum Historyczne m. Krakowa, Rynek Główny 35, 31-011 Kraków, tel. (48-12) 22 32 64

Ewa Kassenberg
Polska Agencja Promocji Turystyki

● warto wiedzieć ●

Henryk Paciej

Turystyka w pajęczynie

Jednym z największych przedsięwzięć XX wieku jest INTERNET - ogólnoswiatowa sieć komputerowa, mająca kilkadziesiąt milionów użytkowników. W Polsce liczba użytkowników Internetu przekroczyła w 1996 roku liczbę 500 tysięcy. Rozwój Internetu zwanego żartobliwie pajęczyną odbywa się szybciej niż było to w przypadku telefonu, telewizji, wideo czy telefaxu. Szczególnie żywiołowy rozwój sieci nastąpił po wprowadzeniu serwisów WWW (World Wide Web), jako standardu wymiany informacji.

Z analiz użytkowników Internetu wynika, że korzystają z niego w większości studenci oraz ludzie młodzi, wykształceni i pracujący w dobrych, nowoczesnych firmach. Inną dużą grupą są klienci instytucjonalni. Natomiast nie są zainteresowani korzystaniem z usług przez Internet ludzie starsi o niższym wykształceniu i niższych dochodach. Z badań wynika również, że ponad 50% użytkowników Internet traktuje jako rozrywkę, blisko 50% wykorzystuje go do uzyskania wiadomości, 30% użytkowników interesują usługi turystyczne a 25% usługi finansowe.

Do znajdowania poszukiwanych informacji zawartych na stronach WWW służą programy wyszukiwawcze zwane powszechnie wyszukiwarkami. Jedną z najbardziej popularnych wyszukiwarek jest ALTAVISTA, która daje dostęp do najobszerniejszego indeksu Webu: 30 milionów stron na 275 tysięcy serverach i 3 miliony artykułów w 800 grupach dyskusyjnych USNET. Indeks ten jest przeglądany 23 miliony razy w ciągu jednego dnia. Altavista-Telia jest wyposażona dodatkowo w wersje narodowe, czyli można z niej korzystać z polskimi znakami literowymi. Jest to ważne, ponieważ większość polskich tekstów w Internecie jest pisana różnymi sposobami kodowania polskich liter lub bez nich pisząc po polskawu (wyraz żółty jest napisany zółty). A więc Altavistę-Telię wykorzystałem do zebrania informacji o tym ile informacji interesujących turystów znajduje się w Internecie.

Na początek zainteresowałem się PTTK, otóż skrót naszego towarzystwa PTTK występuje w sieci Internet 1730 razy. Brak czasu nie pozwala zapoznać się dokładnie z wszystkimi informacjami zawartymi na stronach WWW. Można jednak stwierdzić, że z wyjątkiem Oddziału Wrocławskiego PTTK oraz Oddziału Szkolnego przy Zespole Szkół Łączności w Krakowie a także kilku studenckich klubów przewodnickich, brakuje informacji organizacyjnych o PTTK. Pozostałe informacje dotyczą bowiem głównie obiektów PTTK opisanych lub wzmiankowanych w opisach tras wycieczkowych, szlaków, miejsc, gór,

miejscowości itp., ale także programu imprez PTTK z przed kilku lat czy stwierdzenia w życiorysie, że ktoś należy do PTTK. W ostatnim czasie pojawiły się strony dotyczące Odznaki Krajoznawczej: www.polsl.gliwice.com/~rr , Śląskiego Sympozjum Krajoznawczego: www.miramex.com.pl/sympozjum , czy oferta Biura Turystyki Zagranicznej: www.hsn.com.pl/pip/fregata , świadczące o próbach dotarcia przez Internet do nowego środowiska z konkretną ofertą. Są to jednak „jaskółki” które jeszcze nie zwiastują wiosny. A wiosna internetowa w PTTK to własny server (komputer o dobrych parametrach) umieszczony w dowolnym miejscu, ale zapewniający miejsce dla wszystkich chętnych oddziałów PTTK a przede wszystkim dla wszystkich BORT PTTK wychodzących szeroko ze swoją ofertą. W dalszej kolejności to komputery z modemami oraz pocztę elektroniczną we wszystkich jednostkach PTTK. Trochę chyba się zagalopowałem, więc na początek może skorzystanie ze społeczności do opracowywania stron i znalezienie tanich miejsc na serwerach „dostawców” Internetu. Natomiast na jednym z komputerów zbieranie wszystkich informacji dotyczących PTTK, żeby nie zniknęły, a zostały dla historii i dla servera PTTK, który wcześniej czy później i tak zaistnieje.

Na koniec zamieszczam zestawienie ilości odnośników do miast polskich występujących najczęściej w Internecie, żeby pokazać ile tego już jest w sieci Internetu!

1	Warszawa	111224	Warszawa	43365	Warsaw	67859			
2	Zielona Góra	99784	Zielona	3436	Góra	4001	Góra	92347	
3	Jelenia Góra	99416	Jelenia	3068	Góra	4001	Góra	92347	
4	Kraków	72087	Kraków	10059	Kraków	52075	Cracow	9953	
5	Lublin	53276	Lublin	53276					
6	Poznań	47760	Poznań	4091	Poznań	43669			
7	Łódź	36193	Łódź	3606	Łódź	32587			
8	Gliwice	35947	Gliwice	35947					
9	Toruń	32512	Toruń	1877	Toruń	30635			
10	Nowy Targ	22545	Nowy	9934	Targ	12611			
11	Katowice	22167	Katowice	22167					
12	Wrocław	20595	Wrocław	2000	Wrocław	18595			
13	Gdańsk	20513	Gdańsk	2729	Gdańsk	17784			
14	Szczecin	15271	Szczecin	15271					
15	Reda	14358	Reda	14358					
16	Tarnowskie Góry	14313	Tarnowskie	604	Góry	2026	Góry	11683	
17	Bielsko Biała	9484	Bielsko	6226	Biała	1000	Biała	2258	
18	Jastrzębie Zdrój	7894	Jastrzębie	98	Zdrój	1072	Zdroj	6466	Jastrzębie 258
19	Bydgoszcz	7776	Bydgoszcz	7776					
20	Piła	6551	Piła	300	Piła	6251			
21	Białystok	6317	Białystok	500	Białystok	5817			
22	Gdynia	6179	Gdynia	6179					
23	Opole	5583	Opole	5583					
24	Częstochowa	5324	Częstochowa	941	Częstochowa	4383			
25	Kielce	5040	Kielce	5040					
26	Tarnów	4754	Tarnów	1046	Tarnów	3708			
27	Olsztyn	4698	Olsztyn	4698					
28	Zakopane	4079	Zakopane	4079					
29	Kalisz	3949	Kalisz	3949					
30	Brzeg Górný	3815	Brzeg	737	Górný	225	Górný	2853	
31	Rzeszów	3795	Rzeszów	959	Rzeszów	2836			
32	Radom	3673	Radom	3673					
33	Koszalin	3620	Koszalin	3620					
34	Stalowa Wola	3237	Stalowa	517	Wola	2720			
35	Gorzów Wlkp.	2734	Gorzów	477	Wielkopolski	1147	Gorzów	1110	
36	Krupski Młyn	2436	Krupski	1168	Młyn	200	Młyn	1068	
37	Sopot	2413	Sopot	2413					
38	Bytom	2258	Bytom	2258					
39	Płock	2208	Płock	200	Płock	2008			
40	Piotrków Tryb.	2083	Piotrków	513	Trybunalski	367	Piotrków	1203	
41	Brzeg Dolny	2067	Brzeg	737	Dolny	1330			
42	Zabrze	1950	Zabrze	1950					
43	Poręba	1674	Poręba	753	Poręba	921			
44	Chorzów	1671	Chorzów	555	Chorzów	1116			
45	Sucha Beskidzka	1591	Sucha	1427	Beskidzka	164			
46	Przemyśl	1517	Przemyśl	200	Przemyśl	1317			
47	Stronie Śląskie	1495	Stronie	645	Śląskie	200	Śląskie	650	
48	Miasteczko Śl.	1296	Miasteczko	446	Śląskie	200	Śląskie	650	

49	Legnica	1286	Legnica	1286				
50	Konin	1272	Konin	1272				
51	Siedlce	1258	Siedlce	1258				
52	Kędzierzyn Koźle	1245	Kędzierzyn	233	Koźle	400	Kędzierzyn	612 Koźle
53	Słupsk	1208	Słupsk	200	Słupsk	1008		
54	Sosnowiec	1194	Sosnowiec	1194				
55	Klucze	1167	Klucze	1167				
56	Siemianowice Śl.	1107	Siemianowice	257	Śląskie	200	Śląskie	650
57	Dąbrowa Górń.	1094	Dąbrowa	200	Górnicza	254	Dąbrowa	234 Górnicza 406
58	Kołobrzeg	989	Kołobrzeg	723	Kołobrzeg	266		
59	Tarnobrzeg	963	Tarnobrzeg	963				
60	Łańcut	949	Łańcut	74	Łańcut	875		
61	Wałbrzych	869	Wałbrzych	200	Wałbrzych	669		
62	Rybnik	865	Rybnik	865				
63	Sieradz	793	Sieradz	793				
64	Elbląg	792	Elbląg	200	Elbląg	592		
65	Białowieża	792	Białowieża	42	Białowieża	750		
66	Skiermiewice	728	Skiermiewice	728				
67	Zamość	725	Zamość	100	Zamość	625		
68	Włocławek	724	Włocławek	200	Włocławek	524		
69	Cieszyn	723	Cieszyn	723				
70	Puławy	713	Puławy	100	Puławy	613		
71	Suwałki	704	Suwałki	200	Suwałki	504		
72	Oświęcim	681	Oświęcim	100	Oświęcim	581		
73	Dębica	656	Dębica	139	Dębica	517		
74	Dąbrowa Tarn.	586	Dąbrowa	200	Tarnowska	152	Dąbrowa	234
75	Świdnica	560	Świdnica	110	Świdnica	450		
76	Starachowice	535	Starachowice	535				
77	Pleszew	491	Pleszew	491				
78	Gniezno	447	Gniezno	447				
79	Ostrowiec Święt.	424	Ostrowiec	243	Świętokrzyski	75	Świętokrzy- ski	106
80	Grudziądz	416	Grudziądz	94	Grudziądz	322		
81	Kłodzko	391	Kłodzko	100	Kłodzko	291		
82	Krapkowice	370	Krapkowice	370				
83	Zgorzelec	346	Zgorzelec	346				
84	Jasło	330	Jasło	67	Jasło	263		
85	Goleniów	322	Goleniów	113	Goleniów	209		
86	Gorlice	310	Gorlice	310				
87	Mysłowice	262	Mysłowice	100	Mysłowice	162		
88	Opatów	237	Opatów	72	Opatów	165		
89	Żagań	236	Żagań	77	Żagań	159		
90	Olecko	229	Olecko	229				
91	Tczew	226	Tczew	226				
92	Wejherowo	207	Wejherowo	207				
93	Bolesławiec	202	Bolesławiec	85	Bolesławiec	117		
94	Olkusz	194	Olkusz	194				
95	Staszów	194	Staszów	67	Staszów	127		
96	Bochnia	188	Bochnia	188				
97	Mragowo	183	Mragowo	73	Mragowo	110		
98	Zgierz	183	Zgierz	183				
99	Łęczna	155	Łęczna	30	Łęczna	125		
100	Brzesko	149	Brzesko	149				
101	Świętochłowice	119	Świętochłowice	58	Świętochłowice	61		
102	Kartuzy	116	Kartuzy	116				
103	Trójmiasto	115	Trójmiasto	38	Trójmiasto	77		
104	Tyczyn	33	Tyczyn	33				
	suma 104 miast	873375						
	suma od 1 - 50	843680						
	suma od 1 - 16	717961						
	pttk	1730						

Białowieża	792	Białowieża	42	Białowieża	750		
Białystok	6317	Białystok	500	Białystok	5817		
Bielsko Biala	9484	Bielsko	6226	Biała	1000	Biała	2258
Bochnia	188	Bochnia	188				
Bolesławiec	202	Bolesławiec	85	Bolesławiec	117		
Brzeg Dolny	2067	Brzeg	737	Dolny	1330		
Brzeg Górny	3815	Brzeg	737	Górny	225	Górny	2853

Brzesko	149	Brzesko	149				
Bydgoszcz	7776	Bydgoszcz	7776				
Bytom	2258	Bytom	2258				
Chorzów	1671	Chorzów	555	Chorzów	1116		
Cieszyn	723	Cieszyn	723				
Częstochowa	5324	Częstochowa	941	Częstochowa	4383		
Dąbrowa Górnicza	1094	Dąbrowa	200	Górnica	254	Dąbrowa	234
Dąbrowa Tarnowska	586	Dąbrowa	200	Tarnowska	152	Dąbrowa	234
Dębica	656	Dębica	139	Dębica	517		
Elbląg	792	Elbląg	200	Elbląg	592		
Gdańsk	20513	Gdańsk	2729	Gdańsk	17784		
Gdynia	6179	Gdynia	6179				
Gliwice	35947	Gliwice	35947				
Gniezno	447	Gniezno	447				
Goleniów	322	Goleniów	113	Goleniów	209		
Gorlice	310	Gorlice	310				
Gorzów Wlkp.	2734	Gorzów	477	Wielkopolski	1147	Gorzów	1110
Grudziądz	416	Grudziądz	94	Grudziądz	322		
Jasło	330	Jasło	67	Jasło	263		
Jastrzębie Zdrój	7894	Jastrzębie	98	Zdrój	1072	Zdrój	6466
Jelenia Góra	99416	Jelenia	3068	Góra	4001	Góra	92347
Kalisz	3949	Kalisz	3949				
Kartuzy	116	Kartuzy	116				
Katowice	22167	Katowice	22167				
Kędzierzyn Koźle	1245	Kędzierzyn	233	Koźle	400	Kędzierzyn	612
Kielce	5040	Kielce	5040				
Klucze	1167	Klucze	1167				
Kłodzko	391	Kłodzko	100	Kłodzko	291		
Kolobrzeg	989	Kolobrzeg	723	Kolobrzeg	266		
Konin	1272	Konin	1272				
Koszalin	3620	Koszalin	3620				
Kraków	72087	Kraków	10059	Kraków	52075	Cracow	9953
Krapkowice	370	Krapkowice	370				
Krupski Młyn	2436	Krupski	1168	Młyn	200	Młyn	1068
Legnica	1286	Legnica	1286				
Lublin	53276	Lublin	53276				
Łańcut	949	Łańcut	74	Łańcut	875		
Łęczna	155	Łęczna	30	Łęczna	125		
Łódź	36193	Łódź	3606	Łódź	32587		
Miasteczko Śl.	1296	Miasteczko	446	Śląskie	200	Śląskie	650
Mragowo	183	Mragowo	73	Mragowo	110		
Mysłowice	262	Mysłowice	100	Mysłowice	162		
Nowy Targ	22545	Nowy	9934	Targ	12611		
Olecko	229	Olecko	229				
Olkusz	194	Olkusz	194				
Olsztyn	4698	Olsztyn	4698				
Opatów	237	Opatów	72	Opatów	165		
Opole	5583	Opole	5583				
Ostrowiec Święt.	424	Ostrowiec	243	Świętokrzyski	75	Świętokrzyski	106
Oświęcim	681	Oświęcim	100	Oświęcim	581		
Piła	6551	Piła	300	Piła	6251		
Piotrków Tryb.	2083	Piotrków	513	Trybunalski	367	Piotrków	1203
Pleszew	491	Pleszew	491				
Płock	2208	Płock	200	Płock	2008		
Poręba	1674	Poręba	753	Poręba	921		
Poznań	47760	Poznań	4091	Poznań	43669		
Przemyśl	1517	Przemyśl	200	Przemyśl	1317		
Puławy	713	Puławy	100	Puławy	613		
Radom	3673	Radom	3673				
Reda	14358	Reda	14358				
Rybnik	865	Rybnik	865				
Rzeszów	3795	Rzeszów	959	Rzeszów	2836		
Siedlce	1258	Siedlce	1258				
Siemianowice Śl.	1107	Siemianowice	257	Śląskie	200	Śląskie	650
Sieradz	793	Sieradz	793				
Skierniewice	728	Skierniewice	728				
Słupsk	1208	Słupsk	200	Słupsk	1008		
Sopot	2413	Sopot	2413				
Sosnowiec	1194	Sosnowiec	1194				
Stalowa Wola	3237	Stalowa	517	Wola	2720		
Starachowice	535	Starachowice	535				
Staszów	194	Staszów	67	Staszów	127		
Stronie Śląskie	1495	Stronie	645	Śląskie	200	Śląskie	650

Sucha Beskidzka	1591	Sucha	1427	Beskidzka	164
Suwałki	704	Suwałki	200	Suwałki	504
Szczecin	15271	Szczecin	15271		
Świdnica	560	Świdnica	110	Świdnica	450
Świętochłowice	119	Świętochłowice	58	Świętochłowice	61
Tarnobrzeg	963	Tarnobrzeg	963		
Tarnowskie Góry	14313	Tarnowskie	604	Góry	2026
Tarnów	4754	Tarnów	1046	Tarnów	3708
Tczew	226	Tczew	226		
Toruń	32512	Toruń	1877	Toruń	30635
Trójmiasto	115	Trójmiasto	38	Trójmiasto	77
Tyczyn	33	Tyczyn	33		
Wałbrzych	869	Wałbrzych	200	Wałbrzych	669
Warszawa	111224	Warszawa	43365	Warsaw	67859
Wejherowo	207	Wejherowo	207		
Wrocław	20595	Wrocław	2000	Wrocław	18595
Zabrze	1950	Zabrze	1950		
Zakopane	4079	Zakopane	4079		
Zamość	725	Zamość	100	Zamość	625
Zgierz	183	Zgierz	183		
Zgorzelec	346	Zgorzelec	346		
Zielona Góra	99784	Zielona	3436	Góra	4001
Zagań	236	Zagań	77	Zagań	159
					92347

• PROPOZYCJE •

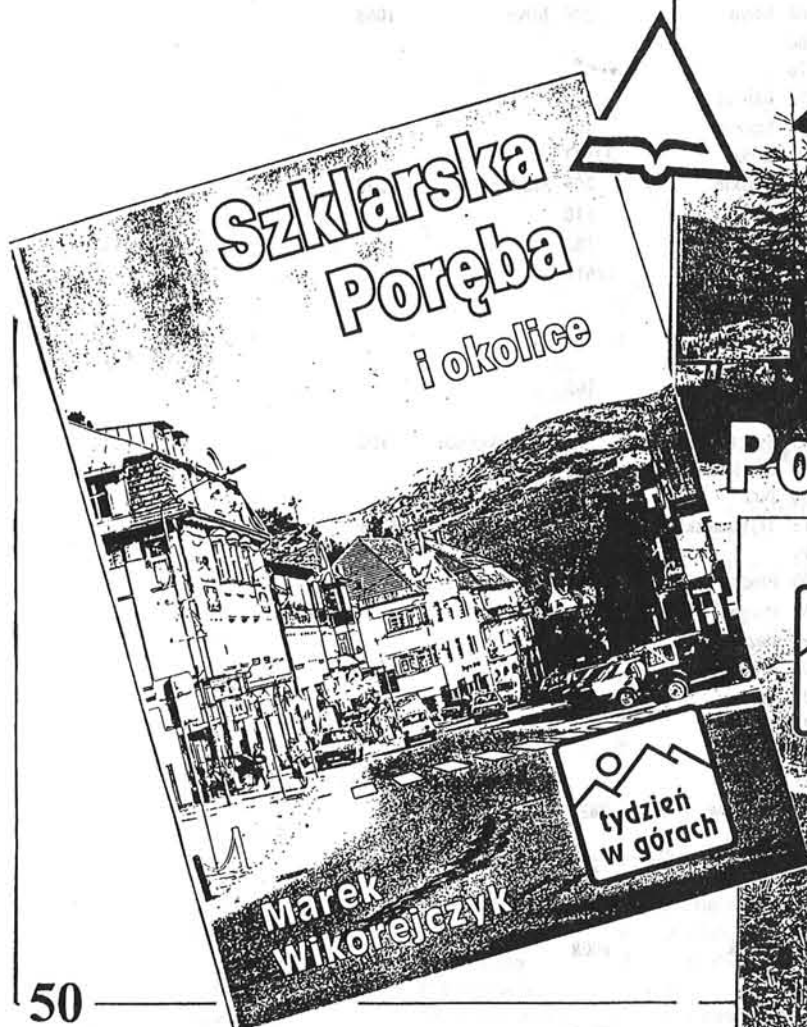
Wydawnictwo PTTK „Kraj” Sp. z o.o.
00-950 Warszawa ul. Senatorska 11

skr. poczt. 121, tel. 826-16-91 •

**Stanisław
Figiel**

Polski Spisz

Piotr Nowicki

**Beskid
Śląsko-
-Morawski**

SZLAKI TURYSTYCZNE WOJEWÓDZTWA NOWOSĄDECKIEGO

Województwo Nowosądeckie to istny raj dla górskich turystów. Może trudno w to uwierzyć, ale tutejsze szlaki w górach- letnie i narciarskie- to łącznie niemal 2000 km (dokładnie 1963,8 km) czyli ponad 22% wszystkich szlaków w polskich górach.

Za ilością w pełni nadaża jakość, gdyż różnorodny wielce teren, w którym szlaki te wytyczono (Tatry, Gorce, Beskid Wyspowy, Spisz i Pieniny, Orawa i Pasma Podhalańskie, wreszcie Beskid Sądecki) jest w stanie zaspokoić najwybredniejsze gusty i upodobania każdego z wędrowców.

Także na Sądecczyźnie znajdowała się kolebka znakowania szlaków. Pierwsze znaki na terenie Beskidu Sądeckiego wytyczali nestorzy karpackiej turystyki - Kazimierz Sosnowski i Feliks Rapf w Paśmie Radziejowej tworząc równocześnie podstawy pod całą metodykę znakowania.

Początkowo (do końca lat 20-tych obecnego stulecia) były to pasek biały i kolorowy, obecnie obowiązuje znakowanie trójpasowe w kolorach czerwonym, niebieskim, zielonym, żółtym i czarnym (pasek kolorowy między dwoma białymi o rozmiarach 15 x 9 cm).

W Beskidzie Sądeckim, Gorcach i Beskidzie Wyspowym sieć szlaków letnich uzupełniają turystyczne szlaki narciarskie o skromnym łącznym kilometrażu 141,1 km. Ta ogromna dysproporcja w stosunku do szlaków letnich (1822,7 km) ukazuje bardzo dziś małe zainteresowanie turystyką narciarską a skupienie się ogromnej większości adeptów „białego szaleństwa” wokół tras przywyciągowych i przykolejkowych.

Charakteryzując najkrócej, hasłowo - krótką informację o sieci szlaków w Województwie Nowosądeckim należy rozpocząć od Głównego Szlaku Zachodniobeskidzkiego (Ustron-Krynica) w kolorze czerwonym, który na teren województwa wkracza od najwyższej, komunikacyjnie dostępnej w Karpatach - Przełęczy Krowiarki (986 m), skąd przez Pasma Polic Beskidu Żywieckiego oraz pogranicze z Beskidem Wyspowym (Polica-HalaKrupowa-Bystra Podhalańska-Jordanów-Skawa) prowadzi do Rabki.

W dalszym ciągu turysta może nim wędrować przez Gorce i Beskid Sądecki do Krynicy (Rabka-Stare Wierchy-Turbacz-Lubań-Krościenko-Radziejowa-Rytró-Łabowska Hala-Jaworzyna Krynicka-Krynica).

Każda właściwie z grup górskich Województwa Nowosądeckiego jest godna bliższego poznania, co można uczynić właśnie dzięki wspomnianej sieci szlaków utrzymywanych przez Oddziały PTTK w Rabce, Limanowej, Nowym Targu, Nowym Sączu, Krynicy, Szczawnicy, Krościenku oraz Zakopanem.

Od 1996 roku szlakami tatrzańskimi administruje zgodnie z Ustawą o Ochronie Przyrody - Tatrzański Park Narodowy a szlakami w Pieninach - Pieniński Park Narodowy. Oddział Zakopiański PTTK, dotąd gospodarz szlaków w Tatrach zachował nadzór nad niemięj atrakcyjnymi szlakami Polskiego Podtatrze a Oddział PTTK w Krościenku znakuje we wschodniej części Gorców (Pasma Lubania).

Pozostała część szlaków w wymienionych grupach górskich jest w pełni pod kontrolą Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, chociaż np. ponad połowę Gorców zajmuje Gorczański Park Narodowy (kilometraż szlaków w całych Gorcach - 316,4 km).

Najbardziej i to wszechstronnie atrakcyjnym terenem pozostaje bez wątpienia Beskid Sądecki, gdzie zarówno w Paśmie Radziejowej (część zachodnia) jak i w Paśmie Jaworzyny Krynickiej (część wschodnia) szlaki letnie (393,8 km) uzupełnia aż 114,6 km wędrowskich szlaków narciarskich oraz nartostrad, zwłaszcza w rejonie Przehyby, Pisanej Hali, Łabowskiej Hali oraz Runka i Jaworzyny Krynickiej.

Ciąg schronisk PTTK w Beskidzie Sądeckim i ich dogodnie rozmieszczenie względem sieci szlaków a ostatnio także uruchomienie kolei gondolowej z Krynicy (Czarny Potok) na szczyt Jaworzyny Krynickiej stwarzają z tej części województwa, obszar coraz bardziej atrakcyjny.

Wytrawniejsi turyści górcy odwiedzający najczęściej główne ciągi szlaków zapominają niekiedy o pięknym i bardzo malowniczym, choćby ze względu na bliskość Tatr -Spiszu, zwłaszcza po niedawnym oddaniu do użytku nowego zbiornika wodnego u zbiegu Dunajca i Białki oraz zapory czorsztyńskiej. Coraz bardziej zyskują na znaczeniu tereny Polskiej Orawy i

Pasma Podhalańskiego leżące między Babią Górą a Gorcami (kilometraż szlaków Orawy, Pasma Podhalańskiego oraz Spisza i Pienin - łącznie 280,6 km).

Specjalną lecz o innym charakterze grupę Karpat tworzy Beskid Wyspowy (451,9 km szlaków) - swoiste pogranicze pomiędzy Beskidem Wysokim a więc najwyższą częścią Karpat Zachodnich, a Pogórzem Karpackim. Dogodna komunikacja oraz ciekawe krajobrazowo i krajoznawczo okolice Mszany Dolnej i Limanowej, Szczyrzyca i Tymbarku, Jodłownika i Wiśniowej stale czekają na pełne odkrycie.

Od dwóch lat zaczęła się żywiołowo rozwijać akcja popularyzowania najbliższego otoczenia, co sławniejszych uzdrowisk i miejscowości letniskowych województwa poprzez wytyczanie krótkich szlaków spacerowych bardziej odpowiednich dla początkujących turystów oraz letników oraz szlaków dla turystów kolarzy, tych ostatnich często niestety o przebiegu zbieżnym ze szlakami górskimi dla pieszych turystów.

Na zakończenie kilka wybranych osobliwości ze szlaków Województwa Nowosądeckiego:

- w Gorcach warto odwiedzić schroniska PTTK na Maciejowej, Starych Wierchach, Turbaczu oraz Obserwatorium Astronomiczne na szczycie Suhory. Można się też przejechać wyciągiem krzesełkowym z Poręby Wielkiej-Koninek na wierzchołek Tobołowa,

- Beskid Wyspowy to m.in. wycieczka na Luboń Wielki do wiekowego (zbudowanego przez przedwojenne PTT) a obecnie PTTK-owskiego schroniska wraz ze zwiedzeniem jedyne go skalnego rezerwatu przyrody w tej grupie górskiej,

- Orawa zaprasza do unikalnej wartości zabytkowej kościoła w Orawce oraz Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzyicy Górnej a wkrótce też na nowe polsko-słowackie przejście graniczne w Lipnicy Wielkiej,

- Pieniny to nie tylko Trzy Korony, Sokolica i przełom Dunajca ale także Pieniny Małe z Wąwozem Homole oraz nowe przejście piesze na Słowację ze Szczawnicy do Leśnicy, niezależnie od działającego dotąd przejścia w Niedzicy,

- W Beskidzie Sądeckim warto wybrać się (choćby podczas przejazdu nową koleją gondolową z doliny Czarnego Potoku) do odremontowanego schroniska PTTK pod szczytem Jaworzyny Krynickiej, odwiedzić czolową pod względem poziomu obsługi turysty Łabowską Halę a ponadto do Domu Wycieczkowego PTTK w Ryttrze oraz schronisk PTTK na Przehybie i Bereśniku,

- Goszcząc na Spiszu nie zapomnijcie zajrzeć do Kacwina, Frydmanu, Falsztyna, Łapsz Niznich i Wyżnich a wracając stamtąd do Nowego Targu - do słynnego kościółka w Dębnie.

● Nowe przejścia graniczne na Żywiecczyźnie i Sądecczyźnie

Bardzo wolno - niektórzy turyści uważają, że zbyt wolno - dojrzewa sprawa otwierania, szczególnie w górach, nowych przejść granicznych między Polską a Słowacją. Zarówno lokalnym władzom terenów przygranicznych jak i plecakowiczom od dawna zależało na uruchomieniu takich przejść jak funkcjonujące w Beskidzie Śląskim - na Czantorii Wielkiej czy na Stożku, na granicy z Czechami.

Żołnierze Straży Granicznej w Pasmach Wielkiej Raczy oraz Paśmie Babiogórskim Beskidu Żywieckiego sygnalizowali już w połowie września 1997 o przygotowaniach do swobodnego przekraczania granicy w rejonie Przełęczy Śrubitej pomiędzy Wielką Raczą a Przegibkiem podając nawet przewidywane godziny jego otwarcia (od maja do października 8-20, od listopada do kwietnia 9-16) oraz na Przełęczy Glinka (Ujsolskiej). Na drugim z tych przejść gotowe są budynki odprawy paszportowej i celnej od strony słowackiej oraz wygodna asfaltowa droga.

U stóp masywu babiogórskiego na Orawie trwają intensywne prace nad nowym przejściem granicznym w Lipnicy Wielkiej, nieopodal Jeziora Orawskiego.

9 września 1997 krakowska prasa nawoływała, aby turyści udający się na Sądecczyznę nie zapomnieli zabierać ze sobą paszportów, gdyż w ramach tzw. małego ruchu granicznego umowa zawarta ze Słowacją przewiduje funkcjonowanie następujących przejść, w terminie do końca listopada 1997: Muszynka-Kůrov, Leluchów-Ciřč, Milik-Legnava, Wierchomla-Kacě, Piwowarówka-Pilhov, Sromowce Wyżne-Cerweny Klastor, Jurgów-Podspady, Winiarczykówka-Bobrov.

Mieszkańcy Polski i Słowacji w pasie do 15 kilometrów od granicy będą mogli na podanych wyżej przejściach województwa nowosądeckiego używać przy przekraczaniu granicy dowodów osobistych, zaś paszporty obowiązują pozostałe osoby.

20 września miało miejsce uroczyste otwarcie nowych przejść na Przełęczy Tylickiej (Muszynka), w Leluchowie oraz w Jurgowie.

Przejścia te na razie funkcjonują jeszcze jedynie dla mieszkańców pasa przygranicznego w obydwu krajach.

*

● Straty powodziowe w Gorcach

Gorczański Park Narodowy, najbardziej chyba ze wszystkich w górach liberalny i życzliwy dla potrzeb turystów był zmuszony okresowo zamknąć kilka szlaków po klęsce lipcowej powodzi. Intensywne opady deszczu zrujnowały przede wszystkim drogę w dolinie Kamienicy zamieniając dotychczasowy tor rzeki (w jej górnej części) w stromy, błotnisty kanion.

Niebieski szlak z Rzek na Przełęcz Borek praktycznie przestał istnieć, a tym samym stracił na razie rację bytu także szlak zielony od strony Kudłonia przez Polanę Stawieniec, prowadzący dalej w dolinę Kamienicy.

Duże nasiąknięcie terenu wodą spowodowało równocześnie wywracanie się licznych drzew w rezerwacie ścisłym im. Władysława Orkana i groźbę obalenia się szeregu innych, co grozi bezpieczeństwu turystów na niebieskim szlaku z Poręby Wielkiej Koninek na Turbacz.

Jeśli chodzi o turystów kolarzy Park zamknął ponadto nieznakowany szlak z doliny Kamienicy (skład U Grabca, powyżej „Papieżówki”) stokami Przysłopu na Polanę Jaworzynę Kamienicką.

O powyższych zmianach informował 31 lipca 1997 roku Z-ca Dyrektora Gorczańskiego Parku Narodowego d.s. Gospodarstwa Rezerwatowego - Janusz Tomasiwicz w Zarządzeniu GPN nr.20/97.

Andrzej Matyszczak

Watykan, 8 lipca 1997 r.

+ Drogi Księżu Doktorze,

Otrzymałem przesyłkę z publikacjami z zakresu turystyki górskiej podarowane Ojcu Św. przez Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze. Jest wdzięczny za ten dar. Proszę Im przekazać Jego podziękowanie wraz z serdecznym pozdrowieniem i błogosławieństwem.

Ja również serdecznie pozdrawiam

Przewielebny

Ks.Dr Jerzy Pawlik

Skwer Ks.Kard.Wyszyńskiego 6

01-015 Warszawa

POLONIA

x. Stanisław Dziwisz
Ks.Stanisław Dziwisz

Regulamin IV edycji konkursu

o HONOROWĄ NAGRODĘ PREZESA URZĘDU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI „KOS'97” dla autorów najlepszych materiałów prasowych, radiowych, telewizyjnych i multimedialnych promujących polską turystykę

I. Organizatorzy

Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki przy współdziałaniu Polskiej Agencji Promocji Turystyki.

II. Rada Programowa

1. Rada Programowa określa corocznie kategorie, w których przyznane będą nagrody KOSA.
2. Radę Programową tworzą przedstawiciele organizatorów.
3. Rada Programowa powołuje Jury, które interpretuje regulamin, ocenia przedłożone propozycje i przyznaje nagrody.

III. Czas trwania konkursu

1. Konkurs ma charakter stały, a rozstrzygany jest w edycjach rocznych.
2. Termin nadsyłania zgłoszeń w IV edycji konkursu upływa 31 grudnia 1997 roku.
3. Oficjalne ogłoszenie wyników odbędzie się w terminie do 15 marca 1998 roku.

IV. Warunki uczestnictwa

1. Przedmiotem oceny są prace zgłoszone w trybie przewidzianym niniejszym regulaminem, opublikowane, ogłoszone lub wyemitowane w 1997 roku.
2. W roku 1997 nagrody będą przyznane w następujących kategoriach:
 - publikacje prasowe,
 - audycja radiowe,
 - programy telewizyjne,
 - inne techniki.
4. Zgłoszenie powinno zawierać wypełniony formularz zgłoszenia stanowiący załącznik do niniejszego regulaminu oraz materiał dokumentujący pracę (oryginał lub kserokopia publikacji, taśma magnetyczna z zapisem dźwiękowym lub wizyjnym, CD-ROM lub inny nośnik medialny).
5. Prawo zgłaszania kandydatów przysługuje samym autorom oraz za ich pisemną zgodą: wydawcom, nadawcom, osobom rozpowszechniającym, stowarzyszeniom twórczym, Polskiej Izbie Turystyki, Izdom Regionalnym, Radzie Programowej i Jury Konkursu.

V. Nagrody

1. Na podstawie zgłoszeń oraz niniejszego regulaminu Jury przyznaje nagrody - nie więcej niż po dwie w każdej kategorii.
2. Oprócz nagród honorowych mogą być przyznane nagrody specjalne.

VI. Postanowienia końcowe

1. Organizatorzy przewidują konferencje prasowe oraz opublikowanie wyników i informacji o przebiegu konkursu w środkach masowego przekazu.
2. Zgłoszone do konkursu prace - po zastrzeżeniu przez zgłaszającego - podlegają zwrotowi poza pracami nagrodzonymi, które mogą zostać wykorzystane przez organizatorów konkursu z zachowaniem wymogów prawa autorskiego.
3. Sekretariat konkursu, na adres którego należy przysyłać zgłoszenia, znajduje się w Polskiej Agencji Promocji Turystyki, ul. Mazowiecka 9, 00-052 Warszawa, tel. 826 - 62 - 09, fax 826 - 62 - 04.

Wypełnia Sekretariat Konkursu

nr zgłoszenia.....data wpływu.....1997 r.

**IV edycja Konkursu o HONOROWĄ NAGRODĘ
PREZESA URZĘDU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI „KOS'97”
dla autorów najlepszych materiałów prasowych, radiowych, telewizyjnych
i multimedialnych promujących polską turystykę**

KARTA ZGŁOSZENIA

Nazwa, adres, telefon, osoby lub instytucji zgłaszającej:

.....
.....
.....

Kategoria nagród:

1. publikacja prasowa,
2. audycja radiowa,
3. program telewizyjny,
4. inne techniki.

Kandydatura:

Imię.....

Nazwisko.....

Adres, telefon.....

Wykaz zgłoszonych prac wraz z krótką charakterystyką:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Proszę o zwrot/rezygnuję ze zwrotu załączonych materiałów

Data.....

Podpis.....

**Regulamin IV edycji konkursu o HONOROWĄ NAGRODĘ PREZESA URZĘDU KULTURY
FIZYCZNEJ I TURYSTYKI „PRZEBIŚNIEG’97”**

za najciekawsze zrealizowane inicjatywy kreujące nowoczesną ofertę turystyczną w Polsce

I. Organizatorzy

Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki przy współudziale Polskiej Agencji Promocji Turystyki i Polskiej Agencji Rozwoju Turystyki.

II. Rada Programowa

1. Radę Programową tworzą przedstawiciele organizatorów, Instytutu Turystyki oraz redakcji „Rynku Turystycznego”.
2. Rada Programowa określa corocznie kategorie, w których przyznana będzie nagroda „Przebiśnieg”
3. Rada Programowa powołuje Jury, które interpretuje regulamin, ocenia przedłożone propozycje i przyznaje nagrody.

III. Czas trwania konkursu

1. Konkurs ma charakter stały, a rozstrzygany jest w edycjach rocznych.
2. Przedmiotem oceny są propozycje zgłoszone w trybie przewidzianym niniejszym regulaminem, a zrealizowane w 1997r.
3. Termin nadsyłania zgłoszeń w IV edycji konkursu upływa 31 grudnia 1997 roku.
4. Oficjalne ogłoszenie wyników odbędzie się w terminie do 15 marca 1998 roku.

IV. Warunki uczestnictwa

1. W konkursie ocenia się najciekawsze inicjatywy kreujące nowoczesną ofertę turystyczną w Polsce.
2. Prawo zgłaszania kandydatur, oprócz samych zainteresowanych, przysługuje instytucjom i organizacjom m.inn. organom samorządu terytorialnego, organom administracji państwowej, izbom gospodarczym, stowarzyszeniom turystycznym, redakcjom, rozgłośniom radiowym i stacjom telewizyjnym, a także Polskim Ośrodkom Informacji Turystycznej i Radzie Programowej Konkursu.
3. Zgłoszenie powinno być zgodne z kartą stanowiącą załącznik do regulaminu.
4. Za rok 1997 honorowe nagrody Przebiśniegu przyznane będą za najciekawsze zrealizowane inicjatywy kreujące nowoczesną ofertę turystyczną zwłaszcza w zakresie:
 - regionalnych propozycji turystycznych, w tym promocji regionów,
 - turystyki przyjazdowej,
 - inwestycji turystycznych i programów informatycznych,
 - turystyki aktywnej,
 - turystyki dzieci i młodzieży,
 - kształcenia kadr.

W swojej ocenie Jury powinno kierować się własnym przekonaniem, że wybrało propozycje najbardziej nowatorskie, znaczące gospodarczo i społecznie, dobrze zrealizowane i zasługujące na naśladownictwo.

V. Nagrody

1. Na podstawie zgłoszeń oraz niniejszego regulaminu Jury przyznaje nie więcej niż dziesięć Honorowych Nagród Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki „Przebiśnieg’97”.
2. Nagrody przyznaje się twórcom wdrożonego rozwiązania, ujmując ich nazwiska lub nazwy na specjalnych dyplomach.
3. Oprócz nagród honorowych mogą być przyznane nagrody specjalne.

VI. Postanowienia końcowe

1. Organizatorzy przewidują konferencje prasowe oraz opublikowanie wyników i informacji o przebiegu konkursu w środkach masowego przekazu.
2. Sekretariat Konkursu, na adres którego należy przysyłać zgłoszenia, znajduje się w Polskiej Agencji Promocji Turystyki, ul. Mazowiecka 9, 00-052 Warszawa, tel. 826-65-39, fax 826-62-04.

Wypełnia Sekretariat Konkursu
nr zgłoszenia.....data wpływu.....1997r.

**IV edycja Konkursu o HONOROWĄ NAGRODĘ
PREZESA URZĘDU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI „PRZEBIŚNIEG’97”
za najciekawsze zrealizowane inicjatywy kreujące nowoczesną ofertę turystyczną
w Polsce**

KARTA ZGŁOSZENIA

Nazwa, adres, telefon, telefax instytucji zgłaszającej:

.....
.....

Inicjatywa zgłaszana do nagrody:

.....
.....
.....

Inicjatorzy i realizatorzy przedsięwzięcia:

imiona, nazwiska, nazwy instytucji, adresy, telefony, telefaksy

.....
.....
.....

Ocena użyteczności m.in. relacji nakładów (kosztów) do efektów:

.....
.....
.....

Data.....

pieczęć instytucji, pieczętka imienna i podpis zgłaszającego

Uwaga. Do zgłoszenia należy dołączyć uzasadnienie kandydatury oraz inne niezbędne materiały (pamiątki, wydawnictwa, artykuły reklamowe itd., które nie podlegają zwrotowi.

● Regionalne Odznaki Krajoznawcze ●

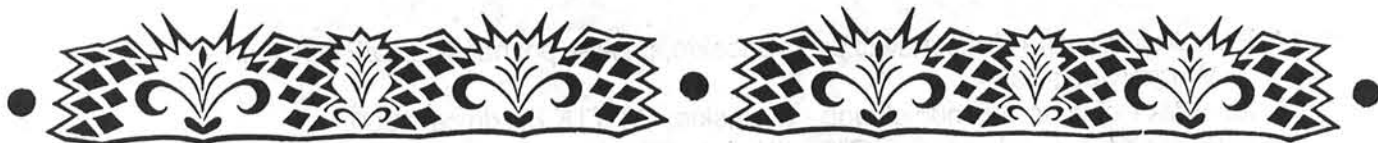
Poniżej podano wykaz uwzględniający teren zdobywania odznak (województwo, miasto), jednostki PTTK, które weryfikują i przyznają odznaki, rok ustanowienia odznaki. Niestety nie udało się uzyskać tych informacji przy wszystkich odznakach, a regraminy tych najstarszych często odsyłają do Oddziałów Wojewódzkich, których dziś już nie ma. Dziękuję w tym miejscu koledze Zbyszkowi Lewandowskiemu, który przez kilka lat korespondował z Oddziałami i gromadził regulaminy regionalnych odznak (niestety nie wszyscy odpowiadali na jego prośby i zapytania). W 1995 roku wykaz odznak wraz z kompletem regulaminów został przekazany do Regionalnych Pracowni Krajoznawczych. W ostatnim roku Prezydium ZG PTTK na prośbę Oddziałów PTTK zatwierdziło kilka nowych regulaminów regionalnych odznak krajoznawczych. Zostały one również uwzględnione w poniższym wykazie. Ponadto w wykazie umieszczono informację o kilku innych odznakach o zasięgu ogólnopolskim, nie będących jednak odznakami regionalnymi. Myślę, że te informacje mogą się przydać. Wszelkie uwagi odnośnie funkcjonowania (lub nie) tych odznak proszę przesyłać na adres Komisji Krajoznawczej ZG PTTK 00-075 Warszawa, ul. Senatorska 11.

Grażyna Orłowska-Rybicka
Komisja Krajoznawcza ZG PTTK

1. Krajoznawcza Odznaka Morska - elbląskie, gdańskie, koszalińskie, słupskie szczecińskie; O/Marynarki Wojennej w Gdyni i Oddziały w/w woj.,
2. Znam Szczecin - miasto Szczecin; O/PTTK Szczecin,
3. Turysta Ziemi Darłowskiej - woj. koszalińskie; O/PTTK Darłowo; 1989,
4. Odznaka Krajoznawcza Ziemi Gdańskiej - gdańskie; Regionalny Ośrodek Programowy PTTK Gdańsk; 1984,
5. Miłośnik Gdańska - Gdańsk; O/PTTK Gdańsk ul. Długa 45; 1995,
6. Miłośnik Ziemi Elbląskiej - elbląskie; O/PTTK Ziemi Elbląskiej, ul. Krótka 5; 1985,
7. Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza Województwa Słupskiego - O/Słupsk, Lębork, Człuchów; 1988,
8. Warmia i Mazury - Ziemia Serdecznie Znajoma - olsztyńskie, elbląskie, suwalskie; RPK PTTK Olsztyn - Oddział Warmińsko-Mazurski; 1981,
9. Miłośnik Suwalszczyzny i Mazur - suwalskie; RPK PTTK Suwałki,
10. Regionalna Odznaka Krajoznawcza Województwa Turuńskiego - O/Miejski PTTK Toruń; 1979,
11. Turysta Chełmna - toruńskie, bydgoskie; Komisja Turystyki Pieszej O/Chełmno,
12. Turysta Pieszy Województwa Włocławskiego - 1980,
13. Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza Województwa Bydgoskiego - 1984,

14. Pałucka Odznaka Krajoznawcza - bydgoskie, pilskie, poznańskie; O/PTTK Znin, Wągrowiec,; 1984,
15. Miłośnik Pojezierza Brodnickiego - toruńskie; O/PTTK Brodnica; 1989,
16. Miłośnik Krajny - pilskie; O/PTTK Złotów; 1976,
17. Przyjaciół Wielkopolski - leszczyńskie, gorzowskie, zielonogórskie, poznańskie, pilskie, wrocławskie, konińskie, skierniewickie; RPK PTTK Poznań; 1975,
18. Turysta Ziemi Nadnoteckiej - pilskie; O/PTTK Piła; 1979,
19. Turysta Ziemi Leszczyńskiej - leszczyńskie;
20. Przyjaciół Ziemi Lubuskiej - zielonogórskie, gorzowskie; O/PTTK Zielona Góra; 1970,
21. Regionalna Odznaka Ziemi Gorzowskiej - gorzowskie; O/PTTK Gorzów Wielkopolski; 1975,
22. Znam Ziemię Żagańską - O/PTTK Żagań; 1980,
23. Szlakami Walk I Armii WP o Wał Pomorski - pilskie; O/PTTK Piła; 1980,
24. Miłośnik Ziemi Sieradzkiej - sieradzkie; 1974,
25. Turysta Ziemi Kaliskiej - kaliskie; RPK PTTK Kalisz; 1978,
26. Warszawska Odznaka Krajoznawcza - stołeczne warszawskie; RPK PTTK Warszawa (Stołeczny Oddział Wojskowy); 1975,
27. Miłośnik Puszczy Kampinoskiej - stołeczne warszawskie; RPK PTTK Warszawa (Stołeczny Oddział Wojskowy); 1975,
28. Sympatyk Otwocka - Otwock i okolice; O/PTTK Otwock; 1981,
29. Przyjaciół Ziemi Chełmońskiego - Grodzisk Maz. i okolice; 1978,
30. Odznaka Regionalna „Kurpie” - ostrołęckie, O/PTTK Ostrołęka; 1976,
31. Odznaka Krajoznawcza Województwa Płockiego - O/Miejski PTTK Płock;
32. Turystyczna Odznaka Zawkrza - O/PTTK Mława; 1981,
33. Szlakiem Walk nad Bzurą - st. warszawskie, płockie, skierniewickie; O/PTTK Łęczyca; 1989,
34. Szlakami 19. Pułku Ułanów Wołyńskich - O/PTTK Śródmieście, Warszawa; 1984,
35. Miłośnik Ziemi Wareckiej - Warka i okolice; O/PTTK Warka, 1995,
36. Krajoznawcza Odznaka Województwa Radomskiego - O/Miejski PTTK Radom;
37. Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza Województwa Piotrkowskiego - O/PTTK Piotrków Tryb; 1981,
38. Łódzka Odznaka Krajoznawczo-Turystyczna - woj. miejskie łódzkie; RPK Łódź; Do grudnia 1995 r. funkcjonowały dwie odznaki: Łódzka Odznaka Krajoznawcza (1973) i wyżej wymieniona (1977); od stycznia 1996 r. funkcjonuje jedna odznaka na podstawie znowelizowanego regulaminu.
39. Odznaka Krajoznawcza Województwa Białkopodlaskiego - O/PTTK Biała Podlaska; 1986,
40. Łomżyńska Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza - O/PTTK w Łomży; 1988,
41. Regionalna Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza Województwa Siedleckiego - O/PTTK Siedlce; 1983,
42. Regionalna Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza Województwa Białostockiego - O/PTTK Białystok; 1979,
43. Wędrowiec Lubelski - lubelskie; O/Miejski PTTK Lublin; 1982,
44. Miłośnik Kazimierza Dolnego - Kazimierz Dł. i okolice; O/PTTK Kazimierz Dł.; 1981,
45. Odznaka Krajoznawcza Województwa Chełmskiego - O/PTTK Chełm; 1977,
46. Znam Chełm - O/PTTK Chełm; 1990,
47. Odznaka Krajoznawcza Zamojszczyzny - zamojskie; O/PTTK Zamość; 1988,
48. Miłośnik Roztocza - O/PTTK Zamość;
49. Turysta Zagłębia Miedziowego - legnickie; O/PTTK Legnica;
50. Turysta Dolnego Śląska - jeleniogórskie, legnickie, wałbrzyskie, wrocławskie; O/Wrocławski oraz O/ Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych; 1977,
51. Odznaka Krajoznawcza Województwa Wałbrzyskiego - O/PTTK Wałbrzych; 1978,
52. Przyjaciół Międzygórza - Międzygórze i Masyw Śnieżnika; O/PTTK Międzygórze; 1988;

53. „Beskidy” - bielskie; O/PTTK Beskid Śląski Cieszyn;
54. Odznaka Turystyczno-Krajoznawcza Województwa Bielskiego - O/PTTK Bielsko-Biała oraz inne Oddziały w woj.; 1977,
55. Odznaka Turystyczna Ziemi Gliwickiej - katowickie; O/PTTK Gliwice, 1970,
56. Odznaka Krajoznawcza Województwa Katowickiego - O/PTTK Katowice, RPK oraz pozostałe Oddziały woj.; 1983,
57. „Turysta Ziemi Tarnogórskiej” - katowickie; O/PTTK Tarnowskie Góry; 1981,
58. „Turysta Ziemi Rybnickiej” - katowickie; O/PTTK Rybnik; 1984,
59. Odznaka Turystyczna Ziemi Wodzisławskiej - katowickie; O/PTTK Wodzisław Śląski;
60. „Ziemia Bytomska” - katowickie; O/PTTK Bytom; 1992,
61. „Miłośnik Jury” - katowickie, krakowskie, częstochowskie, sieradzkie; O/PTTK Kraków oraz Oddziały w wymienionych województwach; 1984,
62. „Przyjaciel Opola” - Opole i okolice; O/PTTK Opole; 1977,
63. „Turysta Ziemi Brzeskiej” - Brzeg i okolice; O/PTTK Ziemi Brzeskiej w Brzegu;
64. „Turysta Świętokrzyski” - kieleckie; O/Swiętokrzyski PTTK Kielce; 1983,
65. „Szlakami Tysiąclecia Po Ziemi Kieleckiej” - kieleckie; O/Swiętokrzyski PTTK Kielce; 1976,
66. „Znam Województwo Częstochowskie” -
67. Tarnobrzaska Odznaka Regionalna - tarnobrzskie; O/PTTK Tarnobrzeg; 1986,
68. Regionalna Odznaka Krajoznawcza PTTK Miechów - kieleckie; O/PTTK Miechów; 1994;
68. „Miłośnik Poniądzia” - kieleckie; O/PTTK Pińców; 1984,
69. „Przyjaciel Krakowa” - woj. miejskie krakowskie; O/Krakowski PTTK (Koło Grodzkie);
70. „Miłośnik okolic Krakowa” - j.w.
71. „Miłośnik Wieliczki” - Wieliczka i okolice; O/Miejski PTTK Wieliczka;
72. „Miłośnik Ziemi Myślenickiej” - krakowskie, bielskie; O/PTTK Myślenice; 1993,
73. Krośnieńska Odznaka Krajoznawcza - krośnieńskie; O/PTTK Krosno; 1982,
74. Odznaka Krajoznawcza Województwa Nowosądeckiego - O/PTTK Nowy Sącz, 1980,
75. „Znam Województwo Przemyskie” - O/PTTK Przemysł;
76. Regionalna Odznaka Krajoznawcza Województwa Rzeszowskiego - RPK PTTK Rzeszów i inne Oddziały woj.;
77. „Turysta Ziemi Międzyrzeckiej” - gorzowskie; O/PTTK Międzyrzecz; 1997,
78. „Miłośnik Ziemi Jaworzniickiej” - O/PTTK Jaworzno; 1997,
79. „Znam Zawiercie i okolice” - częstochowskie; O/PTTK Zawiercie; 1997,
80. „Bitwa Warszawska 1920” - O/PTTK Praga-Południe Warszawa; 1990;
81. Krajoznawcza Odznaka PTTK „Śladami Świętego Wojciecha” - cała Polska; O/PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie; 1996,
82. „Szlakiem Aleksandra Janowskiego” - cała Polska; Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK; dystrybucja odznak O/PTTK Gdańsk; 1997,
83. „Przyjaciel Naturalnego Środowiska” - cała Polska; O/PTTK NowaHuta;
84. Kolejowa Odznaka Turystyczna PTTK - cała Polska; O/PTTK Pracowników Kolejowych w Poznaniu;
85. Szlakami Chwały Oręża Polskiego - RPK PTTK Warszawa, O/Wojskowy PTTK Kraków;
86. „Szlakami Mazurka Dąbrowskiego” -
87. „Szlakami Armii Krajowej” -
88. „Miłośnik Ziemi Łowickiej” - O/PTTK Łowicz; 1989 (wyc. piesze i kolarskie).
89. „Turysta Rudy Śląskiej” - O/Miejski PTTK w Rudzie Śląskiej; 1997
90. „Przyjaciel Ziemi Dobczyckiej” - O/PTTK w Dobczycach; 1997